

Créixer amb la dansa

Projecte Sudansa

Montserrat Ismael i Biosca

Lipi Hernández
Conservatori Superior de Dansa, 2008

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ	p.2
- Justificació	
1- SUDANSA, una filosofia	p. 4
- Que és Sudansa?.....	p. 5
a - Els encontres de dansa a l'escola	p. 6
b - Intercanvi amb altres artistes	p. 8
c - Formació de professors i mestres	p. 8
2 - METODOLOGIA DEL COREÒGRAF	p.11
- Metodologia Anna Eulate	p.11
- Metodologia Mònica Extremiana	p.14
- Metodologia Sebastián Garcia Ferro	p.17
- Metodologia Teresa Navarrete	p. 20
- Metodologia Pepe Hevia	p. 22
- Metodologia Lipi Hernández.....	p. 24
3 - L'ALUMNE DE SUDANSA	p. 25
- De la improvisació a la composició	p. 28
4 - METODOLOGIA DEL MESTRE/A	p. 30
- Relació mestre i alumne	p. 30
- Relació mestre i coreògraf	p. 32

- Tallers de formació per al mestre.....	p. 34
5 - REFLEXIONS PERSONALS	p. 35
6 - ANNEXOS.....	p. 37
- FORMACIÓ PER AL MESTRE/A.	
- L'ensenyament de la dansa segons Anna Eulate.....	p. 38
- L'ensenyament de la dansa segons Jordi Cortés.....	p. 43
- L'ensenyament de la dansa segons Roberto Oliván	p. 45
- ANÀLISI DE LES SESSIONS DE DANSA.....	p. 49
- ELS ENCONTRES DE SUDANSA. Comentaris.....	p. 100

INTRODUCCIÓ

Aquest treball s'ha dividit en funció de la meua actuació dins del projecte. Una part fa referència a les observacions directes que he fet de cada sessió. L'altra part més teòrica són reflexions extretes de la primera part. Aquesta part s'organitza al voltant dels tres protagonistes d'aquest projecte: coreògraf, mestre i alumne i la interrelació entre ells. És a dir, la metodologia del coreògraf introdueix la relació amb l'alumne, la metodologia del mestre està directament relacionada amb la de coreògraf per una part i l'alumne per una altra part. L'alumne a més, sent l'element més protagonista de tot, té un apartat a nivell individual.

Per entendre que Sudansa té una filosofia concreta he hagut de recórrer als escrits que la Lynda Miguel, la directora del projecte, ha presentat a les diferents institucions. Cal tenir present que dels tres apartats amb els quals Sudansa es defineix, en aquest treball, només s'ha analitzat un, ja que és en el què jo he treballat.

Les observacions de les sessions de dansa i les formacions del professorat estant als annexos. En el treball hi ha referències directes a aquesta part i és important que hi estigui per si es necessita més informació.

La metodologia del coreògraf fa referència al propi procés de creació però al compartir el mateix llenguatge, la dansa contemporània, van sorgint uns conceptes en comú entre tots els coreògrafs. L'apartat que fa referència a l'avaluació és una manera de reflexionar sobre les relacions establertes entre coreògraf i alumne. En les relacions mestre i coreògraf hi ha un anàlisi dels tallers de formació que els mestres van rebre. Els coreògrafs convidats havien de treballar una temàtica des de dues vessants. Un intercanvi més entre mestre i coreògraf que facilita el diàleg de les sessions posteriors de dansa amb els nens.

Considero important arribar a unes conclusions generals però treballant amb personalitats diferents cal analitzar des de totes les perspectives possibles. Al cap i a al fi Sudansa accentua la personalitat de cadascú. Per tant hi ha anàlisis més generals i d'altres més particulars.

Justificació

Després d'una carrera tant teòrica el meu desig era veure com es podia portar a la pràctica. Vaig contactar amb el Projecte Sudansa i la seva filosofia coincidia exactament amb el meu ideal de *practicum*. La meva feina ha estat de producció i coordinació de les diferents activitats que s'han proposat. Al mateix temps he observat i analitzat el coreògraf com a mestre dels alumnes i alumne, el mestre com a alumne del coreògraf i mestre i l'alumne com a coreògraf i per tant mestre.

La meva participació i implicació al projecte ha estat molt activa. He conegut de primera mà les inquietuds dels coreògrafs, he viscut amb els alumnes els descobriments de la seva dansa i he compartit amb els mestres les dificultats per entendre la sessió.

1 - SUDANSA

Una filosofia

- ✚ *El projecte de la formació en dansa i la divulgació de diferents formes de pensament i de la creació contemporània en dansa*

Permetre a tothom la confrontació amb una diversitat artística i cultural, una diversitat de formes d'expressió, d'autors, de suports i de propostes...

La idea preponderant d'aquest eix és la formació i el coneixement de la dansa a través de l'encontre.

Encontre de públics (alumnes, mestres, parents, públic en general):

- ... amb les obres i els seus processos de composició (coreogràfiques, musicals),*
- ... amb els autors (coreògrafs, compositors),*
- ... amb la transversalitat de les obres coreogràfiques, literàries, musicals, pictòriques,*
- ...amb les pràctiques professionals*

- ✚ *El projecte d'un espai de pràctica artística, un espai de construcció i realització*

Constituir un espai de pràctica artística, de desenvolupament cultural i de relacions de les obres i processos de creació pels nens i els adolescents.

Els encontres dels nens i dels adolescents

- ... amb els artistes professionals*

...cap a la descoberta de processos de composició artística diversificats i originals, de referències culturals inèdites.

...per construir i realitzar, per conduir un treball de recerca, d'experimentació, d'interpretació i de composició.

- ✚ *Un projecte pel desenvolupament artístic sobre el territori català*

Aquest projecte inicia els fonaments d'una relació amb la cultura coreogràfica a zones de Catalunya a on l'accés a les obres artístiques és deficitària. Les activitats de la Associació s'enfoquen sobretot cap a la compensació de les desigualtats que subsisteixen en l'accés a les obres coreogràfiques.

- ✚ *El projecte d'un espai de democràcia cultural*

La presència de l'art a l'escola com a necessitat social. Tot és públic, i la institució en primer lloc. Els bens culturals i intel·lectuals (considerant que els processos de creació són bens culturals) no poden ser-hi absents. La cultura ha de ser entesa com un bé comunitari.

Aquest projecte defensa la idea que les obres produïdes i difoses pertanyen a tots, i que ens fa falta inventar noves modalitats encaminades a que cadascú hi tingui accés, i alhora es creïn les condicions necessàries per tal que el futur ciutadà pugui apropar-se'n.

*Sudansa planteja la qüestió de l'apropament de la cultura coreogràfica i defensa la idea que la pràctica artística en el context escolar afavoreix la formació del **públic a la dansa**.*

Què és Sudansa?

L'associació Sudansa és una estructura cultural centrada en la producció d'obres artístiques, la recerca, la formació i la difusió d'aquestes. El seu principal marc d'activitats és la dansa contemporània. La seva tasca va destinada al públic en general. Pretén apropar i consensuar el treball de l'artista amb el del ciutadà amb la finalitat que tingui un accés més directe a les obres artístiques. Aquest projecte s'ha inspirat en l'exemple del centre francès *Danse Au Coeur* (Centre Nacional de Recursos Artístics i Culturals en dansa), una estructura de referència per a la educació artística i cultural en dansa a nivell europeu, que col·labora i dona suport a aquesta proposta.

Al juny del 2006, es va presentar el projecte per a les escoles de primària i secundària de les comarques del Bages, Berguedà i Maresme. Va reunir a un grup de 15 professors interessats en la proposta, representant així un total aproximat de 500 alumnes com a potencials participants en la iniciativa. Aquesta activitat prèvia va ser resultat d'un sondeig dut a terme en col·laboració amb l'*Àrea de Cultura* de la *Oficina de Difusió Artística* de la *Diputació de Barcelona*. Diferents coreògrafs catalans van mostrar-se interessats en la proposta i esperaven amb entusiasme el naixement del projecte. Tenint en compte la demanda i l'entusiasme dels equipaments escolars contactats, i

malgrat l'absència de suport financer, el projecte va iniciar-se al setembre del 2006 gràcies a la inestimable participació -voluntària i militant- dels artistes, coreògrafs i compositors de música.

A partir del 2007, Sudansa ha proposat accions a d'altres comarques. Prioritzant les zones rurals de Catalunya, zones on la relació amb les obres artístiques és deficitària. Sudansa ha proposat accions dins el marc de l'educació artística i cultural, destinades al Maresme, a l'Alt Maresme i al Bages. Aquestes accions s'inscriuen dins el marc de dispositius obligatoris del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

L'objectiu de Sudansa és: Iniciar un treball de formació a la dansa sobre el territori català i de divulgació de les diferents formes de pensament i de creació contemporània en dansa, inscrivint la pràctica artística dins del sistema i de les seves institucions educatives.

Es desenvolupa de la manera següent:

- Associar coreògrafs qualificats o companyies professionals en situació de creació amb els mestres i alumnes dins un procés de formació recíproc i d'elaboració d'un mecanisme coreogràfic que origini una creació i la seva realització. Per aconseguir aquesta fita, Sudansa proposa tallers que enllacin el treball de creació

d'una companyia amb el treball a l'escola en un procés de construcció i de influència recíproca.

- Associar artistes relacionades amb diferents disciplines artístiques i culturals (música, literatura...) amb alumnes, mestres i artistes coreogràfics... tot plegat encaminat cap a la construcció de projectes artístics transversals, lligats a la creació artística contemporània i a la cultura patrimonial. Els tallers de Sudansa permeten relacionar les experiències coreogràfiques dels alumnes amb els esdeveniments d'altres arts.
- Mitjançant la pràctica artística i complementàriament a aquesta mateixa, afavorir l'encontre dels alumnes amb la creació contemporània (coordinant la informació de la programació local en dansa, per exemple), la cultura coreogràfica, les obres i diferents corrents de pensament artístic. L'associació es dedica a relacionar els diferents actors culturals (ajuntaments, teatres i centres culturals) i educatius locals (ajuntaments / regidories d'educació) de les poblacions implicades en el projecte amb els centres associats a Sudansa.

a.- Els encontres de dansa a l'escola:

L'encontre s'estableix entre un grup d'alumnes, un mestre/professor i un artista. El treball dura 2 hores (escoles primàries, instituts), 1,30h (escoles bressol), en les mateixes condicions que un taller de dansa professional. Aquests tallers són esdeveniments originals, sensibles i sòlids, que relacionen els alumnes i artistes, mitjançant una experiència artística compartida. La freqüència de les sessions amb l'artista és de 6 per any escolar. Cada sessió està espaiada de tres a cinc setmanes. En aquests intervals, el mestre desenvolupa el treball amb la col·laboració de l'associació Sudansa.

Els tallers estan conduïts:

- Sobre una base d'improvisació i d'estructuració.
- Transmetre els moviments del coreògraf i explorar-los (vocabulari corporal, lèxic ...) usant l'experimentació al servei de la composició coreogràfica. La noció de projecte precedeix a la experimentació.
- Treballar sobre els moviments fonamentals del nen afavorint la improvisació, tractant-la com a matèria mateixa del projecte artístic.
- Construir la composició de moviments en l'espai, en el temps i dinàmiques, mitjançant les relacions entre joves ballarins, acordant un espai privilegiat a la improvisació del nen tenint cura de no limitar-lo pel rigor de la tècnica. El nen com a subjecte i autor de la seva dansa.
- Abordar una composició presentant contrastos d'espais, de dinàmiques, de relacions,...

- Sobre la base d'una relació amb fragments coreogràfics (generar a l'escola moments de dansa de l'artista).

Aquests ENCONTRES pretenen iniciar els fonaments d'una relació amb les obres coreogràfiques, i s'enfoquen cap a una formació del públic envers la dansa i la compensació de les desigualtats subsistents en l'accés a les obres artístiques. La dansa no es solament moviment, sinó un reconeixement per aquests de la seva "escriptura coreogràfica", de la seva "signatura", d'una construcció completa d'un mateix i de la seva relació amb l'altre, dins d'un marc cultural i artístic.

L'enviament de les convocatòries de Sudansa ha estat realitzat per la ODA (dins el marc de la difusió de la informació del programa "Anem al Teatre"). Les escoles, els grups i els coreògrafs assignats són:

NOM	NIVELL	COREÒGRAF/A
<i>CEIP de Vilassar de Mar</i>		
Mestra: Montserrat Núñez, Mercè Valdeoriola i Marta Juanola.	2 grups de P3 (3 anys)	Ana Eulate (Cia Pendiente)
Mestra: Montserrat Núñez, Xènia Andújar i Rosa M ^ª Soldán.	2 grups de P4 (4 anys)	Ana Eulate (Cia Pendiente)
<i>CEIP Antonio Machado de Mataro</i>		
Mestra: Laura Martí	2on de Primària (7 anys)	Lipi Hernández (Las malqueridas)
<i>CEIP Pla de l'Avellà de Cabrera de Mar</i>		
Professor d'educació física: Carles Marí	4rt de Primària (9 anys)	Mònica Extremiana

<i>CEIP Montserrat de San Salvador de Guardiola</i>		
Mestra: Angelina	6è de Primària (12 anys)	Sebastián Garcia Ferro
<i>IES Mediterrània (Institut secundària) d'El Masnou</i>		
Mestra: Àngels Soler Vila (Professora d'educació física)	1er d'ESO (13 anys)	Teresa Navarrete (Erre que erre)
Mestra: Àngels Soler Vila (Professora d'educació física)	1er d'ESO (13 anys)	Mudit Grau (Color Dansa)
<i>CEIP La Presentació d'Arenys de Mar</i>		
Mestra: Anna Xena	3er d'ESO (15 anys)	Pepe Hevia

b.- Intercanvi amb altres artistes:

Sudansa afavoreix l'encontre de la dansa amb altres llenguatges artístics. La dansa incorpora el cos, material immediat i central de la relació amb altres arts: música, arquitectura per escenografies y vestuaris, arts musicals i vocals, texts literaris, arts aplicades i realitzacions sonores. L'execució del projecte de realització coreogràfica implica una obertura respecte el conjunt d'aquestes disciplines artístiques i afavoreix el recolzament als artistes de les disciplines implicades associats als coreògrafs: escriptors, compositors de música, pintors, videoartistes...

c.- Formació de professors i mestres:

L'associació Sudansa organitza, en col·laboració amb La Caldera (Centre coreogràfic de Barcelona), Serveis Educatius del Maresme i Le Lycée Français de Barcelone un taller de dansa per als professors del projecte Sudansa i del projecte francès de Barcelona.

DATA	LLOC I HORA	COREÒGRAF	TEMA
5 de setembre del 2007	Canet de Mar (10 a 13h)	Sebastián Garcia Ferro	Creació coreogràfica amb els alumnes
1 de desembre del 2008	Barcelona. La Caldera (10 a 13h)	Ana Eulate	Elements fonamentals del moviment
9 de febrer del 2008	Barcelona. La Caldera (10 a 13h)	Jordi Cortés	De la improvisació a la composició
12 d'abril del 2008	Barcelona. La Caldera (10 a 13h)	Roberto Oliván	Dansa i Poesia

Els objectius específics són:

- Permetre d'abordar la temàtica de la dansa a l'escola i explorar o reforçar les modalitats de prefiguració d'un taller de creació coreogràfica amb els alumnes, oferint eines pedagògiques, metodològiques i artístiques, i donant recolzament metodològic als mestres implicats en el projecte.
- Desenvolupar coneixements al voltant de la cultura coreogràfica i del seu context filosòfic, artístic i cultural.

- Establir models i estructurar projectes pedagògics, artístics i culturals al voltant de la dansa.

Els tallers s'estructuren al voltant de 4 components:

- El component artístic: explorar els moviments del coreògraf (vocabulari corporal, lèxic ...), treball sobre els elements fonamentals del moviment ballat (treball sobre el pes, la relació amb l'espai, relació amb el temps, el flux d'energia i les funcions essencials de la dansa).

- Aportació metodològica : metodologia d'un projecte en el qual "l'experimentació està al servei de la composició coreogràfica".

Elaborar una metodologia que permeti construir la composició de moviments en l'espai, en el temps i dinàmiques, mitjançant les relacions entre els alumnes, acordant un espai privilegiat a la improvisació de l'alumne tenint cura de no limitar-lo pel rigor de la tècnica. El nen com a subjecte i autor de la seva dansa.

Els professors aniran explorant diferents processos de composició coreogràfica i les seves modalitats de transposició en situació pedagògica.

- Aportacions tècniques i metodològiques: l'experiència de l'artista, les seves eines coreogràfiques i els seus procediments sintàctics.

L'associació Sudansa estableix de manera sistemàtica una relació amb els programadors dels teatres o centres cívics de les poblacions implicades amb vistes de reforçar una programació en dansa i de crear una dinàmica de treball a nivell territorial.

El 17 de maig del 2008 Sudansa organitza "Els Encontres de dansa a l'escola", una presentació pública del treball de creació coreogràfica que ha associat, en el decurs de l'any escolar, a coreògrafs professionals amb els alumnes i mestres d'escoles implicades en el projecte. "Els Encontres" han reunit les realitzacions coreogràfiques sorgides d'aquest procés artístic, cultural i pedagògic entre alumnes, artistes i companyies professionals, combinades amb una programació professional de dansa. Aquest esdeveniment ha estat el vehicle d'una relació amb les obres coreogràfiques per a uns 500 alumnes, famílies, professors i el públic en general.

També els alumnes de secundària de l'IES Mediterrània del Masnou, l'any passat van participar en els "Encontres Internacionals de dansa a l'escola", organitzats per l'associació francesa Danse au Coeur. Una estructura de referència per a l'educació artística a Europa, els dies 26 i 27 de maig a Chartres (França), representant així la nova iniciativa catalana per la dansa a l'escola, proposada per Sudansa.

Equip de producció

Lynda Miguel - Coordinació i directora de Sudansa

Nestor Lozano - Auxiliar de producció

Montserrat Ismael - Auxiliar de producció

Comitè de seguiment teòric del projecte

Marcelle Bonjour, consellera de dansa per la Unió Europea i presidenta fundadora de l'Associació Danse au Coeur, França.

Barbara Raubert, crítica de dansa (Avui - La Vanguardia)

Joaquim Aloy, Director del programa "Anem al Teatre" de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona

Nicolas Frize, compositor de música contemporània i creador del programa francès sobre l'escolta en el mitjà escolar pel Ministeri de l'Educació Nacional (Paris)

2 - METODOLOGIA DEL COREÒGRAF/A

El coreògraf és la peça important del Sudansa podríem dir que ell és el provocador. Dóna les eines, per a què el nen trobi la seva dansa per una banda i per una altra per a què el mestre pugui motivar i treballar des de la vessant més artística.

L'experiència del coreògraf és una de les bases per a què l'encontre funcioni. A nivell personal ell es troba en una situació de creació i canvi constant. Té una feina o un estat de vida que la portat a desenvolupar una sensibilitat. Això fa que estigui alerta a qualsevol proposta artística i cultural del nen o del mestre.

Metodologia Ana Eulate (pàg.49, anàlisi de les sessions)

Alumne: 3 i 4 anys

Crida l'atenció de tots els nens, són petits i és molt fàcil que es desorientin. La seva paraula màgica és *atenció, atenció!* I mai crida. Després, té unes frases que acompanyen amb el moviment: *tots heu de venir on joestic! Primer vaig jo i després veniu vosaltres.*

Deixa que cada nen/a trobi el seu espai i el seu temps per ballar. Hi ha vegades que necessita un nen/a per a mostrar el què cal fer, primer de tot s'adreça a un nen o nena i li pregunta directament si vol ballar amb ella. Accepta que li diguin que no i llavors ho pregunta a nivell grupal. Normalment els nens tant petits sempre volen participar. Cada vegada que agafa un nen o nena per explicar l'activitat vigila que

sigui diferent. De vegades és aquell que no escolta i d'altres és aquell que estar més atent.

L'Anna no vol obligar a ningú i respecta la decisió de cada nen perquè com ella diu: *la teva dansa és diferent a la d'un altre perquè és teva i només teva*. Felicita, anima i agraeix quan les propostes són assimilades pels nens, no perquè siguin còpies sinó perquè entén que quan ella proposa alguna activitat el nen/a ha d'aportar també alguna cosa més. Quan passa s'emociona, el clima que genera a la classe és de crear i com ella diu: *sou els inventors del moviment*. Insisteix per a què busquin moviments i formes que no hagin fet mai abans. Intenta que no es copiïn tant sinó que cadascú trobi la seva visió i per tant el seu esperit crític.

L'únic moment que l'he vist enfadada o seriosa és quan veu que un nen o nena pega a un altre. El seu procediment és, apartar el nen que ha pegat del grup i explicar-li a nivell personal que no ho ha de fer. Quan veu que estant més excitats els posa en alerta ja que és llavors quan vénen els accidents. Li agrada que mostrin la seva felicitat però ha de ser interior perquè sinó no s'escolta ni la música ni el cos. Insisteix en què cal estar callats per ballar i transformar aquestes rialles en moviment. Entén que hi ha dies que la classe no l'escoltarà o no farà el què esperava però aquesta també és la màgia d'aquest nen o nena que de la mateixa manera que aporta un dansa pot aportar només córrer. Això sí, els hi agrada molt córrer i si un del grup córrer

els altres s'afegeixen i 20 nens corrent en cercle és difícil de parar-ho. Cal remarcar que el fet de córrer també és ballar, és una expressió més d'aquests infants i que és important que també ho experimentin, l'Anna també és conscient d'això.

Els principis o finals de classe són petites classes d'**anatomia**. Ensenya el cos per parts, explica el seu nom, la seva situació, el pes i experimenten amb el so. Quan tracta les parts delicades del cos es posa més seriosa per a què entenguin la importància de tenir cura, tant a nivell individual com col·lectiu. És possible que després no ho sàpiguen explicar però quan es trobin amb aquesta lliçó més teòrica estaran familiaritzats amb el tema, sabran situar el coxis, el melic, columna vertebral, ... I el que és més important ho hauran experimentat amb el seu propi cos. Cada dia s'assegura que tinguin cura del seu cos, fins i tot busca comparacions dins del seu entorn. Un dia preguntava al nens i nenes de p.4 si quan tenen una joguina, una nina o un ninot de peluix que estimen, el vigilen i el cuiden per a què no li passi res. D'aquesta manera va mentalitzar la classe de la importància d'estimar i no fer mal al company o a la companya.

El context d'un infant és una font d'informació important. Una classe amb els nens i nenes de 4 anys i **tres peces d'encaix** pot ser una gran dansa. Ella explica i pregunta quina és la forma que veuen, a poc a poc ho va complicant afegeix figures petites que estant dins d'altres figures. Un nen aporta una nova idea agafa les tres peces i les

enganxa. D'aquesta manera l'Anna té la següent consigna fer una dansa en parelles fent formes que es puguin enganxar i desenganxar. És el què passa també quan utilitza cercols per explicar el dins i fora.

Un dels moments més importants tant per als nens com per l'Anna ha estat quan han utilitzat unes **pilotes**. L'Anna ha après, i jo també, que la pilota és l'element més desitjat d'un nen de 3 i 4 anys. La pilota és el seu caramel quan ha proposat un moviment relacionat amb la pilota ha estat molt difícil obviar els patrons de moviment ja establerts. Les explicacions al voltant de la pilota han estat moltes, compartir-la, moure-la per l'espai d'una altra manera, fer-la rodolar, no prendre-li al company, no llençar-la.... Al final ha acabat convertint-se en la història de la pilota que quan està dins de l'aula de dansa és un element diferent a quan està al pati. A partir d'aquí ha pogut crear diferents connexions com per exemple un fil imaginari que va de la pilota al melic de cada nen amb l'objectiu de crear una dependència i que viatgin junts per l'espai sense que la pilota s'escapi. D'aquesta manera es crea **una dansa amb un amic**. Després proposa una altra dansa, una mica més abstracta, amb la sensació que ha deixat aquest amic una vegada ja no estar.

L'Anna té una actitud d'aprendre, sempre estar alerta del que li pugui dir un nen o nena, possiblement per afegir conceptes que els ajudin més a entendre. És conscient que tot i fer l'esforç d'entendre com funciona un cos de 3 anys hi ha coses que se li escapen. Un dia

volia que els nens fessin caminant un recorregut concret, un semicercle, es va posar al punt més alt de l'arc per a fer de referència, pensant que així seria més fàcil. Més o menys tots els nens van seguir però alhora de fer la reflexió final l'Anna es va adonar que no sabien el què era un arc. Per sort un nen va dir: *és un pont*. Analitza detingudament la reacció de l'alumnat davant d'una nova consigna, l'Anna diu: *agafem un ull i el posem al nas*, al mateix temps que ho fa. Els nens de 4 anys responen: *es com si fóssim pallasos?* I gràcies a aquesta aportació l'Anna va obtenir el tema principal de la peça de dansa.

Proposa el treball de la **respiració** lligat al moviment sobretot quan necessita un moment de silenci o de més concentració. Enllaça aquest moviment intern de la respiració amb el moviment extern del cos. També li va bé per explicar el tema del **pes** i amb això ens diu que les paraules poden ser imprescindibles per a ballar. Aprofita i expressa sons que puguin acompanyar el moviment i entendre més la dinàmica. Hi havia un dia que calia descriure el cercle, un nen mentre el dibuixava li afegia un so constant, cosa que amb una recta el so tenia un final.

Provoca un feedback constant amb l'alumne, el motiva per a què sigui ell mateix que vulgui aprendre i investigar més. A vegades és per mitjà de preguntes directament, afegint conceptes al mateix temps que ballen, escoltant i aprofitant les aportacions dels infants o de la mestra etc. Cal repartir l'atenció individualitzada perquè els nens i les nenes

volen ser admirats i demanen constantment una atenció concreta de l'Anna. Per això ha hagut d'ensenyar que quan ballen tots alhora cadascú ha de ser responsable de la seva dansa i no esperar la valoració, no obstant si bé sempre serà benvinguda.

Les últimes sessions són les més complicades cal presentar una **dansa** a un escenari amb els elements que ells mateixos aporten. La seva manera de treballar és per mitjà de consignes i/o propostes i sinó funcionen els hi fa saber i els explica la raó per la qual cal repetir-ho. En el món de la dansa s'ha de tenir l'esperit de repetir un moviment, per exemple, però quan un nen és tant petit el fet de repetir li resulta pesat i avorrit. La dansa de l'Anna és una pregunta constant i qui permet que hi hagi dansa es el propi nen que accepta la consigna i viatja. Sinó és així cal canviar la consigna.

Avaluació:

Aquest nen o nena de 3 i 4 anys està en el moment de descobrir i aprendre què significa ser persona. Desenvolupar les capacitats d'un nen per aprendre a pensar i triar és molt important. Si el cos es desenvolupa al mateix temps que el cervell el seu creixement serà complet i la seva identitat reafirmada. Durant les sessions de dansa es desperten les sensacions de l'infant i això ajuda alhora de crear. No s'ha de tenir cap pressa en improvisar, hi ha nens que en les primeres classes no participen, és important deixar-los el seu temps,

respectar els diferents ritmes de treball. És important que visquin el seu procés d'adaptació.

Metodologia Mònica Extremiana (pàg.73, anàlisi de les sessions)

Alumnes: 9 anys

La Mònica s'esperava una explosió de creativitat i no ha estat així. Ha hagut de fer un esforç per entendre com imaginem i creem aquests nens. Primer va començar donant-los-hi molta llibertat per improvisar, aquest caos va ser una font d'inspiració per la Mònica mentre que per al mestre va ser una prova de resistència, ja que volia posar ordre i silenci. Després ha volgut fer un pas més i en aquest camí no l'han seguit tant.

El tema del seu treball són els elements de la naturalesa. Per introduir el treball als seus alumnes ha demanat que triessin quin element de la natura els hi agradaria ser i que ho posessin per escrit. Aquí ha sorgit el problema ja que l'objectiu no és fer una representació visual del què es veu sinó que vol l'esperit de l'element natural posat en el nen. Això ha fet que des del primer dia s'aprenguessin el nom dels nens i els atenguessin individualment per trobar el punt de partida per ballar.

Després de veure que aquests nens i nenes no podien avançar sense una guia clara per crear ha anat proposant moviments a partir del què els alumnes ja havien experimentat. Ha ensenyat una manera

per flotar, per volar, etc. sense posar etiquetes, ha donat uns instruments i els alumnes creant i provant han arribat a un estat. La Mònica pregunta a quin element de la naturalesa els recorda i sobretot quina relació d'idees fan. Insisteix en què no importa tant el què fan, com el com ho fan. El moment del foc ha estat el més interessant ja que partia del contacte de les mans i de la direcció que prenien en l'espai, principi del qual parteix el contact, un dels estils de dansa contemporània. La Mònica ha suggerit que aquest moviment li recorda al foc i després ha preguntat si veien la relació. Molts d'ells ho han vist claríssim, el foc no existeix si no hi ha contacte amb la fusta.

Per preparar o escalfar el cos introdueix alguns elements que formen part de la dansa contemporània permeten que cada nen/a faci la seva interpretació. A vegades és ella la què balla, d'altres agafa un nen i balla amb ell, sempre i quan tingui el seu consentiment. Això ha fet que algunes vegades algú s'hagi negat a ballar amb ella, sort que es fàcil trobar algú altre que vulgui ballar amb la coreògrafa. Fomenta la participació activa de l'alumne demana que s'analitzin entre ells i acceptin la crítica, si realment és constructiva. És una bona manera d'aprendre a llegir o a veure dansa. En aquest moment és quan demana que s'apropin molt, així s'assegura que tots segueixen la classe i si hi ha algun dubte se n'adona de seguida. En canvi quan ballen cal que ocupin tot l'espai.

Cal tenir present que les explicacions de la Mònica ja remarquen la importància de **tenir cura del cos**. Depenen de com estiguin els alumnes veurà en què ha de vigilar més. La Mònica explica que el ballar es moure energies i entén que no es pugui evitar el fet de parlar però cal fer un esforç i fins i tot els repta per a què ho facin. Utilitza referències adequades a l'entorn de l'infant, pel·lícules, contes .... és l'excusa perfecta per a què el nen es motivi. Hi ha referències al *Llibre de la Selva*, a *Asterix i Obelix* i a *Hermano Oso*. Aquesta pel·lícula va ser una aportació dels nens quan la Mònica parlava de com agafar l'ànima d'un element natural i a partir d'aquí moure's. Va explicar la història dels noms dels Indis Americans i va fer la relació amb el què cada nen havia escollit. Les sensacions i les imatges són importants per a concentrar-se en el seu treball: cal sentir el vent, la terra, la neu ... i així crear una dansa.

La proposta dels paisatges va ser una de les primeres propostes que va tenir una bona rebuda. No obstant al moment que la Mònica va demanar una mica més d'ordre i seriositat els alumnes no la van seguir. La Mònica segueix un ritme adequat, deixa el temps necessari per a què cada nen trobi el seu espai i el seu temps de dansa però quan veu que el nen no escolta i no deixa escoltar s'enfada i li fa saber. S'adreça al nen en qüestió i li explica com li afecta que li faltin el respecte, fent-lo responsable dels seus actes i demanant-li per favor que estigui més connectat a ella i al grup.

Quan és l'hora d'acabar fa una avaluació general amb els alumnes. Aprofita per remarcar un tema en concret per treballar o introduir el què treballaran el pròxim dia, o si és un dia que han estat molt dispersos, sense dir res fa un cercle i intenta que trobin una energia grupal i un silenci espiritual. És el moment per descansar i escoltar ja que després d'una activitat física la ment està més oberta per acceptar les aportacions de la Mònica. També utilitza el principi de la classe per analitzar i demanar un grau de concentració, sobretot en les últimes sessions.

Per explicar la dansa que representaran a un teatre primer la diferencia d'altres estils, com potser el *hip hop* o el ball de saló. Després intenta enllaçar com ella viu la dansa amb el treball que faran conjuntament. Deixa molt clar que la dansa serà com una estructura organitzada fruit de les petites propostes que han sorgit a classe. Vol que entenguin el què faran per a què el seu cos es pugui expressar. Ensenya com s'assaja i es prepara la dansa. Introdueix als nens al món dels "passes a la italiana" i com és d'important escoltar sense parar de ballar ja que una vegada començada la dansa encara que s'equivoquen cal que l'acabin sense fer interrupcions. Insisteix en què el moviment és una música que no la sents sinó que la veus i que és molt important que es creïn el paper. Posa molt d'èmfasi a l'actitud i a la concentració a l'hora de sortir a l'escenari. Es posa ella d'exemple per a què els alumnes es vegin reflectits i corregeixin. Les correccions

últimes són les més importants i avisa per a què els alumnes ho integrin ràpidament i pugui seguir avançant. És conscient del cúmul d'exigències i per això delega alguns temes al Carles, també els hi fa saber. Aquesta sinceritat amb els alumnes fa que és tranquil·litzin i s'activin quan ella ho demana.

Avaluació:

La Mònica crea un entorn molt obert per a què cada nen i nena trobi el seu lloc de dansa. D'aquesta manera demana que la seva actitud sigui creïble. Si el llenguatge utilitzat és la dansa cal que aquesta digui exactament el què es pretén i cal estar segur. S'aconsegueix quan el nen agafa la responsabilitat i es concentra, també confia més amb la Mònica i amb el seu treball ja que aporta idees sense cap mena de por. Aquests nens i nenes de 9 anys han descobert l'autonomia personal, el respecte i el compromís grupal.

Metodologia Sebastián Garcia Ferro (pàg.81, anàlisi de les sessions)

Alumne: 12 anys

Les classes del Sebastián han estat molts insistents, els alumnes pre-adolescents tenen la pitjor actitud per ballar en canvi són els que tenen més a dir, probablement. Llavors el Sebastián s'ha hagut de posar dur i crear unes normes dràstiques: *les mans fora de les butxaques, no ens recolzem, no parlem, no peguem i si algú em molesta aixeco la mà i només li explico al Sebastián.* Totes les

sessions han començat de la mateixa manera recordant el què han de fer i el què no han de fer. És a dir, el caràcter del Sebastián a l'hora d'ensenyar és d'una gran constància i perseverança ja que a part d'expressar oralment la importància de creure en aquestes normes ha hagut de vigilar aquell que creient-se més llest molesta o aquell que té l'actitud tan destructiva que "passar de tot". Cal remarcar també que sempre ha preguntat abans si estaven motivats per a fer-ho.

Les primeres pautes de moviment, són molt senzilles: caminar amb tres **velocitats** diferents, utilitzar la **pausa** dins d'un espai preestablert i sortir de l'espai. És com un escalfament per a què es connectin amb el treball de la classe i es per això que demana una bona **actitud**. És a dir, marca un escenari al terra i qui estar a dins té una actitud i qui estar a fora en té una altra. És conscient de què provoca una lluita interna, en el què pot ser-hi ell personalment o no, a vegades està en el mateix adolescent que no sap el què vol fer. El treball de la dansa va en contra de la naturalesa d'aquesta edat és per això que insisteix i repeteix com fer-ho.

Per introduir les propostes utilitza diferents mètodes, ho ensenya ell sol, o explica i espera que s'equivoquin. D'aquesta manera els fa ser conscients i fins i tot els imita còmicament, intentant sempre que els alumnes vegin que la finalitat és aprendre. És bastant fàcil diferenciar quan un mestre ensenya des de la burla i quan s'aprofita de la broma per a què la correcció sigui instantània, tot i així a vegades

es senten atacats i ell és el primer en aclarir-ho o disculpar-se. També afegeix conceptes nous a mesura que va veient que els altres ja estant assimilats i fomenta l'autonomia del noi o la noia per a què es pugui relacionar amb els seus companys des de la naturalitat que li pot donar la dansa, sense problemes afegits, perquè en aquesta edat n'hi ha molts. De la mateixa manera que respecta i aprofita les aportacions dels alumnes quan veu que estan immersos en la feina.

A l'hora de treballar les **qualitats de moviment** les ha explicat fent una comparació amb les matemàtiques ja que les dos necessiten de la precisió. Dóna les pautes adequades i quan veu que no les han seguit i per tant el resultat no és l'esperat els hi explica una altra vegada. A mesura que els va coneixen va adjudicant papers, el més mogut i pesat té la responsabilitat de sortir el primer a una de les parts de la dansa d'aquesta manera obliga a què més estigui atent i sense molestar. Les noies més atentes i per tant que ho entenen, estant a primera fila, i la que ha sabut agafar el ritme lent d'una de les seqüències de moviment és la referència per anar tots alhora, al final de la peça. Aquestes petites distincions no són en absolut discriminatòries per al grup, les ha fet quan ha vist que els alumnes el recolzaran.

Organitza grups alhora de treballar, insisteix amb l'actitud del què mira ja que ha de donar suport als seus companys que en aquest moment estant a escena. És conscient de les vegades que repeteix les

coses però no deixa de fer-ho de manera que obligatòriament hagin de reaccionar ja sigui perquè tinguin ganes de corregir-ho o perquè estiguin cansats de sentir-ho. Deixa ben clar que no passa res si s'equivoquen cal que reaccionin ràpid, de forma natural i corregir-ho, no enfadar-se.

Li dóna la importància necessària a la música, no només perquè la composat ell sinó perquè li dóna un sentit a la dansa. És per això que explica clarament al moment que han d'entrar, el moment que han de ballar etc. i demana l'atenció i l'oïda necessària. A partir d'aquí aprenen a escoltar una música i expressar-la amb el moviment, és a dir descobreixen la relació música i dansa. No obstant hi ha un moment de la coreografia on el temps no ve directament de la música sinó que és el moviment de tot el grup que ho marca. El Sebastián explica que hi ha moments en la dansa que el temps o la cadència del moviment ve d'un acord, d'una energia que es respira i que tothom escolta. Demana que els alumnes busquin un ritme grupal, que s'escoltin i que arribin a un acord.

Aprofita els petits descansos, el principi i el final per assegurar-se que ho tenen tot clar. Aquest és el moment per comentar i resoldre els dubtes. També és quan pregunta insistentment si volen ballar i si ho volen presentar en un escenari, deixa la llibertat per a què cadascú triï. Explica la sensació que produeix està en un escenari, l'experiència que suposa per a ells com a grup i per a cadascú. Això fa que tinguin

ganes d'experimentar-ho. Els fa partícips de l'organització de la llum, o el què és el mateix el passi de llums.

Avaluació:

El treball amb el pre-adolescent s'enfoca des d'una vessant més actitudinal. La insistència del Sebastián des del primer dia ha donat el seu fruit. Al final els nois i noies han tingut la consciència, a vegades el dubte, de què una vegada a escena les mans a les butxaques produïen una reacció poc professional i/o negativa del què estaven fent. Al mateix temps han après que mentre es balla no es pot molestar al company sinó que se la de respectar, han entès que la dansa és molt important a nivell de grup i cal recolzar-se uns amb els altres per a què la dansa tingui una forma i un temps col·lectiu. La mirada de seguretat i seriositat pel que estant fent, sense ensenyar si s'han equivocat de veritat, és el què ha demostrat la seva maduració en el tema.

El Sebastián ha cridat l'atenció a uns quants nois i noies, alguns ho han entès a la primera, amb altres s'ha hagut de posar més dur, quan no hi ha l'actitud adequada per a corregir és quan comencen les desavinences. És tant important saber motivar com saber marcar uns límits sobretot en aquests nois. Si saben fins on poden arribar sabran com treballar.

Metodologia Teresa Navarrete (pàg.88, anàlisi de les sessions)

Alumnes: 13 anys.

El treball de la Teresa és possiblement el més enfocat al coneixement del propi cos, des del primer dia ensenya les possibilitats de moviment. L'escalfament sempre té la mateixa estructura, despertar les parts del cos i adonar-se del què poden moure. A partir d'aquí va afegint més conceptes com el treball de l'espai i del temps, la base de la qual és la dansa contemporània. Demana una comprensió constant per la seva feina ja que els alumnes sempre estan parlant i és difícil concentrar-se. Explica les propostes i a vegades les ensenya ella primer, d'altres agafa un noi o noia com a exemple, cada vegada un de diferent. Quan vol traspasar aquesta línia o fre que tenen entre nois i noies, ella és la primera en agafar un noi per comunicar-se i per ensenyar que no passa res. Tot i l'escàndol que fan intenta atendre'ls a nivell individual i s'ha vist clarament amb l'exercici d'escriure el nom amb el cap. Un per un li ha ensenyat com movia el cap i així ella els ha pogut corregir.

Per descobrir la dansa de cada alumne proposa que **improvisin**. Crea situacions imaginàries per a què el seu cos es pugui moure amb llibertat com per exemple que es posin en actitud d'escoltar la música que els agrada i ho expressin amb el cos. També provoca desplaçaments ficticis de manera que el cos de l'alumne ha de reaccionar a l'estímul, per exemple que el terra crema i així troba les

qualitats de moviment. Els hi posa músiques amb ritmes diferents i proposa que segueixin el ritme amb el cos. La resposta dels nois ha estat buscar un líder, que marqués un moviment i els altres seguir-lo, com si estiguessin a una discoteca. El moviment poques vegades ha estat original, venia d'esquemes establerts i/o assimilats. És aquí quan ha sorgit la petició d'una noia que volia escoltar el *requeton*, cosa que la Teresa no ha acceptat. Les propostes musicals de la Teresa eren animades i modernes però potser s'hagués hagut de plantejar quina és la motivació musical dels joves d'ara.

Hi ha un gran problema quan demana fer parelles o grups. Qualsevol cosa que suposi relacionar-se amb algú que no sigui del mateix sexe és un problema enorme i s'han hagut de buscar solucions dràstiques. Quan ha proposat fer grups o parelles sempre ha estat per organitzar la classe. Una manera més de treballar i analitzar fins a on arriba la dansa de cadascú per a després ella poder coreografiar. Veient el problema que suposava per a tota la classe primerament intenta preguntar quin és l'arrel del problema amb afany de voler-ho resoldre però la veritat és que no hi ha un origen, són adolescents i viuen en un moment imprecís. Després, planteja propostes anticipant que no hi haurà contacte entre ells fins i tot ensenya quin és l'objectiu del treball en qüestió. Però la reacció sempre ha estat negativa i molt desmotivadora per a tots. Aquesta poca participació ha provocat un descontent tant gran per la Teresa que ha arribat al punt de triar qui

faria la dansa i qui no, quedant-se només amb 8 nois i noies. Aquesta sessió tant dura ha marcat les sessions posteriors ja que tot i arreglar el problema amb l'ajuda de la mestra aquests 8 s'han convertit per la Teresa en la seva mà dreta, recolzant-se amb ells per la coreografia final.

Quan treballaven la **confiança** per parelles calia anar agafats de la mà i notar quin moviment es proposava per poder seguir-lo amb els ulls tancats. Aquest exercici va ser la bomba, un cop fetes les parelles quedava un noi i una noia desparellats i s'havien d'ajuntar, òbviament es van negar. La resposta de la Teresa va ser la mateixa no continuar amb la classe si no ho arreglaven. Al final un altre noi i una noia es van oferir voluntaris per anar junts. El problema no es va arreglar ja que el grup de noies provocava la parella, i això que s'agafaven de la samarreta per no tenir contacte i no donar opció a la burla. A partir d'aquí la Teresa no ha pogut fer cap altre exercici mixt perquè s'ha adonat que el grup no s'esforçarà per deixar les relacions personals fora de classe.

En l'última sessió la Teresa va fer un comentari mal encertat ja que només va felicitar la feina feta de "mis xicos de delante" , així és com els anomena. Una noia és va sentir ofesa i no s'ho va callar. La resposta de la Teresa va ser: *durant totes les sessions no heu tingut respecte per la meva feina perquè ara he de tenir respecte per la vostra?* Realment no va ser la millor manera de contestar a un

adolescent però què has de fer? Si els tractes com a adults, han d'escoltar aquestes coses, si els tractes com a nens, els manes com a tal. El terme mig és difícil. La Teresa va començar sent reflexiva donant-los-hi la llibertat de ballar o no, intentant entendre el perquè de la seva desmotivació, veient el perquè no escoltaven, etc. Quan va veure que tot era impossible va passar a l'altra banda, a considerar-los com uns nens petits que no saben el què volen i l'únic que fan és molestar i no escoltar. No considero que el camí triat per la Teresa sigui el correcte sinó que es molt difícil escollir. Potser s'hauria de buscar una metodologia que els adolescents coneguin, per exemple, a partir de la seva indecisió anar construint.

Avaluació:

No s'ha trobat un bon diàleg amb l'alumne. Quan han entès la direcció que prenia el treball de la Teresa, li han reconegut la feina i han sabut executar-la. Però aquest jove no ha viscut ni elaborat la seva dansa sinó que ha assimilat uns moviments decidits per la coreògrafa.

Aquestes classes de dansa han estat molt beneficioses per a una quants ja que s'han adonat de la capacitat que poden tenir per a fer altres coses.

Metodologia Pepe Hevia (pag.93, anàlisi de les sessions)

Alumne: 15 anys

Aquestes sessions de dansa formen part de la setmana cultural de l'escola, uns quants van a esquiar i els que no, fan dansa, unes tres hores diàries. També hi ha el factor de la quantitat d'alumnes uns 47 i del tracte amb la professora, ja que per a ella ha estat motiu de suspens sinó participaven. Amb aquest panorama el Pepe ha intentat ensenyar que la dansa a part d'una disciplina molt seriosa és també un lloc on el cos i la ment pot expressar-se lliurement.

El seu treball comença amb un escalfament de totes les parts del cos per aconseguir una consciència i una cura d'aquest, ho combina amb els diferents **nivells** que es treballen a la dansa contemporània, és a dir les baixades al terra. En una primera sessió amb els alumnes va treballar **l'espai** i demanava que només caminessin ocupant tota la sala. Veient que no l'escoltaven va proposar un escalfament més guiat i dur, en el què fins i tot hi havia unes flexions. El més sorprenen és que llavors tots van callar, sembla com si entenguessin més aquest llenguatge. El Pepe em va reconèixer que no veia la importància de què fessin flexions però ha vist que és una bona manera de connectar amb ells i de treballar conjuntament.

Una part de l'escalfament són les **frases de moviment** que una vegada apreses demanarà qui la vol fer per a la coreografia final. Aprofita que en l'últim espectacle de la seva companyia hi ha

percussionistes per a plantejar també que la música vingui d'ells mateixos. El Pepe proposa un **ritme** i l'ensenya als músics per una banda i a la resta del grup per un altra, amb aquests els hi afegeix un moviment amb el cos ja que aquest és el seu instrument. Quan veu que no agafen el moviment el simplifica més, tot i que ho fa a contracor perquè no és tant per la dificultat de l'exercici com pel fet que no es volen esforçar. Si proposa una activitat nova automàticament comencen a parlar i el Pepe ha utilitzat dues metodologies: el primer dia es va quedar afònic, perquè repetia les coses, els altres dies callava i seguia amb silenci fins que els alumnes es posaven al lloc demanat.

El moment més interessant ha estat quan, cansat de veure'ls recolzats, "cansats de la vida", com si els pesessin els anys que porten en aquest cos...decideix parlar encara més el seu llenguatge. Agafa el bancs que hi ha apartats i els posa al mig de la sala. Demana que vagin passant per les fileres de bancs amb diferents actituds corporals: asseguts, drets,...Seguint una estructura musical concreta, de manera que tots canvien de posició en el mateix moment però cadascú escull la que més li agrada. A mesura que ho practiquen es van animant i surten diferents **qualitats de moviment**.

A partir d'aquí la curiositat del Pepe ha anat augmentant, ha vist que hi ha nois aficionats a les acrobàcies i als passos típics del hip hop i els hi ha demanat si voldrien fer-ho en un moment de la

coreografia. Al principi s'han negat però a poc a poc s'han animat i ha estat un dels moments on l'atenció era generalitzada. Cal dir que quan agafes allò que realment motiva a un adolescent pots avançar en la matèria ja que ell et seguirà, el problema és que fins que no ho trobes pots patir molt.

El Pepe ha intentat ensenyar i motivar de totes les maneres possibles: ha fet de model de manera que ells només havien de copiar, la música la presentat com una peça més elaborada per ells mateixos, ha proposat moviments més lliures d'acord amb la seva actitud, ha escoltat les aportacions més noves per intentar incloure-les a la dansa etc. i tot dins d'un marc de murmuri constant.

Avaluació:

L'organització de les sessions de dansa s'han plantejat en una setmana de forma intensiva i no ha proporcionat un intercanvi veritable. Els alumnes per entendre al coreògraf necessiten un procés d'adaptació, de la mateix manera que el coreògraf també ho necessita per coneix-se'ls. El clima que ha generat no ha estat el més favorable per a la dansa però en canvi hi han hagut nois i noies que han entès el què significa formar part d'una peça de dansa.

Aquests joves tenen 15 anys potser ja es respecten uns als altres però han après a acceptar un paper dins d'un context diferent i tenir l'actitud adequada. El músics han sabut estar al seu lloc, i responsabilitzar-se del ritme, els ballarins han escoltat als músics

seriosament i els ballarins de hip hop han pres la iniciativa de participar de la peça. I tots amb una motivació gran per a què surti a la perfecció.

Metodologia Lipi Hernández (pàg.97, anàlisi de les sessions)

Alumne: 7 anys

Primer la Lipi ha observat i analitzat les característiques del seus alumnes. Ha trobat les seves motivacions i ha construït una dansa per aprendre i per a passar-ho bé. L'organització de les sessions, per qüestions d'horaris personals, s'han hagut de fer més seguides. Cada dimarts durant sis setmanes seguides els nens i nenes de segon tenien una classe de dansa que esperaven amb il·lusió.

El meu anàlisi es basarà en el treball de la coreografia final. El tema principal ha estat proposat exclusivament pels nens. La Lipi ha dirigit i organitzat una mica les peces per a què puguin tenir un sentit. Durant les sessions ha anat proposant temes i quan veia que el seu ànim augmentava ho aprofitava per la coreografia final. Un dia va veure que els nens volien fer acrobàcies i que imitaven la forma de ballar dels *rappers*. Després d'assegurar-se que era aquest l'origen i el context d'aquest nens ho va convertir en el tema de la coreografia. Però les nenes, no volien ser *raperes* i va fer grups per a què trobessin totes juntes una dansa que les caracteritzés. Després es va adonar que hi havia una altra nena que li agrada fer acrobàcies i no volia ser un nen.

Llavors la Lipi, que veia la importància de què anés amb els *rapers*, li va fer veure que ella era una *rapera*, subratllant el fet que fos una nena.

Per a què es veiés un treball de grup i al mateix temps es canalitzés aquest caràcter fort de pràcticament tots els alumnes, es va buscar un líder. Va ser un acord que va venir de tot grup, primerament es van situar als dos líders naturals de la classe, el nen i la nena, cadascú ocupava el seu lideratge en la seva part. Com que la coreografia té moltes parts, la part positiva del lideratge és que feien falta anomenar més líders. Així que com a grup han hagut d'agafar la responsabilitat tant de liderar com de reconèixer i recolzar altres líders.

Avaluació:

Aquest grup necessita que l'escoltin contínuament per una banda i per una altra rebre molt d'amor. En totes les sessions hi havia moltes baralles, els nois sempre s'estaven pegant i les noies aguantant sense queixar-se. Les classes de dansa han servit per poder treure tots els monstres interiors i reconciliar-se amb la part més tendra de cadascú. La Lipi ha sabut reconduir un grup que en un principi no era fàcil.

3 - ALUMNE DE SUDANSA

Vivim en una societat en el què tot té un lloc i un estat, però... cal estipular també el lloc del nen? Potser és més important donar l'opció al nen/a que pugui triar. La llibertat de ballar com li dicti el cos li permetrà decidir a on vol anar. Aprendre a escoltar el cos i els sentiments que s'originen és una manera de formar persones. Cal oferir a l'infant un espai més gran i més flexible, que respecti les necessitats de cadascú i que pugui reconèixer una llibertat sense que sigui una amenaça. La dansa és un bon lloc per a què es pugui expressar, sent ell mateix i des d'on ell pot conuiu i dialogar. És a dir el nen creix com a individu sol per una banda però que forma part d'un col·lectiu. Quan aprèn a viure amb ell mateix també conuiu i respecta les diferències dels altres. Hi ha una dansa a nivell individual, una dansa individual dins d'un col·lectiu i una mirada externa del col·lectiu.

El moviment del cos és un llenguatge en sí mateix i aprendre a utilitzar-lo ajuda en el desenvolupament personal de cada alumne. Tot moviment que un noi o noia proposi en el lloc i en el temps de dansa és una dansa pròpia. L'alumne de Sudansa és el ballarí. El seu moviment és el resultat d'una exploració interna, és la voluntat pròpia el què fa moure al nen, no s'imposen moviments. Aquesta voluntat potser alimentada, com en el cas de la Mònica per una història imaginària en la què cada nen té el seu paper. Quan el nen o la nena està immers i

relacionant la seva dansa amb la seva història el seu moviment és precís. Es veu com el nen és el subjecte i l'autor de la seva dansa, és el compositor. Els nens i nenes estant en un estat de dansa latent això fa que en el moment de màxima motivació la dansa exploti. Com li diu una nena de 2on de Primària a la Lipi: *dansa és ballar sense pensar.*

El treball de la composició es troba en tota improvisació i va enllaçat amb la situació en un espai o fora de l'espai. El nen quan compon utilitza termes de direcció, de nivell, de tamany o de trajectòria i tot emmarcat en un espai. Quan l'infant descobreix l'espai aprèn que un cos té un volum. Per tant, es pot ocupar un espai amb el cos, quan el cos desapareix queda l'espai buit i si hi ha més cossos hi ha menys espai buit, ja que l'ocupen. El moviment per tant serà petit per poder respectar l'espai dels companys. Tant si es balla com sinó, el cos té un volum i una presència. I si li afegim una actitud la informació que rebem potser molt diferent. Quan l'espai deixa de ser una classe i és converteix en un escenari torna a haver-hi una actitud diferent. L'escenari és un espai que produeix respecte però alhora agrada molt. L'actitud treballada a la classe s'incrementa dalt un escenari, la consciència i la presència del cos es fa latent i llavors la dansa creix.

Entenem l'espai en funció del lloc on estem i per on ens movem. El context que ens envolta també ens fa establir unes relacions determinades i ens fa tenir un caràcter. Cada nen té un lloc a casa i

una relació amb els pares i/o germans, un lloc a l'escola i una relació amb mestres i companys, un lloc al carrer etc. i demanem que tingui el comportament adequat a cada lloc. Tot això són influències que el nen va rebent i alimentant-se. És important que la dansa no es desvinculi sinó que sigui el nexa que pugui reconciliar els temes de la vida del nen. A vegades ens preguntem per què aquest crida l'atenció, o per què demostra una sensibilitat extrema davant d'una cosa en concret, i la resposta està en la seva realitat. La Lipi ha volgut indagar en l'origen de cada nen per trobar aquella motivació que fa moure al nen i a reaccionar d'una manera determinada.

Com a treball exhaustiu de l'espai els mestres també van tenir una gran experiència en el taller de Roberto Oliván (pàg.45 dels annexos). Es tractava de dividir l'espai a partir d'una unitat que s'anava multiplicant. Calia fer i respectar aquest recorregut durant un temps predeterminat.

La cura del propi cos s'ha après des de moltes vessants. L'Anna Eulate ha aprofitat la part del cos que els nens de 3 anys tenen més clara, les mans. A partir del contacte de les mans amb les diferents parts del cos, els nens han pogut experimentar els sons del cos, el tacte, la temperatura, la pressió, la suavitat etc. L'Anna ha proposat un massatge individual que despertava les sensacions i després es compartia amb els companys. Així cada nen i nena ha descobert el què és tocar i ser tocat per diferents mans, cadascuna amb una personalitat

diferent. La Mònica també ha treballat el contacte de les mans a un altre nivell degut també a la edat dels alumnes.

Quan el nen ha descobert que el seu cos transmet, ha vist el respecte que es mereix el cos del seu company. Quan s'ha sentit part d'una dansa ha pres la responsabilitat de donar-ho tot, ha vist que té un lloc i que la de defensar com a propi. Aquest treball de l'escolta és també molt important. Per una banda hi ha l'escolta de la dansa a nivell grupal, el respecte pel torn de cadascú, per una altra hi ha l'escolta conscient i activa mentre es balla. Hi ha un ritme intern de la peça de dansa que cal escoltar, tant si hi ha una música com sinó. El coreògraf va afegint conceptes i l'alumne ha de saber activar els mecanismes per aprofitar-los en la seva improvisació.

La respiració és un principi clau per entendre el tema del pes i de la direcció. Quan els nens inspiren el seu cos té una direcció a l'aire i quan espiren el seu cos té la direcció al terra. Aquesta és la manera com l'Anna Eulate introdueix el tema. La Mònica posa els alumnes en una situació imaginària i des d'aquest punt ballen en menys pes, com si flotessis o en més pes, perquè són la Terra. El Sebastián, la Teresa i el Pepe parlen de les diferents qualitats de moviments, i indirectament tracten la precisió del moviment. El Pepe utilitza el pal de pluja perquè els nois i noies busquin quin moviment s'adequa més a l'instrument.

És curiós descobrir que el desenvolupament de l'aprenentatge del nen i la nena comença des de les sensacions. Un nen de 3 anys entendre una consigna de dansa a partir del què li arribi per mitjà dels sentits. A partir dels 12 anys el noi ha d'entendre primer la consigna per a què pugui imaginar i alliberar el seu cos, és com si tingues una mena de fre. Entre els 8 i els 10 anys n'hi ha que tenen més desenvolupat l'intel·lecte i que volen racionalitzar-ho, i n'hi ha que no tant. Dels 13 anys en davant, si volen ballar bé i sinó també, tenen el poder d'opinar i decidir cada dia depenen de la motivació. Els alumnes del Pepe Hevia, que tenen 15 anys, no han volgut participar pràcticament en res però en canvi han proposat diverses acrobàcies. Gràcies a què el Pepe ha estat receptiu a les aportacions dels adolescents, aquests gaudeixen d'un espai lliure per improvisar i provar. La finalitat del nen/a ballarí és que trobi un equilibri, dins del seu procés, per a relacionar la part més sensible, física i imaginativa amb la del coneixement, la que és prioritzada més a les escoles.

La diferència entre les nenes i els nens és notable alhora de ballar. La nena en qualsevol edat sempre té una motivació més interna per ballar. Quan són petits, el cos d'un nen tendeix a buscar els moviments que recorden a una baralla. Quan són més grans l'interès de la nena per ballar augmenta respecte la del nen. Però en les edats més intermitges (7,8,9 anys) hi ha una barreja de gustos. Si a aquesta naturalesa li afegim un bon aprenentatge de la dansa, des del

descobriment del propi cos, possiblement el futur ciutadà no tindria tanta recança alhora de parlar i/o mostrar la seva dansa.

Frases com : *deixa que el cos parli, escoltem el cos, el cos és l'instrument, el moviment és la nostra música, etc.* han fet que l'alumne se n'adones del poder que té el seu cos per transmetre.

De la improvisació a la composició

Cada nen o nena té una concepció diferent del què vol dir fer una representació al teatre, per això és important fer un treball paral·lel. Els nens i nenes comencen improvisant, investigant, explorant... aquestes són les paraules que el coreògraf fa servir. Al mateix temps, com que cadascú escolta al seu cos està creant i composant. A mesura que compona està elaborant la seva peça de dansa, que no vol dir una dansa independent del treball, ni imposada per una tècnica. És com un projecte personal, un compromís anterior, mentre el nen experimenta ja està construint una peça de dansa.

A partir d'aquí ve el treball seriós, repetir-ho diverses vegades i sobretot escoltar atentament les correccions. És a dir, adoptar l'actitud adequada d'un ballarí a punt d'estrenar una peça de dansa.

La veritat és que el tema de les repeticions és molt dur sobretot per aquells que sent més petits no entenen la raó de fer sempre el mateix. No deixa de ser una incongruència per una banda es treballa

una dansa espontània i personal i per una altra s'estructura i es tanca allò fruit d'una improvisació. I després s'explica que és una dansa i que cal repassar-la vàries vegades, pel tema de la precisió.

Això dóna un sentit final a la seva feina o a la feina del coreògraf? El treball de la dansa és això però quan veus les reaccions dels nens comences a dubtar. Cal dir, que la edat del nen també influeix molt alhora de marcar una coreografia més o menys tancada. Com més gran és l'alumne més entén la importància de la repetició i de l'estructura, fins i tot la reclama. Acabar les sessions de dansa amb una peça tancada ha estat important per l'adolescent perquè una vegada veu un resultat es responsabilitza de la seva creació i la defensa. A més relaciona tots els conceptes treballats i descobreix el ballarí que té a dins.

Els mestres també han tingut l'experiència de compondre en els tres tallers que han rebut dels coreògrafs: *Ana Eulate, Jordi Cortés i el Roberto Oliván* (pàg.39-49 dels annexos). El procediment ha estat el mateix, improvisar a partir d'una consigna i a mesura que el coreògraf veia els resultats, donava els elements necessaris per a què cada mestre es perdés en el món de la composició.

El fet d'ensenyar la peça de dansa davant d'uns espectadors li dóna més sentit a la composició i s'incrementa l'esforç i la il·lusió d'aprendre-s'ho.

És molt important la feina dels mestres quan la peça de dansa ja té una forma determinada, ja que del seu interès depèn que els alumnes repassin la peça de dansa. Les col·laboracions han estat varies: la Laura i el Carles s'han fet un esquema per a tenir clar les sortides i els llocs de cadascú i s'han apuntat les correccions del coreògraf. L'Angelina ha demanat la col·laboració i participació de la mestra d'Educació Física. La Marta i la Mercè han elaborat una partitura adequada a l'edat dels seus alumnes. Cada mestre ha fet una escriptura personal de la peça de dansa a fi que tot el grup compartís una mateixa experiència. L'alumne ha dipositat una confiança al coreògraf i al mestre i ha experimentat un altre camí per aprendre.

L'alumne és intèrpret i compositor de la seva dansa i alhora espectador i per tant expert en la matèria. Els encontres de Sudansa permeten al nen i nena descobrir punts de vista diferents, valorar i reflexionar sobre el què estant veient. Entendre i mirar la dansa des del seu propi llenguatge (pàg.100, dels annexos).

En canvi els pares i les mares no han tingut l'actitud adequada, han reaccionat com en un festival de curs. És important que entenguin que el seu fill forma part d'un espectacle i cal que el vegin en la seva totalitat. Els encontres de Sudansa estant organitzats com un espectacle de dansa més. S'entén que la funció del pare i la mare és d'un espectador, podrà ser en algun moment subjectiu, però cal que arribi a

ser més objectiu. La família també ha d'aprendre a veure un espectacle d'aquestes característiques.

4 - METODOLOGIA DEL MESTRE/A

El mestre és qui afavorirà el contacte entre el coreògraf i l'alumne. Per una banda és un alumne que comparteix amb el grup-classe les explicacions del coreògraf, ha de ser capaç de reconèixer que no és el savi. Per una altra és com l'ajudant del coreògraf, quan ell no estigui haurà de vetllar pels interessos de la dansa. El paper del mestre, a part del què ja té, serà la d'alumne i coreògraf a la vegada. Aquest intercanvi permetrà aprendre una altra metodologia que potenciarà una altra relació amb l'alumne.

D'aquesta manera és pretén sensibilitzar el sector educatiu de la importància de treballar en matèria de dansa per al creixement personal de l'infant.

Relació mestre i grup-classe

La relació amb el mestre ha variat molt en funció del curs que es tractava. Si l'infant és petit el mestre és el seu referent més immediat, si aquest participa activament de la dansa l'infant reconeix una doble autoritat: el coreògraf i el mestre/a. Si el mestre és un observador actiu, anima i segueix la classe però si és un observador passiu els alumnes trien amb qui volen estar. Per una banda tenen la coreògrafa que la

veuen una vegada al mes, per una altra tenen la mestra, el seu referent diari i amb qui s'adreçaran i confiaran ràpidament. Es pot explicar i ensenyar el paper de l'infant però la mestra també hauria de tenir un compromís personal en aquestes classes perquè sinó el grup es veu afectat negativament.

Quan l'alumne és més gran el mestre té un paper secundari dins la classe de dansa. N'hi ha que s'asseuen i fan el paper de vigilar i sancionar, d'altres que per límits personals estant perduts i es queden al marge, i d'altres que han sabut trobar el seu paper.

El Carles, per exemple, ha estat un dels mestres que s'ha involucrat des del principi. És el mestre d'Educació Física del Ceip Plà d'Avellà, a Cabrera de Mar, i és el segon any que participa del projecte Sudansa. Ha compartit les classes de dansa amb la coreògrafa Mònica Extremiana. Totes les propostes de dansa han estat benvingudes i el Carles ha estat el primer en executar-les, a vegades com un alumne més. Els alumnes per una altra banda han reconegut l'autoritat del Carles quan feia falta i al mateix temps han tingut el plaer de veure'l ballant.

El mestre de Sudansa ha de viure l'experiència de la dansa com els seus alumnes. Per una altra banda ha d'aprendre a guiar i a desenvolupar la dansa del nen i la nena. Reconèixer la dansa com un estat important del nen i fins i tot relacionar-la amb altres vessants

artístiques. El coreògraf li dóna les eines per a què el professor les pugui conduir al camp que més l'interessi.

El mestre se n'adona de totes les actituds treballades en la dansa i que en el Currículum d'Educació Primària també són reconegudes. Veu la transversalitat de la matèria, entre totes les disciplines que toca la dansa directament treballa la música, l'educació física i la plàstica. Al mateix temps que treballa un reguitzell d'hàbits importantíssims en els nens.

El mestre coneix més als seus alumnes per això se n'adona més ràpidament del procés d'aprenentatge que fan amb la dansa. L'Àngels va veure com un noi, que en una classe més teòrica és difícil de controlar, a la classe de dansa escolta i segueix i resulta que per a la coreògrafa és un dels que ho fa molt bé, és per això que està a primera fila. També veu que no hi ha cap relació del noi que treu bones notes amb el noi que balla amb entusiasme, ben al contrari, hi ha nois que no tenen bones notes i en canvi estant molt motivats per la dansa.

La Laura del CEIP Antonio Machado ha ajudat als nens que per causes externes no volien participar de la classe de dansa, s'ha posat de parella amb ells per motivar-los i els ha consolat per si tenien algun mal. Mentrestant la Lipi explica la sessió i atent a nivell més general les qüestions de dansa. També han fet un bon equip.

Quan l'alumne veu que el mestre i el coreògraf estan coordinats reconeix directament la feina i això provoca un respecte per la dansa i per la feina del coreògraf important. Quan els alumnes, els adolescents tenen una relació distant amb la mestra és difícil que el coreògraf pugui tenir una relació més cordial amb ells. La classe de dansa es tradueix amb una obligació i persecució constant, el mestre utilitza el seu paper per a què l'alumne participi de les classes.

Relació mestre i coreògraf

El coreògraf no treu el paper que fa el mestre sinó que aporta l'element de creativitat i motivació, com diu la Montse, directora del CEIP Els Alocs, *és la inspiració*. Aquesta escola que comença, per ara només tenen nens i nenes de 3 i 4 anys, tenen un gran compromís amb Sudansa. Cada vegada que es dóna per finalitzada una sessió de dansa és fa una reunió en la què hi participen totes les mestres, fins i tot aquelles que no tenen el grup de dansa. És un moment d'intercanvi d'opinions. L'Anna, la coreògrafa, parla dels conceptes treballats i les mestres donen la seva opinió. Aquestes coneixen el grup i saben què poden entendre més fàcilment i què no. La directora analitza la relació a distància i també diu la seva opinió, sobretot en el moment d'organitzar la peça final de la dansa.

Un dia l'Anna va proposar una dansa amb les pilotes. Les mestres van veure que no va funcionar, van reflexionar totes juntes,

mestres i coreògrafa i van decidir canviar l'enfocament. Perquè l'Anna no volia perdre l'element de les pilotes per treballar diferents qualitats de moviment. És un bon exemple de treballar en grup. Les mestres tenen clar el seu paper i reconeixen el paper important de la coreògrafa a la classe de dansa. La coreògrafa, per altra banda, es deixa aconsellar i accepta la seva responsabilitat; sempre i quan tingui al seu costat la mestra, ella és la que coneix al grup. Es veu clarament en el cas de l'Àngels, mestra de secundària o en el de l'Anna Xena. Si els joves veuen que en les sessions de dansa la mestra no hi és, l'autoritat del coreògraf també desapareix.

El coneixement, per part de la mestra, del grup facilita el treball és el cas de l'Angelina que va informant de les característiques del grup al Sebastián. Són alumnes de 12 anys, les noies són molt guapes i llestes i els nois estant supeditats a la seva bellesa. El problema és que estant en l'edat de tocar els nois a les noies i a la inversa i l'Angelina vol posar-hi remei. Les mestres dels Alocs també informen a l'Anna de l'exaltació del grup i són elles les que proposen fer grups per atendre'ls millor.

Les explicacions del coreògraf, a vegades, no arriben a l'alumne és llavors quan les explicacions del mestre són necessàries. El mètode del mestre per explicar una activitat és diferent al que pot utilitzar un coreògraf i és important que l'alumne entengui que hi ha diferents maneres d'ensenyar i d'aprendre. Però també es necessari que el

coreògraf arribi als alumnes i sinó ho entenen el mestre ho ha d'explicar des de la vessant més didàctica, ja que és amb el què conviuen.

Trobar un llenguatge comú entre coreògraf i mestre és el què fa que la classe estigui més atenta. El coreògraf ensenya fent o mostrant una petita dansa i si al mestre li arriba el concepte i/o objectiu de la consigna podrà atendre i col·laborar, intentant no quedar-se al marge, amb el grup. Per una altra banda l'especialitat del mestre pot ajudar, tant si és de música com d'educació física el treball que fan a dansa es totalment aplicable a altres disciplines. També cal dir que en general els mestres de Sudansa són: tutors d'un grup, especialistes de música o d'Educació Física; és possible que siguin els més conscienciats de la mancança que hi ha a les escoles.

El mestre té l'actitud d'aprendre del coreògraf i el coreògraf del mestre. Tots dos tenen molt a dir de la seva disciplina i quan arriben a un consens el treball és molt enriquidor. Però a vegades cal que passin anècdotes per a saber que cal parlar i analitzar les sessions, com per exemple amb la Mònica i el Carles. La Mònica em deia: *el primer dia va funcionar molt bé els nens i nenes havien entrat en un estat d'improvisació molt interessant*. El Carles deia: *va ser una bogeria tenia moltes ganes de posar ordre, allò era un caos*. No s'havien parlat de la sessió i quan el Carles es va trobar dins d'aquest caos no va entendre res. Les dues visions són reals, l'enriquiment està en veure que no

disten tant. La Mònica tenia un objectiu, el problema potser va ser no comentar-ho amb el Carles, ja que ell va patir. Una vegada el Carles ha entès el procés de composició de la Mònica ha vist la necessitat del caos per trobar l'essència de la dansa de cadascú. El treball de la Lipi va en la mateixa direcció però la Laura de Mataró, degut al seu bagatge personal ja que havia ballat dansa contemporània, la recolza des del principi. Ha estat una molt bona ajuda per la Lipi ja que ha portat la vessant més organitzativa de les sessions.

Un qüestió difícil de tractar, per al mestre, és la llibertat que li dones a un nen. En una classe de dansa cal deixar que el nen investigui i que s'arrisqui, per tant es impossible que sigui una classe ordenada i en silenci. El mestre està acostumat a què quan un nen entra a una classe ha de fer silenci i fer cas a la primera. El coreògraf vol que li facin cas però la immediatesa la estipula el ritme propi del nen i el què no vol és supeditar les seves explicacions a la dansa del nen. Que el nen trobi un llenguatge corporal per expressar-se és el més important. Aquest és un dels factors més difícils de congeniar, perquè l'escola té un temps predeterminat per a fer qualsevol cosa.

Tallers de formació (pàg.39 dels annexos)

Cada coreògraf té la seva manera, molt especial, de portar l'alumne cap al món de la composició. Fent un anàlisi de les

formacions que hem rebut els professors, coreògrafs i fins i tot jo, es veuen clarament les coincidències.

L'estructura de les sessions començaven amb un escalfament amb l'objectiu de prendre consciència del nostre cos i de les possibilitats que té. Cal dir que el treball s'ha plantejat com un intercanvi més entre alumne, professor i coreògraf. És un moment per experimentar des d'un altre lloc: el professor és un alumne en un grup d'iguals i el coreògraf planteja el seu treball des de dues directrius, cap al mestre i cap a l'alumne, sent aquests la mateixa persona. Els desplaçaments ajuden a reconèixer l'espai, com l'ocupem entre tots i com ens relacionem com a grup. Els elements que s'introdueixen són els típics de la dansa contemporània: el pes, la dinàmica, la qualitat de moviment etc. Però des de la base del projecte Sudansa, cal motivar la dansa interior de cadascú.

Seguidament amb l'experimentació del moviment sortia la idea de la composició. Cada coreògraf donava com una pauta per a què cadascú descobrís els elements essencials per a compondre. Aquí és on la temàtica de cada coreògraf s'especificava.

El tema de l'Anna Eulate (pàg.38 dels annexos) era els elements fonamentals del moviment. És a dir hi havia una primera part més llarga sobre la consciència corporal. Després l'espai esdevenia el suport per a crear un quadre d'escultures. Primer va proposar uns desplaçaments, creant així una relació de cossos en moviment. Es

creaven unes dependències i per tant una xarxa de relacions que afectava directament al moviment de les persones. Les relacions eren imposades per un ordre, cada moviment se l'havia anomenat amb una lletra.

El treball del Jordi Cortés (pàg.43 dels annexos) partia de la improvisació per a poder compondre després. Els desplaçaments primers ajudaven a prendre consciència i a poc a poc introduïa l'element principal del seu treball, el pes i/o contacte. La mà era la que m'informava, la petjada que es realitzava tenia una pressió i una calor i per tant un significat. El pes individual passava a ser un pes compartit que s'anava movent per uns punts de pressió. Per construir una relació amb la parella va afegir un got amb aigua, que calia passar-se. Aquest element era qui marcava el ritme i dramàtica de la peça de dansa. La dansa apareixia quan el focus de cadascú es dirigia al got, quan ens oblidàvem que estàvem fent amb el cos, el cos ballava.

El tema del Roberto (pàg.45 dels annexos) era dansa i poesia. Ens va presentar una estructura sobre la qual havíem de crear i compondre, en un temps determinat. Aquests punts que varem establir a l'espai també els col·locàrem a sobre d'un company. Després el company desapareixia i creàvem un diàleg amb un espai buit. La base de la dansa era una estructura clara i visible, quan desapareixia, quedava el moviment restant, ressaltava el negatiu del moviment original.

La dansa més ben construïda ha estat la combinació d'uns elements que en un primer moment no tenien cap relació entre ells i el cos humà és converteix en el nexa per a crear una dansa.

5 - REFLEXIÓ PERSONAL

Segueix el camí que fa la pilota.

La dansa és ballar sense pensar.

Vols ballar en mi? No

M'agrada xutar la pilota

El nen té molts estats de dansa diferents.

L'espai és el suport de la dansa.

El terra és el paper fotogràfic i el meu cos una fotografia.

El cos del company és el suport i quan no el tinc creo una dansa amb el buit.

La dansa és teva, fes un moviment que només sigui teu.

El moviment és una música que veus.

Com floten les algues?

Un got d'aigua és una història.

Unes mans en contacte és el foc.

El foc necessita d'un contacte per existir.

Estar còmodes amb la pausa

Si m'oblido del cos, el cos balla.

Ballar és passar-ho bé.

El ritme del grup es marcat pel líder.

Un banc és per asseure's?

L'estructura fa que puguem somniar i crear.

La dansa és relativa i científica.

Acabo de fer un recull de vivències desordenadament, no han de tenir cap relació, però com una coreografia, o estructura, segur que el lector ja ha fet la seva història, és a dir la seva dansa.

Sudansa m'ha obert un nou camí. Si ja tenia visions diferents del què significava la dansa amb Sudansa s'han ampliat. He desenvolupat varies mirades en funció del context on em trobava, això m'ha creat una flexibilitat enorme. He creat un espai intern on estaven les meves observacions i un espai extern totalment compartit. Per tant la meua visió pot ser entesa tant des de l'interior del projecte, veïllant per l'organització i l'avaluació de la feina, com des de l'exterior, una alumna més que vol indagar en la seva dansa.

Els futurs ballarins han de sortir d'aquesta filosofia elaborada a Sudansa. Crear i imaginar a partir de la dansa et proporciona un creixement com a persona. Quan estigui preparat per escollir tindrà les eines necessàries per a dir: vull ser ballarí. A partir d'aquí començarà la seva formació amb la tècnica de la dansa pròpiament i tindrà els coneixements bàsics per a decidir i valorar si és un bon camí per a ell. És important rebre la part tècnica de la dansa però potser no és el primer que caldria ensenyar a un nen. Descobrir el seu cos, explorar les seves capacitats, ... fins i tot en el món de la dansa li proporcionarà un hàbit de treball més productiu i creatiu alhora, és clar.

En una acadèmia/escola de dansa, també potser per la pressió de la societat d'injectar coneixements als nens quan són petits, és comença per uns passos, que tot i ser els bàsics, és a dir adequats per la seva edat, no deixa de ser una cosa imposada, com un disc dur en el què vas afegint informació.

El nen de Sudansa serà un inventor nat, del què realment vulgui, un escultor de realitats, un pintor de gustos, i un pensador.

“ERXÍMACO: ¿Qué quieres más claro sobre la danza que la danza misma?

SÒCRATES: Pero entonces ¿que es la danza, qué puede decir pasos de baile?

FEDRO: ¡Oh, gocemos un poco más, de estas hermosas acciones!... Coge una flor que al punto es sólo una sonrisa... ¡Oh, y cómo protesta por su inexistencia con una ligereza inagotable...!

SOC: Se diría que todo a su alrededor ya es sólo sombra... Las engendra al huir de ellas; más si de pronto se vuelve se nos figura semejante a los inmortales!...

FED: ¿No es ella el alma de las fábulas, la perspectiva a que dan todas las puertas de la vida?” (pàg. 100)

Eupalimos o el arquitecto

El alma y la danza

Paul Valéry

TALLERS DE FORMACIÓ PER AL MESTRE

L'ENSENYAMENT DE LA DANSA SEGONS ANNA EULATE

Una bona manera de començar una classe de dansa és per mitjà de la sorpresa. És així com l'Anna Eulate s'ha presentat, sense dir res, sense introduir el tema..., senzillament ens ha proposat caminar per l'espai lentament amb els ulls tancats. Cal dir que el risc era molt gran i és per això que els nostres cossos en un principi estaven més contrets. A poc a poc utilitzant frases com no l'espantis, la persona amb la què xoques és una referència no la rebutgis, respira, ... El cossos han començat a emergir i quan ens trobàvem algú encara que fos una sorpresa inesperada resultava més confortable, no et senties sol davant de dificultat. Fins i tot era una guia per situar-te en la sala i per conèixer-la. Hem hagut de buscar una parella utilitzant els braços estirats cap a endavant amb la finalitat que fessin la funció d'ulls. L'actitud d'aquests era de rebuda. Quan hem trobat la nostra parella la incomoditat ha desaparegut i ens hem pogut presentar amb el contacte de les mans.

Cadascú és lliure de tocar i cal saber que es pot tocar i ser tocat. Aquesta és la manera com l'Anna ha deixat clar la llibertat de tocar i el respecte de tocar, molt important per tothom sobretot en una classe, en l'ensenyament secundari per exemple. Cal notar i experimentar amb la meva parella, les distàncies, les olors,... i això fa que intinem. Ens convertim en una mena de bombolla de quatre mans i quatre peus, com diu l'Anna som una unitat i ens hem de desplaçar i protegir com a tal.

Ens fa quedar un moment immòbils per agafar consciència de com tenim col·locats els peus, les cames, la columna etc. i ens avisa que ho tinguem clar perquè més endavant ho reproduïrem altra vegada. Anticipa altres punts del dia per donar-nos més facilitat. Es llavors quan ens demana que cantem una cançó a l'oïda de la nostra parella, és un moment polifònic que vist i sentit des de fora ha de ser molt especial.

Una de les mans que estaven unides a la mà de la nostra parella ha de buscar un nou vincle, un altre amic, és un moment de separació. Aquest nou amic el coneixem poc i es nota per com ens agafem. La informació que podem treure d'una mà descobrim que és molt potent. Hi ha una veu que viatja per tota la sala és l'Anna que vigila i parla amb una veu constant i dolça, dóna comoditat i es per això que potser encara no he obert els ulls, perquè de ganes en tenim tots. És llavors quan manifesta un desig d'aconseguir alguna cosa que després ens explicarà, no deixa mai el seu paper entre mestra i companya. La manera de notar que la recerca s'ha acabat és per mitjà d'un so i així, aquell que encara no ha trobat la seva parella amb un altre so pot diferenciar-ho.

La seva primera consigna ha estat bastant dura degut a la seva insistència. Volia i així ho ha remarcat que tinguéssim els ulls tancats. D'aquesta manera ha anul·lat directament la nostra percepció més directa, el sentit més desenvolupat, la vista.

Quan l'Anna ens ha demanat d'obrir els ulls hem vist que entre tots havíem construït un cercle. Però la il·lusió de l'Anna era aconseguir un cercle més homogeni. Ens ha explicat que amb aquest exercici rarament no surt un cercle i que avui ha vist que és possible que no surti. La seva manera d'explicar-ho ha estat des de la naturalitat, en cap moment s'ha vist frustrada sinó que acabava d'aprendre una nova cosa.

Aprofitant que tenim un cercle, l'Anna introdueix un tema nou, el ritual del balanceig. Cal adonar-se com tothom adopta una mateixa direcció i com de sobte hi ha una persona que altera el sentit i en conseqüència posa en perill el moviment unitari. Despertem la mirada fent un recorregut per totes les persones sense mirar-ne més a una que a una altra. És el què s'anomena mirada perifèrica. L'Anna ens fa adonar de l'existència de dos espais l'intern i l'extern, i de la

mirada interna i de l'externa. El cercle és una bona figura per entendre aquest concepte i alhora enforteix la idea de grup.

En aquest moment és quan l'Anna considera que ens podem presentar amb la mirada i amb la veu. Al mateix temps podem intercanviar experiències i analitzar la manera com hem portat la primera proposta del matí. L'estratègia ha estat molt útil, el fet de parlar tenia una justificació i com que el treball de grup ja s'havia fet hi havia més complicitat entre nosaltres.

Quan tota la classe ha expressat les seves sensacions l'Anna ha recollit aquelles paraules o frases que per a la seva explicació eren més encertades, tot i que d'incorrectes no n'hi havia cap. Les consignes són les eines per a descobrir altres maneres de sentir al company, en aquest cas. La edat és un factor que en totes les activitats pot contribuir a beneficiar actituds però també a produir-ne d'altres que perjudiquin el desenvolupament del grup classe o de l'activitat en sí.

L'Anna ha volgut reiterar, una vegada assegurats, la importància de desenvolupar els diferents punts de vista dins d'una classe de dansa. Si abans hem parlat de la visió externa i interna del grup ara ho amplia a un ull potencial que seria el qui balla i un ull material que seria un possible anàlisi que fa l'espectador. Aquesta explicació sorgeix a causa d'una lesió de la noia que està assegurada i que no pot fer la classe. També és molt útil per aquell alumne/a que no vol ballar o que està cansat, no és precís que faci la classe, mirant també s'aprèn sobretot si el mestre n'és conscient i el fa participar. Si fins ara érem alumnes que executàvem el què ens deia la professora, ara hem canviat, som en un laboratori on tots som experts i analitzem. D'aquesta manera eduquem una mirada per a cada situació de dansa o de la vida real.

Qualsevol classe de dansa té el seu escalfament, mentre l'Anna els dirigeix, molt lleuger per cert, explica que els nens i nenes no cal que escalfin ja que ells viuen en *estat de dansa*. Però potser caldria fer-ho amb un altre objectiu, el de la consciència corporal. Els exercicis ens porten a

unes posicions determinades que recorden a les d'un nadó abans que es posi de peu. *Al mateix temps me n'adono que havent fet dansa contemporània aquestes posicions al terra són treballades en freqüència.*

La següent activitat és, a partir d'aquesta consciència buscar la petjada del teu cos al terra i veure els diferents punts de suport. Mentre cadascú busca una col·locació del seu cos l'Anna va parlant, insisteix en observar i notar cadascuna de les parts que estant al terra, també ressalta la importància de les pauses ja que pot ser un bon moment per respirar. Ha posat una música i cada vegada que aclareix o afegeix alguna consigna baixa la veu, és una bona manera de cridar l'atenció de l'alumne. La dansa s'ha anat convertint en una massa de gent que es movia molt harmònicament i sense planificar-ho s'ha acabat per unanimitat. L'Anna veient aquesta pausa acordada ha donat per acabada l'activitat i hem seguit amb una relaxació i manipulació per parelles.

És un bon moment per explicar l'anatomia del cos i com es pot manipular adequadament - sobretot dins d'una comoditat no cal forçar la posició - l'Anna avisa. Així va creant un entorn agradable per a seguir amb el nostre anàlisi d'experts. És llavors quan explica una de les seves metodologies. El treball de la lateralitat, observar i treballar el cos a partir de la idea dels dos costats.

A partir de les sensacions tàctils que hem generat i de la pressió que abans hem experimentat amb la parella i al terra, l'Anna vol que ens aixequem del terra com si fóssim una sola persona per després tornar-hi tranquil·lament. Quan ja ho has practicat amb la teva parella pots canviar de parella sense pensar, vas caminant i ja et trobaràs algú. *Em recorda clarament als principis del contact.*

Gràcies a aquestes caminades sorgeix la següent proposta, desplaçar-se per l'espai sense deixar forats buits. Si en un moment hem treballat una mirada més directa ara fem el contrari despersonalitzar-la. Sense parar de caminar les consignes van augmentant: velocitat, desplaçaments diversos, dificultat, lluny, prop, pauses grupals...

Una de les consignes ha estat fixar-se amb una persona i no perdre-la del camp de visió. Quan aquesta s'ha afegit a la consigna de què ens poséssim a prop, sense tocar-se, i al mateix temps fer una pausa, hem creat un quadre pictòric. Aquest, per mitjà de petites consignes batejades amb les lletres de l'abecedari es comença a moure. Cada lletra té una funció acordada per tots, després s'ha relacionat amb un moviment concret, una pausa, una cadència, una intensitat etc. Hi ha un moment caòtic en què els alumnes veuen que no se'n recordaran de tota aquesta informació. És llavors quan l'Anna, sense treure-li cap mèrit més aviat reconeixent l'esforç que tots estem fent, explica que això és la gran dificultat d'una composició. A poc a poc dóna més llibertat i alhora altres premisses que van donant forma a la coreografia. *És quan me n'adono que la composició és un element que treballat adequadament pot tenir un resultat directe, és a dir una coreografia.*

Per acabar la composició hem hagut de buscar la nostra parella amb la què pràcticament hem compartit tota la sessió i recordar la posició que teníem mentre ens cantàvem una cançó a l'orella. Al mateix temps hem fet una altra baixada i pujada des del terra per poder-nos-en anar de l'escenari.

El més divertit ha estat la selecció musical, un bolero. Els què estàvem ballant no ho hem pogut evitar i ens hem deixat influenciar per la melodia. No obstant una vegada acabada la coreografia l'Anna ens ha dit que no calia ja que l'espectador és qui fa realment la relació dansa i música. Ha comentat que per a ella li ha resultat excessiu, en general creem una dependència mal entesa de la dansa amb la música. La música i la dansa poden tenir una relació però tu la pots utilitzar de moltes maneres. Per exemple en aquesta coreografia la música entrava més tard que la dansa.

L'objectiu com a educadors era entendre els mecanismes i estratègies per a poder fer una classe de dansa. Per tant ara és un bon moment per a preguntar i clarificar conceptes de la classe, l'Anna explica el procés que ha seguit i les eines utilitzades. La manera de presentar el seu treball és per mitjà de consignes que en cap moment pretenen ser normes sinó que són petites referències per a què el nen/a pugui desenvolupar la seva

creativitat. Ella com a mestra està disposada a què l'alumne transgredeixi la consigna sempre hi quan aportí alguna cosa interessant. Cada nen/a té molt de potencial l'únic que hem de fer és facilitar-li un camí, totalment optatiu.

És important la manera com la professora s'ha comunicat, ha aportat: idees personals clares, activitats amb un objectiu, ben dirigides, explicacions sense pretensions, ha generat un entorn agradable, còmode, sincer, treballador, ha corregit des del respecte i des de l'estima etc.

El dissabte ha acabat de forma circular, el principi i el final han tingut una relació directa. En canvi la sensació d'ara és totalment diferent a la què tenia al principi de la classe i això, entre moltes altres coses, ha estat gràcies a l'entorn que ha generat una bona mestra, l'Anna Eulate.

La cita textual que a nivell personal vull remarcar és: *la dansa és tant relativa com científica*, Anna I desembre del 2007 a les 14'33h.

L'ENSENYAMENT DE LA DANSA SEGONS JORDI CORTÉS

La presentació del Jordi ha estat ràpida l'únic que m'agradaria ressaltar és quan ha parlat de l'experiència de viure a l'estranger i la necessitat que tenia llavors per anar-se'n, ara és totalment a la inversa. És un sentiment molt generalitzat en l'àmbit de la dansa i és un tema que cal reflexionar-hi. Però si volem una cultura de la dansa al nostre país no l'aconsegurem sense ballarins residents.

Després ha continuat caminant, ha remarcat la importància d'anar completament descalços cosa que els alumnes hem entès a la perfecció. Mentre caminàvem tots, ell parlava, afegia i remarcava les parts del cos amb una clara finalitat de conscienciar-nos de la nostra col·locació. Primer era el contacte de la mà la què ens donava la informació de com estàvem. Després ja eren més direccions, el nas, els genolls, el focus, ...i a partir d'aquí el risc del cos fent cas de les direccions diverses, com és re-col·loca? Al mateix temps les indicacions són més generals cada vegada inclouen tot el cos; ens imaginem com caminaríem amb una faldilla estreta etc. Per acabar, hem despertat la mirada, interactuant amb els demés, buscant

diferents ritmes i dinàmiques. Al mateix temps hem connectat amb la sensació de pes.

Si en un principi ens hem concentrat a nivell individual ara es tracta de mirar i connectar amb la gent del voltant. De la mateixa manera que la mà ens dóna informació de com estem també pot situar-nos respecte dels altres i en l'espai. La mà és una petjada que deixem allí on toquem, per tant cal donar-li un valor i en funció de com ens desenganxem, es decidirà la rellevància. Després ens agafem a una o un company, de diverses maneres, notant el seu pes, per ara només caminem. A l'acompanyament li afegim una entrada al terra, d'una determinada manera, un dels dos porta la iniciativa i l'altre només ha de vigilar la seva col·locació. A mesura que detecta els errors el Jordi va afegint o simplificant l'exercici a fi que sigui més entenedor.

Repartim el pes entre una parella, quan veu que cadascú ho intenta fer i no se'n surt, el Jordi pauta la manera. Ens ensenya la manera més fàcil, es tracta de passar el pes d'esquena a esquena. Introdueix un altre element un got de plàstic amb aigua, el qual s'ha d'anar passant al mateix temps que el pes es va transmeten. Ens ha ressaltat la importància de notar com el pes viatja al mateix moment que el got passa de mà en mà. El resultat ha estat molt interessant ja que l'atenció se n'anava a l'element extern i de sobte el moviment que sortia era molt més arriscat. El Jordi ens ha fet l'explicació una vegada hem acabat, al moment que poses un got desvies el focus i ja no penses tant si ho estic fent bé o malament i és llavors quan el moviment flueix.

Si abans hem descobert que el pes es troba al centre del nostre cos ara veurem que quan s'allunyen les extremitats hi ha una relació amb el pes diferent, és el què s'anomena contrapès. Les parelles, que s'han tornat a fer de nou per així poder provar amb diferents persones, han d'agafar-se de les mans i distanciar-se del centre, formen dues diagonals però no gaire rígides, el secret està amb la posició dels genolls i de la pelvis. És a dir cal trobar la tensió necessària que els subjecta, el cos ha d'estar ben col·locat i a la vegada receptiu al què fa la parella. Aquest és el principi que ha donat el

Jordi per a després poder experimentar. Ell també va dirigint per on ens podem agafar i notar que hi ha altres parts del cos que serveixen d'encaix. Una vegada ho tenim clar podem fer una combinació de tot: allunyar-nos, apropar-nos i passar-nos el got, amb la mateixa idea del pes.

Per acabar hem fet la nostra composició; passejar, trobar-nos, anar al terra junts, un dóna pes, ens aixequem alhora, els dos fora de l'eix o tornant al nostre eix, un s'allunya o els 2, és a dir jugar amb el que hem après però utilitzant el got amb una mica d'aigua. D'aquesta manera la peça de dansa tindrà una dramaturgia, que fem amb el got? Que fem amb la persona? Hem de decidir on posem el focus, utilitzar l'espai, la paret, la finestra... llavors te n'adones de les dificultats que hi ha alhora de compondre. El Jordi expressa el seu desig de veure cada parella com improvisa, elaborant una història petita i clara, amb un principi i un final. La resta de gent es posa com a públic.

La música ha tingut un paper secundari però no per això poc important. Ha entrat més tard però la veritat és que ha generat un ambient de treball agradable.

La metodologia del coreògraf és, afegir a mesura que veu com ho fem, no sap el nivell de ningú i d'aquesta manera pot anar veient que és el que tenim assimilat i que no. Al mateix temps és segurament la manera més natural d'aprendre. Sempre està atent, no ens abandona, mira i analitza el què fem, aprofita les aportacions de cadascú i si veu que podem anar més enllà ens dóna un grau més de dificultat. Com que la tècnica treballada ha de ser de certa confiança i el Jordi ho sap, ens ha acompanyat durant tot el procés, a nivell personal també. Cada vegada que ensenyava un tema nou agafava un alumne diferent, no ha tingut cap problema d'agafar a qui fos i això que hi havia dues coreògrafes més que li facilitaven molt alhora d'explicar l'exercici.

L'ENSENYAMENT DE LA DANSA SEGONS ROBERTO OLIVÁN

La presentació del Roberto ha estat per mitjà d'un intercanvi. Primer s'ha interessat en saber el nom i la trajectòria professional dels alumnes i quan ha vist que treballen exclusivament amb nens ha buscat entre els seus records alguna experiència que s'assemblés a aquest treball, tot i que ha reconegut que té poca experiència. Seguidament s'ha aixecat i ha posat una música, jo diria que clàssica. Ha deixat que lliurement l'escoltéssim, sense pressa, tampoc ens ha dit que féssim molta atenció, l'ha deixat el temps suficient per a què la seva melodia anés entrant per tots els nostres sentits. Després ha preguntat si coneixíem la peça i si ens ha suggerit alguna cosa. Roberto ha explicat la idea del compositor, és una peça musical basada en el silenci. És així com introdueix el tema proposat d'avui *dansa i poesia*.

Darrera d'una cançó a primera instància senzilla hi ha una estructura, una idea complicada o no, que porta a l'autor a crear. D'aquesta manera la mirada de l'espectador, que desconeix la idea principal de l'autor, pot ser tant oberta com realment vulguis. Per a compondre cal tenir present el què vols fer o dir, el resultat és una combinació o un equilibri d'una forma o estructura.

Com posar-ho a la pràctica? El més important és la motivació del nen, cal tenir la seguretat que et seguirà, si ho sent seu hi confiarà. Ens posem tots junts com si fóssim un esbart d'ocells i així ens movem. Els ocells no decideixen en quina direcció aniran, cal que nosaltres pensem així, ens hem de deixar influenciar pel grup, tal i com farien els nens i/o adolescents. Per començar demana un moment els ulls tancats. Deixa que ho provin i després aporta noves idees que ajuda a entendre més fins a on cal arribar. Explica que qualsevol moviment, un braç, per exemple, dóna molta informació. És el què s'anomena moviment residual, una part del cos que s'afegeix, potser no forma part del moviment principal i això fa que el focus d'atenció se'n vagi a un lloc inesperat. És a dir és important saber o sentir a on és troba el cos cada moment. Quan acabem l'activitat explica que és important no aferrar-nos a una idea de dansa, la dansa és molt més. Cal no tenir por al moviment i per això es recolza amb el treball d'un altre

coreògraf el David Zambrano. Recomana que veiem alguna peça seva ja que la base del seu treball personal és la búsqueda del moviment.

Ens posem en cercle i un del grup es dirigeix al centre, als altres un segon més tard el rodegem. Quan ens hem desplaçat corrent, s'ha notat molt més l'energia i la concentració d'aquesta. La persona del mig rebia una energia diferent quan estava sola de quan estava acompanyada. Ens situem a l'espai a nivell individual i a nivell grupal. Seguint amb aquesta idea hem fet dues fileres també calia córrer, trobar-nos al mig, fer mitja volta i seguir corrent endarrere. Quan es trobaven dues persones hi havien dues energies que es tocaven i coincidien per un segon però que seguien la seva direcció individualment. L'objectiu d'aquest tipus de dinàmica és deixar les pors i llançar-se sense brusquedats. La següent proposta ha començat com una classe de matemàtiques. La reacció ha estat veritablement com si estiguéssim en una escola, potser una mica més dissimulada.

Ha introduït un terme, que per a molts era desconegut, la *Successió de Fibonacci*, és dir, la matemàtica de la naturalesa, o de la música clàssica. D'aquí sorgeix l'origen d'un espiral. Una unitat, que es va multiplicant: per dos, per quatre, per sis,....de manera que aquella petita unitat s'ha anat fent molt més gran, tot i que no deixa de ser la mateixa. Després d'aquesta explicació en ha preguntat: *jo veig poesia aquí, i tu?*

Hem convertit la sala en la multiplicació d'una unitat dividint i marcant el terra amb una cinta aïllant. Si resseguim els vèrtex contraris d'aquestes unitats fem una espiral, com que les unitats cada vegada són més grans, l'espiral també anirà agafant més recorregut. Quan li posem una música, hem de partir de la mateixa base, caldrà que hi hagi un tempo igual per a tots els recorreguts. Per tant si utilitzem tres pulsacions per a cada canvi hi haurà recorreguts més lents i d'altres de més ràpids. Afegim, un surt des de la unitat més petita i un altre des de la més gran, i hi haurà un punt en l'espai on ens trobarem. Aquesta mateixa estructura es pot anar complicant, enlloc de dues sortides en podem fer quatre, només cal reproduir el patró tres vegades més. Així hi pot participar a la vegada 4 o 8 persones. El dibuix que es genera a l'espai és molt suggerent, per una banda

pot semblar un caos, cada persona té una direcció marcada i no té cap relació amb el grup. En canvi quan descobreixes que hi ha una estructura fixada tot té un sentit, és llavors quan s'estableixen les relacions entre persones, cadascuna té un lloc individual i a la vegada un dins del col·lectiu. En resum, per introduir el tractament de l'espai i la seva relació amb el temps el Roberto ha utilitzat l'estructura d'una espiral o caragol.

Roberto ha remarcat la importància de la precisió alhora de compondre i l'exemple més clar el tenim amb els músics. La música és una combinació d'unes estructures i quan l'escoltem no veiem només això també veiem poesia. Per tant, si el resultat d'una estructura matemàtica potser tant ambivalent, és possible que tot el què considerem una estructura tancada i rígida tingui una vessant d'incertesa? I per tant de poesia i misteri?

Hem conegut l'espai, l'hem dividit i per tant desorientat i ens hem tornat a situar dins d'ell. És el moment de posar parts del nostre cos en l'espai i de treballar amb la composició. Ens posem per parelles, un ofereix un punt del seu cos, l'altre l'agafa i de seguida n'ofereix un altre, a mesura que va acumulant punts els pot desfer, sempre hi quan mantingui l'última connexió que ha fet. El més interessant és que una vegada té la composició amb la seva parella ha de fer el mateix sense ella, se la d'imaginar. En aquest moment apareix una dansa abstracta, el fet que hi hagi una mancança fa que sigui més atractiva. L'espai està en el cos del company primer és el nostre suport i després quan no el tenim es crea una dansa amb el buit.

Quan li ensenyem el nostre moviment a la parella es veu clarament una diferència, el moviment té la personalitat de cadascú, té la nostra essència i això fa que no pugui ser reproduït. Cadascú té la seva manera d'assimilar un moviment i si veiem dues persones intentant fer el mateix veurem que no és el mateix exactament.

Roberto segueix donant premisses per a compondre i anima a tots per a què provin coses, dóna diferents opcions: intercanviar-se els papers entre la parella, fer el moviment com si anéssim enrere, crear l'ombra del moviment de l'altra, etc. Quan pregunta els dubtes intenta resoldre'ls i motiva per a

què s'ho prenguin com un repte. És important passar pel treball de la composició i saber expressar les mancances personals per a poder buscar solucions. I el fet d'ensenyar-ho els fa prendre la responsabilitat d'entrar en una actitud i moure's. Tot i que tampoc es necessari, ens pregunta quina mena de música ens agradaria per ensenyar la nostra improvisació a la resta de la classe.

Entremig d'aquesta proposta ens ha preguntat un per un, on està el divendres. Cadascú ha respost diferent però la coincidència ha estat que tothom la situat en l'espai d'una manera concreta. El més sorprenen és que tots ens entenem, creant unes indicacions bàsiques, assenyalant en l'espai buit. La nostra ment ho ordena tot, i el què per algú potser molt abstracte per a tu és totalment concret.

Quan tothom ha ensenyat la seva coreografia Roberto ens ha preguntat: veieu poesia o només veieu moviments? Després de respondre ens ha tornat a posar la cançó del principi de la classe i ens ha animat a escoltar-la altra vegada i notar si la percepció havia canviat.

Una vegada la sessió s'ha acabat la meva pregunta és: Per què aquesta organització, tant fragmentada? I Roberto m'ha contestat: m'agrada que en un espectacle el públic faci la relació d'idees que vulgui. És el mateix que he plantejat en aquesta classe, dono petites consignes aparentment sense relació per a què cadascú pugui fer les connexions que li convinguin, en funció també del context on es trobi. Hi ha una estructura i aquesta és la base per a compondre i crear. L'element musical és el que ha encetat la classe i acompanyat durant tota la sessió. Fins i tot hi hagut un moment d'elecció i de relació personal ja que amb la composició cadascú ha triat una música per inspirar un caràcter al moviment.

Les eines i les estratègies d'un mestre es basen en la flexibilitat per a poder introduir-se en diferents àmbits i situacions, i això és el què Roberto també ha ensenyat en aquesta classe.

Anàlisi de les sessions de dansa

GENER. Zona sessió. Vilassar de Mar: CEIP Els alocs. **Pàrvuls 3 anys**. 21 alumnes. Tutora: Marta

ANNA EULATE

Tema i conceptes	Metodologia de la coreògrafa	Alumne	Mestra- Marta
<p>Benvinguda: Hola</p> <p>Consciència d'una part del cos, les mans.</p> <p>Consciència de la totalitat del cos.</p> <p>Cançó del "Puff"</p>	<p>Presenta i analitza juntament amb els nens i nenes com són les mans.</p> <p>Amb les mans es tapa la cara.</p> <p>Juga amb ells a fet i amagar.</p> <p>Es fa un massatge pel cos. I experimenta, pica més fort o menys, es fa petons...</p> <p>Enllaça la sonoritat del cos amb un so: Puff.</p>	<p>Participatiu. Hi ha un diàleg molt divertit</p> <p>El grup sencer la segueix i li respon.</p> <p>Amb la pressió de les mans els nens i nenes descobreixen les parts del cos.</p> <p>Canten la cançó del "Puff"</p>	<p>Participa com una alumna més.</p> <p>La Marta dirigeix la cançó ja que l'han treballat a classe.</p>
<p>Concepte de pes i desplaçament</p>	<p>Demana si li poden recordar els noms un per un. Després mostra com caminar de quatre grapes.</p> <p>Endavant i endarrere.</p> <p>Agafa un nen per explicar que la part del cos que primer va cap a</p>	<p>Quan van endarrere fan mitja volta per a què el cos quedi encarat a la direcció que necessiten.</p> <p>Instintivament fan el què es més fàcil, tot i que afegixen mitja volta.</p> <p>És el què possiblement han fet</p>	<p>Corregeix als nens que han girat.</p>

	<p>endavant és el cap i la que va endarrere és el coxis. Com que és una paraula difícil fa que els alumnes la repeteixin.</p> <p>Amb la finalitat de què no es xafin fa grups: primer nenes i després nens.</p>	<p>quan gatejaven, fa poc temps que ho feien.</p> <p>Els nens van més ràpid volen ser els primers en arribar.</p> <p>Quan es posen de quatre grapes borden com si fossin gossos.</p> <p>Alguns nens tampoc han après a caminar de quatre grapes alternant les cames.</p>	
Estirats al terra desplaçar-se amb l'ajuda de les extremitats.	<p>Com si pugessin una muntanya, la pujada és lenta i la baixada és ràpida, és a dir cal Anar endarrere, com abans.</p> <p>Remarca la importància de no xocar amb el company. Cal mirar cap a on anem.</p>	<p>És un patró de moviment que coneixen. Coordinen a la perfecció. Fins i tot han entès el fet d'Anar endarrere.</p> <p>Han respectat als companys i la direcció en l'espai.</p>	
Caminar de cara o d'esquena	<p>Ensenya clarament la diferència entre caminar de cara i d'esquena.</p> <p>Remarca que es necessita silenci quan es balla, cal escoltar el cos.</p> <p>Fa dos grups i el grup que espera ha de mirar amb silenci.</p>	<p>Proposen moltes maneres de caminar algunes noves i d'altres que han practicat a classe.</p> <p>Esperen el seu torn.</p>	
Caminar sense tocar a ningú, pels	<p>L'Anna fa una dansa per ensenyar diferents desplaçaments. Remarca el</p>	<p>Han admirat el què ha fet l'Anna però quan els ha tocat a ells no</p>	

espais buits. El mateix però cantant el Puff.	fet de què estigui tot lligat. Fa un cercle i torna a explicar el què s'ha de fer, ara més pautat. Una nena pega un nen i l'Anna agafa la nena l'aparta del grup i li explica seriosament que no s'ha de fer.	han seguit les indicacions. Estant perduts. Coordinar les dues coses és difícil. La nena ho accepta i torna al grup amb il·lusió.	Canta i balla. La mestra no ho ha vist. Però quan veu l'Anna que aparta la nena ho entén. Deixa que la l'Anna faci de mestra.
Situació en l'espai.	Diu: <i>tots heu de venir on joestic! Primer vaig jo i després veniu vosaltres.</i>	Estan cansats i ja no la segueixen.	Explica al mateix temps que l'Anna i agafa els nens que es perden.
Moviment amb els braços.	Dibuixen amb els braços un cercle gran que s'obre i un altre que es tanca. S'acomiada. Vigila si hi ha un nen o nena que no estigui a la fila i l'acompanya.	No té forma de cercle hi ha nens que ja s'han desconnectat de la classe.	Els organitza per sortir de la classe amb una fila.

FEBRER. 3era sessió. Vilassar de Mar: CEIP Els alocs. **Pàrvuls 3 anys**. 21 alumnes. Tutora: Marta

ANNA EULATE

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra- Marta
Escalfament de les mans.	Intenta posar silenci per a què escoltin.		

<p>Introducció al balanceig. Equilibri i desequilibri. Dir hola amb diferents ritmes i entonacions al mateix temps que caminen.</p>	<p>Quan ha vist que tots mouen les mans els ha posat amb un rotllana. Així té una visió més de grup. En el moment de posar-se en equilibri ha caigut. Després corregeix que no cal que caiguin.</p>	<p>Tenen molta facilitat d'imitar i si els hi agrada encara ho exageren més, per tant es desequilibren més.</p>	<p>Participa de la rotllana i anima. És una alumna més.</p>
<p>Passar-se la pilota rodolant, cal que esperin el seu torn i al mateix temps diguin el seu nom.</p>	<p>Intenta que facin un cercle. Proposa que facin camins amb la pilota rodolant. Els col·loca amb dues files. Explica que qui tingui la pilota se la de quedar fins que ella digui que ja es pot passar.</p>	<p>Quan un crida i salta els altres també. Tenen moltes ganes de córrer i xocar uns amb els altres. Perden la rotllana. Tots tenen ganes d'agafar la pilota. I es barallen sinó la tenen. No entenen la col·locació. Costa molt que la pilota tingui un recorregut recte. .</p>	<p>Vigila que la rotllana tingui forma i corregeix aquell nen/a que no està col·locat. Ajuda a l'Anna dient el nom de les parelles i els hi explica com cal situar-se. Se n'adona que les músiques que posa l'Anna ja les han treballat a classe i li explica, ja que potser que els nens no ho relacionin amb l'activitat d'ara.</p>
<p>Història amb la pilota.</p>	<p>Vol que se la passin de mà en mà. Fa grups petits per a tenir una mica de control sobre les pilotes.</p>	<p>La llencen i no l'agafen llavors les pilotes es barregen. Hi ha un grup que espera i fa de públic. Hi ha nens que perden la parella i</p>	<p>Agafa un nen de parella.</p>

	Vigila que tots tinguin parella i es passin la pilota. Diu: és la pilota que parla.	es queden amb la pilota ben agafada. No els hi preocupa qui tenen de parella i van canviant.	
Massatge amb la pilota. Consciència corporal.	Agafa una parella i ensenya com cal fer-ho, cal rodolar al mateix temps que un passa la pilota per sobre de l'altre. Encara que no rodolin l'Anna deixa que facin ja que descobreixen igualment el cos de l'altre.	El fet d'agafar la pilota i fer-la rodolar pel cos de l'altre és difícil, se'ls hi escapa. El què està estirat sent el massatge i es deixa fer, no rodola. N'hi ha que volen jugar a futbol.	Proposa que a mesura que van fet ella afegirà parelles.
La pilota invisible.	Quan veu que no escolten ensenya el què cal fer en petit grup de tal manera que a poc a poc es van afegint. L'Anna balla amb un pilota invisible i així ho explica.	Quan l'Anna balla se la miren bocabadats.	Recorda que tots han de tenir la seva pilota.
Acabament	Una respiració amb els braços dient adéu. Els felicita per la dansa que han fet.		Està a la porta i espera que vinguin a fer la fila.

ABRIL. 4rta sessió. Vilassar de Mar: CEIP Els alocs. Pàrvuls 3 anys. 21 alumnes. Tutora: Marta

ANNA EULATE

La Marta i jo em començat la classe veient que l'Anna no arribava. La Marta fa l'escalfament. Jo he aprofitat un treball que l'Anna va introduir l'altre dia.

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra- Marta
Escalfament		Segueixen la Marta ja la coneixen i no hi ha problema.	Preocupada intenta fer un escalfament.
El cos amb la pilota.		Primer miren la Montserrat i pregunten per l'Anna Ballarina, li diuen així. Quan veuen que la pilota viatja pel cos comença el silenci. Cadascú balla amb la seva pilota.	Montserrat: ha pensat amb el treball que van fer l'altre dia amb l'Anna i li explica a la Marta el què vol fer. Agafa un pilota i se la va passant pel cos per ensenyar una dansa. Anima al grup a què ho facin. La Marta explica que la Montserrat també és ballarina.
Dansa amb una pilota imaginària.	L'Anna arriba, veu que estant ballant i balla amb ells. Primer s'interessa per saber el què han fet. Aprofita la pilota per a fer-la	Comencen a dispersar-se. L'Anna és la tercera mestra que tenen avui.	Com una alumna més.

	desaparèixer i seguir ballant.		
La mà a una part del cos	Va dient quina part del cos s'ha de tocar cadascú.	Toquen la part que diu l'Anna.	
Una filera en l'espai.	La frase per a què li facin cas: <i>sou capaços de fer un tren sense agafar-se?</i>	Tots molts contents afirmen. N'hi ha alguns que trien no fer el tren.	Anima per a què tots participin igual. Però veu que estant dispersats i se la veu preocupada.
Relaxació al final	Ensenya com tancar i descansar els ulls notant l'escalfor de les mans a sobre. Els explica el funcionament de la respiració.	Estirats escolten	

ABRIL. 5ena sessió. Vilassar de Mar: CEIP Els alocs. **Pàrvuls 3 anys**. 21 alumnes. Tutora: Marta

ANNA EULATE

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra-Marta
Escalfament	Presenta un ninot articulat, se la posat als dits de la mà. El passeja per davant de cada nen i nena i demana que es moguin com ell. Mou les mans, les porta per diferents parts del cos i de l'espai.	El segueixen amb la mirada meravellats de com es mou. Segueixen.	Anomena els nens o nenes que no fan el què diu l'Anna.

	<p>Es fa massatges suaus i forts. Vol que facin el massatge als companys, molt suau.</p> <p>Quan veu que la segueixen afegeix que caminin i viatgin amb les mans.</p> <p>Diu: <i>mans al terra, fent soroll.</i></p>	<p>N'hi ha que encara estant exaltats. D'altres que ja han entès que el moviment és suau.</p> <p>Comencen a córrer. Tenen ganes de barallar-se, fins i tot s'han fet mal.</p>	<p>La Marta ha sortit de classe per a curar una nena.</p>
<p>Cantar i ballar "el Puff"</p>	<p>Un cercle asseguts per cantar. Cantar i caminar sense tocar-se. Veu una baralla i intenta posar pau.</p> <p>Demana si li poden respondre una pregunta sobre el Puff. Explica que quan la cançó diu un nen petit cal Anar al terra. Els mentalitza per a què no corrin, perquè sinó quan ho facin davant dels pares no se'ls veurà.</p>	<p>Canten tots junts.</p> <p>No escolten. N'hi ha que estant plorant.</p> <p>Han respost a la Marta.</p> <p>Ho han entès i han seguit la cançó. Quan la cançó ha dit que calia rodolar al terra ho han fet.</p>	<p>Dóna la sortida per anar a la vegada.</p> <p>Ajuda a què els nens es col·loquin en cercle. Està cansada ja que no fan cas, es preocupa.</p> <p>Com que veu que no fan cas. Ho explica ella.</p> <p>Participa com una alumna.</p>
<p>La dansa de les mans i els peus.</p>	<p>Mou les mans en la foscor. I pregunta què veuen. Vol que caminin en la foscor. Per a què es familiaritzin.</p>	<p>Parlen molt més.</p> <p>Miren i contesten si veuen els</p>	

	<p>Ha agafat un nen i li ha posat els guants, fa que balli.</p> <p>Explica que cadascú ha de fer la seva dansa, perquè cadascú és diferent.</p> <p>Cal imaginar que porten mitjons blancs també. Demana que surti un grup reduït, no tots a la vegada.</p> <p>Els anima i felicita les aportacions.</p> <p>Va repetint que els peus i les mans a la vegada ballen.</p> <p>Aplaudeix quan han acabat.</p>	<p>guants.</p> <p>Ha sortit un grup i comença a moure els peus per l'espai.</p> <p>Intenten fer tombarelles, verticals...</p> <p>Es nota que és una proposta que els motiva perquè estant més atents.</p>	<p>Els anima.</p> <p>Proposa que surti l'altre grup.</p> <p>Aplaudeix.</p>
Relació dels peus i les mans amb un company.	<p>Agafa un nen per explicar que faran una dansa amb els peus i les mans enganxades.</p> <p>Explica que cal Anar amb molta cura quan manipulen a un company.</p> <p>Quan veu que hi ha algun nen o nena que no vol ballar ho respecta.</p>	<p>Hi ha que no accepten ser manats i d'altres que només volen manar.</p> <p>Hi ha una nena molt vergonyosa, es queda a un racó i només mira.</p>	Participa com una alumna.
Moviments amb una pilota.	<p>Posa silenci.</p> <p>Explica que cal fer el camí de la</p>	<p>Quan veuen les pilotes s'exalten molt.</p>	Va a buscar les pilotes.

	<p>pilota, no agafar-la. Mentre intenta fer-ho.</p> <p>Reparteix les pilotes a pocs nens per a vigilar que la pilota rodoli.</p> <p>Com que veu que no funciona demana que facin una rotllana.</p> <p>Ensenya com passar la pilota per tot el cos. Demana que cadascú la passegi per on vulgui.</p> <p>Insisteix que la pilota és la seva companya i per això no es pot escapar del seu costat.</p> <p>Així s'acomiada.</p>	<p>Volen agafar-la i llençar-la com si estiguessin jugant al pati.</p> <p>Estant encegats amb les pilotes i qui no en té s'enfada.</p> <p>Busquen el company que la té del mateix color.</p> <p>A poc a poc la van seguint i aportant nous moviments.</p>	<p>Ballar amb la pilota.</p>
--	---	---	------------------------------

ANNA EULATE

Tema i conceptes	Metodologia de la coreògrafa	Alumne	Mestra- Mercè
<p>Presentació dels noms i de les mans.</p> <p>Ritmes amb les mans dient: hola.</p>	<p>Pregunta teniu mans. Quantes?</p> <p>Mou les mans mentre va dient totes les possibilitats de moviment que tenen.</p> <p>Aprofita les aportacions dels alumnes. I així acaba dient hola.</p> <p>Les mans ens porten a un altre lloc, ens fan ballar. Cal reconduir el grup. Explica que no es pot cridar mentre el cos balla perquè sinó no l'escoltem.</p> <p>Agafa dos nens per ensenyar com es balla amb les mans. Pregunta a un d'ells si vol fer-ho, ha vist que tenia vergonya.</p> <p>Canvia la manera d'ensenyar-ho, ara és tota la classe que balla per parelles.</p> <p>Ha donat llibertat per a soltar-se i seguir ballant sols.</p>	<p>Contesten</p> <p>Quan pregunta per a què serveixen diuen per donar coses.</p> <p>Corren. Es llencen al terra cridant.</p> <p>Participen amb la veu i el cos.</p> <p>Un nen demana música.</p> <p>La resposta ha estat que no vol.</p> <p>Quan l'Anna deixa de parlar molts nens criden.</p> <p>Volen caure al terra.</p>	<p>Es posa al costat dels alumnes fent el mateix.</p> <p>Reforça el què ha dit l'Anna.</p> <p>Vigila qui no està atent.</p> <p>Els posa per parelles.</p>

Desplaçaments amb les mans.	De quantes maneres puc caminar amb les mans. Ho ensenya ella primer. Fa dos grups. Entremig dels grups recorda la proposta.	No estant atents. Però caminen amb les mans tot jugant. Responen a la Mercè: <i>no tanquis la llum.</i>	<hr/> Diu: <i>tanco la llum per a què us en recordeu que heu de tenir la boca tancada?</i> Repeteix el què diu l'Anna.
Caminar sense tocar-se, omplint tot l'espai. Parar tots alhora.	Veuen que no ho han entès i reflexiona. Agafa la mà d'aquell nen/a que veu perdut o massa exaltat. Ràpidament canvia de proposta.	Corren per on volen. Sense fer atenció al què se'ls hi acaba de demanar.	
Percepció i situació en l'espai.	Corre cap a un cantó i diu: <i>Jo vaig primer i després vosaltres veniu.</i> Mira qui pot fer el seu paper.	S'exalten ràpidament. Hi ha uns quants que volen participar.	Agafa els que s'escapen i vigila que tots es quedin a un lloc junts. De tant en tant ha de cridar l'atenció per a què facin cas.
Canten "Puff era un drac màgic"	Sabeu la cançó del puff? Demana que la canten tots alhora amb la Mercè.	Comencen a cantar.	Indica quan començar i canta amb ells. Es nota que l'han treballat a classe.
Dibuixen un arc amb els braços. Enllaçat amb la cançó. Caminen dibuixant un	Ensenya el moviment dels braços. Mira la Mercè per saber si saben fer un semicercle. Ensenya a dibuixar un semicercle caminant. Es queda a la meitat del recorregut per	Tots la segueixen. Ho fan tots alhora. Tots intenten reproduir el mateix que ha fet l'Anna i	També la segueix. Ho repeteix per assegurar-se de què ho tenen. S'asseu amb els alumnes, controla qui surt cada

<p>arc al terra.</p>	<p>a fer de referència. Primer ho fa ella i demana que ho facin un per un. Anima a cadascun d'ells encara que fan sempre el mateix. Fa aclariments, sobretot per a què no reproduïxin el què ha fet ella.</p> <p>S'ha adreçat a ella i li ha donat les gràcies per haver-ho fet tant bé. Si veu que no ho fan insisteix per a què ho repeteixin. Els hi pregunta primer. Va afegint conceptes: el punt de partida i el punt d'arribada. Pràcticament al final de l'activitat se n'adona que no saben que és un arc o un semicercle.</p>	<p>com què l'Anna s'ha quedat un moment al terra, ells també ho fan. Fins i tot ho reproduïxen al mateix punt de l'espai. No ensenyen les mans. Una nena ha fet una dansa amb les mans. Accepten molt bé el fet de repetir.</p> <p>Un nen ajuda l'Anna dient que és com un pont.</p>	<p>vegada.</p> <p>Ha admirat el moviment d'aquesta nena.</p> <p>Explica que potser no saben el què és un arc.</p>
<p>Acomiadament amb les mans. Consciència del cos amb el tacte de les mans.</p>	<p>Ensenya com ella posa les mans i fa que cadascú les posi a una part del cos, la què vulgui. Els felicita pel treball que han fet.</p>	<p>La segueixen perfectament. Més tranquils.</p>	<p>Es posa al costat de la porta per a què els nens i nenes vagin fent la fila.</p>

ANNA EULATE

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra- Mercè
Passejar les mans per l'espai.	Presenta la pilota que anirà viatjant de mà en mà. Va afegint pilotes tranquil·lament sabent que és un element molt desitjat per tots.	Estant pendents d'on van les pilotes.	Vigila que realment les pilotes es passin.
Passejar la pilota per l'espai.	Balla ella primer. Va passant la pilota rodolant. Després proposa que caminin sense xocar i que es passin una pilota de mà en mà. Insisteix en què no es llença.	Cada nen ha d'esperar que arribi la pilota. Però tots tenen ganes de què vingui a ell i la reclamen.	Vigila que no llencin la pilota.
Massatge amb la pilota.	Explica mentre va fent. Qui té la pilota fa el massatge qui ho hagi fet ha de passar la pilota a un altre nen. Compara el moviment de rodolar de la pilota amb el moviment que fa el cos rodolant. Vol que integren el moviment de rodolar.	Quan noten que passen la pilota pel seu cos s'enriuen. Hi ha nens que quan veuen la pilota volen agafar-la. D'altres que no saben agafar la pilota per fer-la rodolar. Els que esperen el massatge mentrestant fan moviments de rodolar amb el seu cos.	

Pilota imaginària.	Vol que facin una dansa amb una pilota invisible. Veu que no la segueixen i proposa moviments més guiats: tenim una pilota molt gran, li deixem a la companya....	Hi ha nens que juguen a futbol amb la pilota. Situem ràpidament la pilota gran i la passegem sense problemes.	Anima
Frase de moviment amb la respiració.	Explica que com que estant cansats faran una respiració acompanyada d'un moviment. Diu: <i>anem a tocar la lluna</i> , inspiren. Quan espiren els braços cauen al costat del cos. Ensenya l'activitat. Cal que vagin endavant i endarrere, sense girar-se. Canvia d'activitat demana que s'asseguin.	Tots es posen de puntetes i s'estiren molt cap al cel. Hi ha nens que giren i així arriben més ràpid. Criden i fan curses.	Vigila que tinguin l'esquena tocant la paret. Ajuda als nens que no estant ben asseguts.
El braç em fa moure	Primer mou ella un braç i convida al grup que ho faci. Demana que les mans explorin el terra, que es desplacin. Quan veu que tots l'escolten diu mans fora i altra vegada al terra. Si veu que la segueixen afegeix conceptes nous sinó intenta	S'acceleren La segueixen. Un nen diu que es <i>spiderman</i> .	

	reconduir l'activitat.		
La mà recórrer el meu cos.	Toca molt suau el cos de l'altre.	Passegen i es toquen amb suavitat.	Participa com una alumna més.
El contacte de les mans produeix moviment.	Agafa dues nenes per explicar com una mou la posició de l'altra amb el contacte de les mans. A poc a poc va afegint parelles.	Participen. La resta del grup fa de públic.	
Acomiadament	Moviments amb els braços que s'obrin i es tanquen. D'aquesta manera ens recollim i ens estirem al terra, explica. Els felicita perquè ho han fet molt bé.	Han fet una rotllana així participen tots.	Demana que vinguin a fer la fila .

ABRIL. 5ena sessió. Vilassar de Mar: CEIP Els alocs. **Pàrvuls 3 anys**. 20 alumnes. Tutora: Mercè

ANNA EULATE

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra- Mercè
	Presenta un ninot articulat, se la posat als dits de la mà. El passeja per davant de cada nen i nena. Explica que necessita molt d'amor, que és molt fràgil.	Entren molt callats. Se'l miren meravellats. Alguns els saluden, d'altres el peguen.	Participa com una alumna més.

Escalfament	<p>Es passeja per l'espai amb el ninot i explica que han de fer el mateix que el ninot, és el que ell li ha dit. Deixa el ninot.</p> <p>Pica les mans al terra, fent soroll. Va dient <i>molt fort</i>. Després s'acaronen per tot el cos i diu <i>molt suau</i>.</p> <p>Ensenya com s'ha de fer un massatge al cap de la companya, al mateix temps cal que caminin.</p>	<p>Han començat molt tranquils, seguint el moviment del ninot.</p> <p>Segueixen l'Anna.</p>	<p>Va repetint que cal caminar no córrer.</p>
Moviment amb els braços.	<p>Agafa una nena i ensenya com ballar amb els braços. Explica que caminant em trobo amb a un company i ballo amb ell.</p> <p>Quan veu que no li fan gaire cas mira a la Mercè.</p>	<p>La miren.</p> <p>Si hi ha algun nen/a que comença a córrer tots als altres també ho fan és el que més agrada.</p> <p>No han seguit gaire la proposta.</p>	<p>Ajuda a reconduir el grup.</p>
Canta i ballar "el puff"	<p>Explica que avui és un dia especial i és important fer molta atenció, faran una dansa.</p> <p>Explica l'estructura: caminen mentre canten i quan diuen "nen petit" cal fer-se petit. Aprofita el moviment de sol a sol, també.</p>	<p>Quan canten hi ha un moment que diuen "de sol a sol". Han fet un moviment amb el braços, que fa temps s'havia treballat a classe, de forma espontània.</p>	<p>Canta i camina.</p>

	<p>Es posa una mica seriosa i diu: no ha quedat bé, no escoltem la cançó, i si correm no ens veuran. Demana que ho repeteixin.</p> <p>Li explica a la Mercè que no potser que a l'escenari seran més i s'han d'acostumar.</p>	<p>Responen que no es pot córrer.</p>	<p>També reconeix que no ho han fet bé. I pregunta si es pot córrer per a mentalitzar-los.</p> <p>Suggereix que ho facin per grups.</p>
<p>La dansa de les mans i dels peus.</p>	<p>Vol que descansin un moment el ulls que se'ls tapen amb les mans.</p> <p>Es posa uns guants blancs i demana que tanquin la llum.</p> <p>Agafa un nen i una nena per a què ho practiquin.</p> <p>Explica que ballaran amb les mans i els peus. Els peus també portaran mitjons blancs.</p> <p>Convida a que tots es moguin com el ninot articulats que ha ensenyat abans.</p> <p>Quan veu que hi ha nens que xoquen intenta conscienciar-los de què no s'ha de fer. Vol que escoltin.</p>	<p>Hi ha uns nens que no volen estar amb la llum tancada.</p> <p>La resta de grup mira.</p> <p>Aquesta parella s'han abraçat, l'únic que s'ha vist és un moviment especial de les mans.</p> <p>Ha estat moment màgic.</p> <p>Volien veure altra vegada el ninot articulats.</p> <p>Ballen ensenyant les mans i els peus.</p>	<p>Pregunta si veuen les mans de l'Anna.</p> <p>Consola i vigila als nens que es posen nerviosos amb la llum tancada.</p> <p>Anima i felicita.</p> <p>Ajuda a l'Anna a controlar i tranquil·litzar el grup.</p>

<p>Relacionar els peus i les mans.</p>	<p>Ho accepta i assegura que ja no ho farà. Agafa una nena i ensenya com ballar amb parelles amb les mans i els peus enganxats. Se n'adona de què no té temps i diu que ho faran el proper dia.</p>	<p>Hi ha un nen que li demana a l'Anna que no tanqui més la llum. Miren com ho fan.</p>	<p>Vigila aquells nens i nenes que no escolten.</p>
<p>La pilota obre un camí.</p>	<p>Ensenya com rodolar la pilota i desplaçar-se de moltes maneres per anar-la a buscar. Reparteix unes quantes pilotes i així controla que tots facin l'exercici. Mentre, la resta de classe ha d'esperar el seu torn. Intenta corregir el que tots fan, Anar a buscar la pilota corrent no és gaire interessant, explica. Ella afegeix que ha de ser un secret.</p>	<p>Han vist la pilota i ja no veuen res més. Quan veuen que rodola la volen Anar a buscar. Volen parlar de com aniran a buscar-la.</p>	<p>Explica que cadascú ha d'Anar a buscar la seva pilota. Intenta que tots estiguin mirant com ho fa l'Anna. Afegeix que cal pensar com es desplaçaran abans de rodolar la pilota.</p>
<p>Consciència del cos amb la pilota.</p>	<p>Ensenya com fer-se un massatge amb la pilota. Insisteix que no es pot escapar. Proposa diferents maneres de</p>	<p>Busquen el company que té la pilota del mateix color. S'alegren quan el troben. Es passen la pilota per on volen,</p>	<p>Va recollint els nens i nenes que volen fer altres coses amb la pilota.</p>

	passar-se la pilota. Vol que ells també proposin. Així s'acomiada.	tot i que veuen l'Anna, no la copien.	Espera que vinguin a la fila.
--	---	---------------------------------------	-------------------------------

GENER. 2ona sessió. Vilassar de Mar: CEIP Els alocs. **Pàrvuls 4 anys**. 12 alumnes. Tutora: Rosa Maria. Avui Mª José ANNA EULATE

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra- M ^a José
El cos a l'espai.	<p>Pregunta si s'han fet mai una fotografia. Explica que ens anem a imaginar que el terra és un paper i que anem a presentar el nostre cos com si ens fessin una fotografia.</p> <p>Remarca la importància de respectar el torn de cadascú i la decisió de sortir a fer la fotografia. Vol que surtin amb tranquil·litat i que deixin que el seu cos sigui admirat. La funció del què mira és important ha de veure també</p>	<p>Però un alumne diu: <i>això no és paper</i>.</p> <p>Accepten la responsabilitat i s'esperen.</p> <p>Quan un es presenta els altres estant atents.</p> <p>Els costa està en silenci tanta estona.</p>	<p>Remarcar que no cal aixecar la mà. Comença ella a presentar-se. L'Anna la corregeix. Ho torna a repetir.</p> <p>S'asseu amb el grup quan veu que no acaben de fer silenci.</p>

	<p>l'espai buit.</p> <p>Va corregint i afegint a mesura que els nens aporten coses noves.</p>		
<p>Moure el cos utilitzant la pausa.</p>	<p>Passen d'una fotografia a una altra.</p> <p>Veu que surten tots alhora i torna a començar.</p> <p>Quan sona la música cal decidir a on es vol anar. Cal escoltar-la.</p> <p>Insisteix en què cal fer silenci.</p> <p>Ensenya com reconèixer a cada nen/a per la seva fotografia.</p>	<p>Surten tots alhora sense pensar.</p> <p>Volen que l'Anna els miri i els reconegui.</p>	
<p>Seqüència de moviments amb els tres nivells.</p>	<p>Afegeix el com aixecar-se del terra.</p>	<p>Participen i col·laboren.</p>	
<p>Tres cossos a l'espai</p>	<p>Demana tres voluntaris, ells decideixen qui ho fa i qui no, cal que s'organitzin per a fer una fotografia de tres amics.</p> <p>Va afegint altres tríos mentre van treballant.</p>	<p>Al principi tots volen sortir però a poc a poc han après la responsabilitat d'anar-se'n.</p> <p>Han fet figures molt boniques.</p>	<p>Ajuda per a què només surtin tres cada vegada.</p> <p>Consola aquests nenes i nens que s'han fet mal. Els atent i vigila si hi ha algú perdut.</p>
<p>Els espais buits que genera el cos d'un</p>	<p>Un proposa espais buits i l'altre l'envaeix. Agafa una parella i ho</p>	<p>S'ho passen molt bé fent el dos papers. Qui proposa un espai buit,</p>	<p>Se la veu satisfeta de la feina que estant realitzant.</p>

altre.	<p>marca amb ells.</p> <p>Quan veu que algú es fa mal va de seguida a socorre'l. Ho aprofita per explicar a la resta de la classe que si no estem concentrats per a fer l'exercici és fàcil fer-se mal.</p> <p>Si hi ha algun nen que no escolta li demana que faci atenció, si considera que el tema és important.</p>	<p>primer espera que la seva parella ho entengui, i quan passa pel buit hi ha una gran satisfacció. Per al qui passa pel buit ho viu com un joc. Un dóna i l'altre rep quan els dos estant disposats es veu una coreografia.</p>	
Espais buits imaginaris.	<p>Ballar com si tinguessin un company imaginari, creant espais buits.</p> <p>Remarca la importància que ara ballen sols.</p> <p>L'Anna ho veu i diu que no ho han entès. Canvia l'estratègia i ho organitza per grups.</p>	<p>N'hi ha que juguen a xafar-se.</p>	
Balanceig. Introducció al pes.	<p>Fa un cercle agafats de la mà, veu que juguen i es desenganxa.</p> <p>Es tracta de seguir el què fa l'Anna. Canvi de pes d'un peu a un altre. Notar el pes dels braços,</p>	<p>La segueixen sense problema i amb la veu es molt fàcil.</p> <p>Els hi agrada molt caure.</p>	<p>Ajuda a crear el cercle.</p>

	<p>ella els va posant a diferents parts del cos i de l'espai. Cada vegada que cauen diu <i>plof</i>.</p> <p>Al final és tot el cos que cau al terra.</p>	<p>Se'n van de la classe dient <i>plof</i> i caient.</p>	<p>Se'ls emporta fent un fila.</p>
--	--	--	------------------------------------

FEBRER. 3era sessió. Vilassar de Mar: CEIP Els alocs. **Pàrvuls 4 anys**. 14 alumnes. Tutora: Rosa Maria, avui la Mercè.
ANNA EULATE

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra- Mercè
<p>"Hola!" de diferents maneres.</p>	<p>Ensenya i explica com fer-ho.</p> <p>Sortir a l'espai, fer una posició estàtica i dir hola. Cal que esperin el seu torn.</p> <p>Explica que si surten tots no veu els "holes". Entén que riguin perquè és molt divertit però és important dir només hola.</p> <p>Al final els felicita i aplaudeix.</p>	<p>Tots tenen ganes de participar primer surt un. Després tots alhora.</p> <p>Es diverteixen molt.</p>	

<p>Frase de moviment en rotllana. Presenta el melic.</p>	<p>Explica cada moviment amb una respiració. Ensenya el melic i utilitza aquesta referència per moure's per l'espai: pel terra, a l'aire,...</p>	<p>Copien el que fa l'Anna en silenci.</p> <p>Quan passegen el melic s'ho passen molt bé però no desconnecten de l'Anna.</p>	
<p>Situació en l'espai respecte una part del cos.</p> <p>Combinar-ho amb posicions estàtiques diferents.</p>	<p>Agafa una nena i explica què cal fer.</p> <p>Posa exemples per a què provin diferents posicions.</p> <p>L'Anna contesta que així es veuen tots i igualment controlen el melic.</p> <p>Va corregint a mesura que van sortint els errors. Explica que és interessant seguir amb la mirada mentre estant quiets.</p> <p>Vol que escoltin i mirin..</p>	<p>Quan han d'estar quiets no ho entenen.</p> <p>Un nen pregunta per què cal guardar una distància.</p>	<p>Ajuda a controlar que els nens estiguin quiets.</p> <p>Insisteix que cal estar quiets.</p>
<p>Cercles.</p> <p>Situació del dins utilitzant un cercle.</p>	<p>Cada vegada que agafa un nen o nena per explicar l'activitat vigila que sigui diferent. De vegades és aquell que no escolta i d'altres és aquell que estar més atent.</p> <p>Vigila que no es toquin entre ells.</p> <p>Cal que triïn un lloc i es posin dins del cercle.</p>	<p>Cadascú té un cercle.</p>	<p>Corregeix</p>

	Al mateix temps que es va desenvolupant l'activitat proposa nous temes.	La segueixen sense problema.	
Fora del cercle.	<p>Passejar-se pels voltants.</p> <p>Insisteix que no es pot trepitjar a ningú. Compara el cercle amb la casa de cadascú.</p> <p>Demana que posin només una part del seu cos. Cada vegada augmenta la dificultat, són més les parts que cal controlar. Deixa un moment lliure per a què cadascú proposi.</p> <p>Felicita i anima. Ja que cadascú construeix la seva història.</p> <p>Demana que no la cridin ja que ella mira a tothom.</p>	<p>Es corregeixen entre ells.</p> <p>La segueixen i se'n riuen.</p> <p>Proposen moltes parts del seu cos.</p> <p>Hi ha nens que criden l'Anna per a què vegi el que estant fent.</p> <p>Ja estant cansats i no escolten de la mateixa manera.</p>	<p>Crida l'atenció dels nens que no ho fan.</p> <p>Vigila que no xoquin.</p>
Acomiadament, recordant el lloc on havien deixat el cercle.	<p>Fa una dansa dins del cercle imaginari i convida a tots que ho facin amb molt de silenci.</p> <p>Es diuen adéu.</p>	Pràcticament tots han trobat el seu lloc. El fet d'entendre el treball del dins i fora del cercle ha fet que busquessin moviments i danses diferents.	Demana que facin la fila per Anar-se'n.

ANNA EULATE

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra- Rosa Maria
Consciència corporal	<p>Repassa els noms dels nens.</p> <p>Presenta l'esquena i la compara amb les cames, <i>quina part és la més llarga?</i> Pregunta.</p> <p>Aprofita per explicar que estan estirant els músculs.</p>	La imiten	Asseguda al seu costat.
Pes i respiració	<p>Mentre es mou, explica com els braços quan s'enlairen no pesen i quan inspirem donem pes i cauen.</p>	La segueixen i es diverteixen.	
Escalfament	<p>També avisa que cal anar amb compte de no caure molt fort.</p> <p>Aprofita una caiguda per a fer massatge per tot el cos. Parla amb la part del cos que s'activa, li dóna petons.</p> <p>Així repassa els noms de les parts del cos. Fins i tot s'atreveix amb l'espai buit.</p>		<p>S'ho passa bé veient-los.</p> <p>Estar atenta i l'ajuda amb les explicacions.</p>

Desplaçaments	Estirats al terra, extremitats que floten i cauen a un costat. Afegeix desplaçaments diversos, fins i tot caminar d'esquena. Ha avisat que cal anar amb molt de compte.	Repeteixen el que diu l'Anna. Aporten imatges que són motivades pel moviment. S'han responsabilitzat i ningú ha xocat. Tots han caminat lent i vigilant.	
La mirada per l'espai	Agafa la forma de l'ull i el posa al nas. Balla per ensenyar com explorar la sala amb el nas. Afegeix que cal mirar d'una manera que sigui pròpia. Intenta que no es copiïn tant. Reacciona, para la música i socórrer a la nena. És un punt important per a l'Anna. Li agrada que mostrin la seva felicitat però ha de ser interior perquè la música no es sent. Explica que aquestes rialles s'han de transformar en moviment.	Tots fan el mateix amb el seu nas. S'enriuen molt. Proposen mirades molt boniques. Descobreixen que a part de l'espai hi ha el seu cos i també hi ha altres cossos i per tant adopten una mirada flexible que admira. Hi ha un nen que ha trepitjat a una nena. L'escolten. Busquen un amic o un còmplice per a imitar-lo.	Admira la seva classe. Anima la dansa dels nens i els felicita.
Inici de la coreografia	Es posa amb ells i va fent mentre explica. Vol que es moguin com si fossin un sol cos. Després ho		Vigila que tots els nens i nenes escoltin.

	<p>relaciona amb el nas que mira. Desplaçaments diferents . Explica que s'han d'imaginar que estan en un teatre per a què sàpiguen que hi ha una paret que no existeix. Gràcies a aquesta aportació l'Anna té la idea de què aniran amb un nas de pallaso. Felicita al nen que la inspirat. Aprofita les propostes del nens i nenes. Ha vist que un nen amb la seva mirada també movia tot el cos.</p>	<p>Diuen que ja se'n recorden de l'any passat. Un nen afegeix que si fos un circ l'espai canviaria. L'Anna no mira, però els nens espontàniament s'han posat a treballar a mirar amb el seu nas per la sala.</p>	<p>Felicita al nen. Està asseguda atenen a un nen però segueix amb molt d'interès la dansa.</p>
Formes	<p>Agafa unes peces del <i>lego</i> i una pilota per explicar com fer formes amb el cos. L'Anna ha aprofitat aquest l'encaix per a representar-ho amb el cos. També ha afegit, gràcies a una altra aportació, que el cercle té un so i la línia en té un altre. L'Anna fa una forma i els nens i nenes han de dir quina és.</p>	<p>Escolten amb atenció i responen al què diu l'Anna. Un nen ha agafat les peces i les ha encaixat. Una nena per descriure el trajecte d'una línia ha utilitzat el so. Participen i ho encerten.</p>	<p>Afegeix temes que han treballat a classe i ja que tenen relació amb el que l'Anna proposa. Mira les formes i també participa.</p>

	<p>Pregunta si tenen ganes de fer formes. Sent com una nena crida i ho aprofita per explicar que si els xafen cal dir-ho tranquil·lament a la persona.</p> <p>Insisteix en què cal estar callats per ballar. Els felicita.</p> <p>Demana que facin formes.</p>	<p>S'esforcen en fer encaixos estranys. Però han oblidat que calia crear formes.</p>	<p>Vigila, quan un nen se'n va del grup el recull.</p> <p>Vigila que tots els cossos descriguin la forma.</p>
Relaxació	<p>Aprofita l'esfera que han fet amb el cos per a tancar els ulls i notar la respiració.</p>		<p>Proposa donar-li un petó a l'aire a l'Anna i fer fila per anar-se'n.</p>

FEBRER. 3era sessió. Vilassar de Mar: CEIP Els alocs. **Pàrvuls 4 anys**. 9 alumnes. Tutora: Mariona.

ANNA EULATE

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra- Mariona
Escalfament	<p>Fan un cercle molt petit i ensenya amb les mans com fer un massatge i despertar tot el cos.</p>	<p>La segueixen</p>	<p>És com una alumna més.</p>
Frase de moviment	<p>Quan vol que l'escoltin sense fer</p>		

<p>Explica els nivells de contemporani. El centre del cos, el melic.</p>	<p>gens de soroll diu: atenció, atenció.</p> <p>Ensenya la frase de moviment i l'acompanya de diferents sorolls i respiracions. Presenta el melic, com a centre de l'eix i el passegen per l'espai.</p>	<p>La segueixen fent comentaris.</p> <p>N'hi ha que volen xocar el melic.</p>	
<p>Connectar centres</p>	<p>Explica que els melics es connecten amb un fil imaginari. Agafa un pal per ensenyar com han d'estar lligats.</p> <p>Demana que l'escoltin i fins i tot s'ha de posar una mica més seriosa. Afegeix temes mentre els veu treballant, poden canviar de nivell.</p> <p>Consola a una nena que ha xocat i s'ha fet mal. Per la següent activitat l'agafa com a exemple. És una manera de fer-la protagonista per un moment i així se li passa el disgust.</p>	<p>Estant dispersos.</p> <p>Es mouen en relació als seus melics.</p>	<p>Està asseguda a un racó.</p>
<p>Desplaçament per l'espai.</p>	<p>Intenta explicar el què cal fer. Li demana a la Mariona que</p>	<p>No li fan cas.</p>	<p>Dubta ja que hi ha una càmera de vídeo gravant i no vol sortir.</p>

	l'ajudi perquè ella sola no pot. S'ho mira i corregeix tot el grup fins i tot les premisses de la Mariona.	Més o menys la segueixen.	Al final intenta posar ordre. Es posa ella com a referent i el grup ha de seguir el seu melic. S'adreça als nens i nenes amb un llenguatge infantil.
Dins del cercle	Li pregunta a un nen si vol participar. Cal posar el cercle a un lloc sense tocar a ningú, insisteix. No s'ha de llençar el cercle. Afegeix que cal ocupar tot l'espai.	Li diu que si que vol.	Asseguda a un costat
Fora del cercle	Explica que el cercle és la casa i no es pot tocar, van pel voltant com si fossin els carrers d'un poble.	N'hi ha que xafen el cercle d'altres que no.	
Parts del cos dins del cercle.	Ella va proposant les parts del cos, primer només és una i va afegint més parts. Explica el seu desig de veure com ho fan sols. Ensenya com ho fa ella. Insisteix que no cal cridar-la que ella mira a tots. Demana que se'n vagin tots a un	La segueixen Opinen que el què fa l'Anna és molt difícil. Proposen lliurement i criden l'Anna per a què els vegi.	Diu una paraula que els agrupa: una abraçada, suposo que pel funcionament d'una altra classe va bé.

	costat asseguts.		
Dos cercols per dividir el cos.	<p>Explica l'activitat però ningú l'escolta mira la Mariona.</p> <p>Agafa un nen i una nena per ensenyar el què cal fer. Va afegint parelles. Vol que hi hagi un diàleg de moviment, un intercanvi de cossos. Els felicita.</p> <p>Demana que l'escoltin per favor, s'asseuen al seu voltant.</p>	<p>La segueixen. Respecten el torn de cadascú.</p> <p>Mouen el cercol del lloc.</p>	<p>Intenta que s'asseguin i escoltin.</p> <p>Ha vist que són imparells i s'ha posat amb un nen de parella.</p>
Massatge amb una pilota.	<p>Explica que com que estant molt cansats faran una relaxació.</p> <p>Agafa una pilota i fa que se la passin de cos a cos.</p> <p>L'Anna explica que cal esperar que la pilota vingui.</p>	<p>Cada nen/a es pren el seu temps per a fer-se el seu massatge.</p> <p>Hi ha nens que s'impacienten i agafen la pilota abans d'hora.</p> <p>Estant callats mirant.</p>	
	<p>Demana que s'aixequin i sense fer soroll ballin com vulguin.</p> <p>Explica que cal fer atenció perquè sinó és quan vénen els accidents.</p> <p>Així s'acomiada. Els felicita pel moment del massatge amb les pilotes.</p> <p>L'Anna no diu res.</p>	<p>Segueixen fent soroll.</p>	<p>Explica que no s'han portat gaire bé i és per això l'Anna no dirà allò que els fa riure tant.</p>

			La Mariona la seva mestra ha decidit donar-los un petit càstig.
--	--	--	---

ABRIL. 4rta sessió. Vilassar de Mar: CEIP Els alocs. **Pàrvuls 4 anys**. 11 alumnes. Tutora: Mariona.

ANNA EULATE

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra- Mariona
Introducció del pes amb la respiració.	Comença ella aixecant braços, sense dir res. Corregeix el fet de cridar ja que la caiguda del pes ve d'una respiració. Introdueix diferents parts del cos. Quan parla del pes del cap es posa seriosa perquè cal anar amb molt compte amb aquest pes. Li explica que si es toca amb la mà, el mal anirà desapareixent, és una protecció que cal fer.	La segueixen, cadascú al seu ritme. S'ho passen molt bé fins i tot criden. Un nen explica una anècdota i es fa mal.	Asseguda al costat del grup classe mirant.
Escalfament del cos.	Saluda les parts del cos mentre fa un massatge. Depenen de quina part del cos toca, explica que el massatge ha de ser més suau. Els fa adonar	Repeteixen el què fa l'Anna. S'ho passen molt bé parlant amb el peu, les cames...	Quan veu que un nen es perd li ensenya com ho ha de fer.

	dels sorolls que produeixen quan piquen les diferents parts del cos.		
Passejar per l'espai amb la mirada.	Posa un ull al nas. Canvia la consigna cal fer un cercle. Veu que així estant més concentrats.	Comencen a accelerar-se	S'aixeca i vigila que facin un cercle.
Frase de moviment "Plié"	Fa una respiració per començar, ensenya com han de moure els braços. Pregunta sabeu quin és el peu dret. Ho accepta i demana qualsevol peu. Explica el què és un "plié" i la raó del nom. Mans al nas i planejar per l'espai, ho torna a intentar. Llavors diu: junts aquí.	Alguns ho saben, d'altres no. La segueixen. Ho entenen més. S'han llençat.	Corregeix als nens que no fan cas i els col·loca a la rotllana.
Ajuntar-se i separar-se	Ensenya que cal ajuntar-se tranquil·lament, agafa una nena i ho fa amb ella. Després demana que ho facin tots. Quan veu que ja ho fan els diu que es separin per l'espai. Els felicita.	Hi ha un nen que no l'interessa gens el què s'ha de fer. Hi ha nens que no saben a qui referent mirar: la seva mestra o l'Anna.	Ella es queda una mica apartada.
Consciència de fer	S'asseu al seu costat i diu que		Crida l'atenció dels nens que no

<p>una dansa.</p>	<p>només ha de parlar ella. Explica que cal tenir cura del cos, ho compara amb algun dels objectes apreciats que puguin tenir a casa. Quan no surt bé ho diu. Els explica la necessitat de repetir-ho.</p>	<p>Pensen en aquella nina o ninot de peluix que estimen i vigilen per a què ningú li facin mal. Llavors ho entenen.</p>	<p>escolten.</p>
<p>Dansa</p>	<p>Caminar per l'espai. Frase de moviment que ja han treballat abans. Demana que estiguin junts com una esponja. Practica diferents desplaçaments. Comença a crear una estructura i a posar un ordre. Pregunta si ho volen repetir.</p>	<p>Parlen molt mentre ballen. Es veu clarament als nens que els interessa i els que no. Han contestat que no volen repetir.</p>	<p>Els anima a distància. Corregeix coses que l'Anna no ha dit.</p>
<p>Formes</p>	<p>Agafa unes fitxes d'encaixos i una pilota. Pregunta quina forma és cada una. Aprofita per a fer bromes quan veu que l'escolten. A partir de les peces pot explicar les formes que pot fer el cos. Quan veu que ho tenen clar combina les formes. Accepta les aportacions de tots ja</p>	<p>Contesten molt bé i fins i tot aporten més temes. Participen</p>	<p>Agafa aquests que no segueixen l'Anna.</p>

	que hi ha formes que són relatives i així ho explica. Demana que ho facin ells. Anna ho dirigeix. Quan diu a una nena molt bé se n'adona que la imiten. Insisteix per a què facin formes que no hagin fet mai abans.	Aporten formes noves.	
Relaxació	Mans a sobre els ulls i escolten la música. Ho enllaça amb la respiració del nas.	Hi ha nens que la segueixen perfectament.	Demana silenci. Es posa al costat dels nens més moguts per a què es tranquil·litzin.

ABRIL. 5ena sessió. Vilassar de Mar: CEIP Els alocs. Pàrvuls 4 anys. 13 alumnes. Tutora: Mariona

ANNA EULATE

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra- Mariona
Qualitats de moviment amb una pilota.	Ensenya diferents moviments i pregunta com són. Passeja la pilota al voltant del cos. Insisteix en què la pilota no es pot escapar, hi ha una connexió invisible que uneix la pilota i el melic.	Responen. Tots participen i proposen danses	Asseguda vigilant i animant.

<p>Diferències entre ràpid i lent.</p>	<p>A mesura que veu el què fan, proposa coses diferents, com la mirada.</p> <p>Explica que no cal que diguin mira que ella ja els veu a tots.</p> <p>Va repetint el què estar treballant i els motiva per seguir investigant.</p> <p>Rodola la pilota per sobre d'altres nens. Els felicita.</p> <p>Avisa que agafarà les pilotes però han de seguir explorant sense pilota.</p> <p>Li explica a la Mariona que no vol interrompre el moviment.</p>	<p>molt variades.</p> <p>Criden molt l'atenció de l'Anna per a què vegi el què fan.</p> <p>D'altres estant totalment de cara la seva mestra, la Mariona, ensenyant-li el què fan.</p>	<p>La situació és totalment contrària d'on estar l'Anna.</p> <p>Li diu a un nen que li doni la pilota a l'Anna.</p>
<p>Balanceig, espiral i voltes</p>	<p>Ensenya com gira la columna vertebral. Pregunta si saben on està.</p> <p>Afegeix un so: tic, tac.</p> <p>Explica que són inventors del moviment. Cal buscar girs diferents.</p>	<p>La segueixen. El so ajuda per a què tots estiguin atents.</p>	<p>Col·loca i controla els nens i nenes que no fan cas.</p>
	<p>Per a què l'escoltin parla molt fluix.</p> <p>Canvia i parla una mica més alt.</p>	<p>Se n'adonen i li diuen que no la senten.</p>	

	Així ja té el grup atent. Explica que han de fer una dansa i pregunta si tenen ganes de fer-ho.	Tots responen il·lusionats que sí.	
Dansa	Demana voluntaris per començar. Vol que surtin a poc a poc explica la raó. Primerament cal pensar a quin lloc volen anar. Cadascú ha de buscar diferents maneres de girar. Ha preguntat si estant marejats. S'han assegut un moment i ha explicat com serà la música. Ha afegit que cal imaginar-se que estem a un escenari.	Tres nois comencen. Han proposat coses diferents, fins i tot han rodolat pel terra.	
Frase de moviment	Ha explicat que cal estar atents a les pautes que dirà. Quan diu "darrera" cal que parin de girar i vagin a darrera per a fer la frase.	Com que tots no estant de cara al públic el darrera per a cadascú ha estat diferent.	
Planejar per l'espai.	Va planejant per l'espai esperant que la segueixin.	La segueixen.	
	Canvia la consigna, és "fora voltes". Ja que ha d'entrar l'altre grup de p.4.		

<p>Situació en l'espai d'una línia.</p>	<p>Li explica a la Mariona. Des d'aquí cal fer una línia. Demana la col·laboració de la Mariona i meva per a realitzar la línia. Quan han aconseguit fer-la els ha felicitat. Des d'aquí han seguit l'estructura de la coreografia: la frase de moviment i planejar per l'espai. Afegeix que cal trobar a un company i agafar-se de les mans, sense xocar amb els altres.</p>	<p>No l'entenen. Fan una fila, no saben cap a on mirar. Un nen li ha dit a l'Anna que sí que ha fet una línia. Però no és aquesta mena de línia. Han sabut respectar als companys i ocupar els espais buits. Quan tenen la seva parella i troben altres mans lliures també s'agafen. Han format grups de 4 o 5 agafats.</p>	<p>Afegeix que cal mirar al públic.</p>
<p>Acomiadament</p>	<p>Agafa una parella i explica que cal moure's fort i suau. S'acomiada amb un adéu fort i un adéu suau.</p>	<p>Un nen vol sempre fort i l'altre nen vol suau. Participen i acompanyen el moviment amb la veu. Si diuen un adéu suau el seu cos es mou suau i al revés.</p>	

GENER. 3era sessió. Cabrera de Mar: Ceip Plà de l'Avellà. 4rt de Primària. 15 alumnes. Tutor: Carles.

MÒNICA EXTREMIANNA

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra- Carles
	<p>Vol aprendre els seus noms, passa llista . Se'ls escolta.</p> <p>Demana participació perquè no es troba gaire bé.</p> <p>Recorda que el cos ha de ballar i per això cal estar en silenci.</p>	<p>L'escolten.</p>	
<p>Escalfament</p> <p>Introducció de la boleta i l'estrella de la dansa contemporània.</p>	<p>Agafa un nen i explica el què cal fer amb la seva ajuda. Per parelles: un fa el massatge i al mateix temps l'ajuda a passar pel terra delicadament. Hi ha un respecte pel cos.</p> <p>El contacte de les mans amb el cos ha de ser suau, ho ensenya i ho ressalta.</p> <p>Atent individualment les aportacions dels nens.</p>	<p>S'enriuen de la situació ja que la Mònica deixa que un nen li faci el massatge.</p>	<p>Són imparells i el Carles es posa a fer d'alumne.</p>
<p>Rodolar lliurement</p>	<p>Ella ensenya totes les possibilitats de rodolar i els hi dóna llibertat</p>	<p>Aporten diferents maneres de rodolar.</p>	<p>És un alumne més.</p>

	<p>per escollir.</p> <p>Demana moltes vegades que callin.</p> <p>Insisteix en què cal escoltar el so del cos quan rodola.</p> <p>Cada vegada que ha d'aportar una idea nova demana que s'agrupin al seu costat molt junts.</p> <p>Explica que quan es balla movem energies i que si parlem se'n van.</p> <p>És conscient que és difícil i ho remarca. Però alhora anima per a què s'ho proposin.</p> <p>Demana que no es molestin entre ells i que cal mirar per no xocar.</p>	<p>Parlen tota l'estona.</p> <p>Es posen per sobre uns als altres.</p>	
Gatejar	<p>Utilitza referències que ells coneixen com <i>El llibre de la selva</i> per aplicar altres desplaçaments.</p> <p>Afegeix el caminar ocupant tot l'espai i progressivament córrer.</p>	<p>Al principi de l'activitat estant en silenci però no dura gaire.</p> <p>Representen els moviments dels gats.</p> <p>Segueixen el què fa.</p>	<p>Segueix activament les indicacions de la Mònica.</p>
Planejar	<p>Ella ho fa primer i d'un en un van sortint com si fossin avions.</p> <p>Remarca la importància de volar, de notar l'aire i planejar. Els</p>	<p>Respecten el seu torn.</p> <p>S'inventen diferents maneres i direccions de volar.</p>	<p>Organitza les sortides.</p>

	felicita i els pregunta com han vist als seus companys. Els escolta.	Expliquen què notaven quan volaven i què veien quan volaven els companys.	Aporta explicacions al què diu la Mònica.
Quin element de la naturalesa t'inspira?	Els agrupa una altra vegada però a un lloc diferent de la sala i s'asseuen tots en cercle. Repassa un per un quin element de la naturalesa els hi agrada. Pregunta la raó per la qual han escollit això. Li interessa connectar amb una sensació interior per a reproduir-ho després amb la dansa.	Van contestant les preguntes de la Mònica. Fan el soroll del vent, pensen que té la neu per a què els hi agradi... Participen i s'escolten entre ells. Van descobrint més coses sobre l'element elegit amb l'ajuda de les preguntes de la Mònica.	Forma part del cercle. Ha recollit les redaccions i així la Mònica avui ho ha pogut repassar i concretar.
Paisatges Crear un forma estàtica i mantenir-se.	Fer un paisatge, ho recorda perquè ja ho havien fet. Afegeix que cal moure's en funció de l'element escollit. Es posa més seria perquè no pot organitzar la proposta. Ha delimitat l'espai com si fos un escenari i així ho explica. Deixa un moment per escoltar els dubtes. Hi ha dos grups, cal entrar i sortir	Veuen que s'enfada i reaccionen. Estant més en silenci. Tenen clar el què cal fer. Però la concentració és limitada.	

	<p>en silenci i l'últim que surt té la responsabilitat de fer una petita dansa. Després l'altre grup ha de dir un títol o una frase que li suggereixi el paisatge generat. Insisteix amb el silenci i explica que és normal pensar però no cal manifestar-ho.</p> <p>Utilitza la música per crear una mica de silenci.</p>	<p>Hi ha dos o tres nens que són els que descol·loquen la classe. Entren amb concentrats però no poden sortir del paisatge amb silenci.</p>	<p>Intenta posar silenci.</p>
<p>Ensenyar i captar el moviment dels companys.</p>	<p>Explica verbalment: un fa el ball de l'element, el segon repeteix el que se'n recorda i el tercer fa el seu element. Així consecutivament. Llavors agafa dos nens i ho fa ella.</p> <p>Insisteix en que no vol una representació sinó que vol que ho sentin.</p>	<p>Quan veuen que la Mònica ho fa ho entenen més fàcilment. Els hi agrada veure-la ballar.</p>	<p>Controla</p>
<p>Una respiració final per acabar.</p> <p>Concepte del paral·lel.</p>	<p>Demana fer un cercle, un silenci conjunt i una respiració profunda. Aprofita per explicar la col·locació de les cames.</p> <p>Van caminant fins que tots es</p>		<p>Durant tota la sessió ha participat activament.</p>

	toquen els fa ser conscients de l'energia grupal. Aprofita per fer una reflexió sobre com treballar i concentrar-se.		
--	--	--	--

FEBRER. 4ta sessió. Cabrera de Mar: Ceip Plà de l'Avellà. [4rt de Primària](#). 16 alumnes. Tutor: Carles.

[MÒNICA EXTREMIANA](#)

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra- Carles
	<p>Tots asseguts al seu voltant.</p> <p>Explica que faran un ball i el diferencia del hip hop o d'altres estils. Intenta descriure l'estil de la seva dansa.</p> <p>Explica que la dansa serà com una estructura plantejada fruit del què ja han treballat.</p> <p>Explica que el moviment és una música que no la sents sinó que la veus.</p> <p>Li agrada molt que els nens entenguin el què es treballa. Per això després pregunta si hi ha dubtes.</p>	L' escolten	Assegut al seu costat.

<p>Qualitat de moviment: flotar.</p>	<p>Pregunta: heu vist com les algues floten? Anem a moure'ns així. Com si el nostre cabell flotés en una piscina.</p> <p>Dirigeix el moviment primer pel terra i a poc a poc s'aixequen. Vol que tinguin consciència del terra i deixa un moment de relaxació. Va parlant i fa que notin la respiració.</p> <p>Utilitza moltes sensacions i imatges per a què els nens trobin qualitats diferents.</p> <p>Vol que estiguin amb els ulls tancats i en silenci. Insisteix en què el moviment sigui lent.</p> <p>Quan han acabat l'exercici explica que aquest moviment fa referència a l'element de l'aigua.</p>	<p>Sí</p> <p>Aquest moment de relax els ha fet viatjar. Tots tenen el seu moviment.</p> <p>A vegades s'acceleren.</p> <p>Hi ha nens que estan en aquesta sensació i per tant es mouen fluidament. Alhora d'entrar al terra ho fan amb molta cura.</p>	<p>Passeja com la Mònica i col·labora per a què els nens estiguin concentrats.</p> <p>Si veu que la Mònica para de parlar segueix ell repetint les mateixes premisses.</p> <p>Repassa les parts del cos que poden incorporar al seu moviment.</p>
<p>Flotar amb el contacte de les mans.</p>	<p>Cal que es moguin en parelles amb les mans enganxades, com un adhesiu.</p> <p>No importa el què feu, importa el com ho feu. Es tracta de què</p>	<p>Miren com la Mònica ho ensenya, ha agafat un nen per exemplificar-ho.</p>	<p>Insisteix com ho fa la Mònica. No es pot parlar.</p>

	<p>escoltin la direcció de les mans i per tant que s'escoltin.</p> <p>Se n'adona que tenen clar el concepte però no imaginem. Podem imaginar que són papallones i vol mostrar-ho ballant amb un nen.</p> <p>Quan li pregunta si vol ballar amb ella ell li diu que no. Pregunta qui vol ballar.</p> <p>El fet que un nen estigui molestant destrossa la feina de la Mònica i així li fa saber. Li explica com a ella li afecta que faci això fent-lo responsable dels seus actes. Li demana que estigui més connectat a ella i al grup.</p> <p>Explica com fer una dansa a partir d'aquest treball de les mans. Un de la parella balla i l'altre mira.</p>	<p>N'hi ha que no accepten ser manats, si no hi ha un consens es veu com una baralla.</p> <p>La resta de la classe sí que vol ballar amb ella.</p> <p>Hi ha un nen que vol cridar l'atenció és el més mogut de la classe i segurament el més sensible però no es concentra en el treball, fa el què vol.</p> <p>Aporten moviments poc arriscats.</p>	<p>Admira la dansa de la Mònica.</p> <p>Al costat de la Mònica.</p>
<p>Introducció al contact.</p>	<p>Afegeix que l'adhesiu està per tot el cos, no només a les mans.</p> <p>Va preguntant com resoldre la dansa que va mostrant, per verificar si la segueixen.</p>	<p>Contesten sense problema.</p>	<p>Els ajuda.</p>

El foc.	Quan acaben explica que aquest moviment es pensat per a representar el foc. Vol saber si entenen la relació.	Tots alhora diuen que el foc ha d'estar en contacte amb la fusta per existir.	
El vent	Pregunta que té el vent i afegeix que és com si fos invisible. Ensenya com fer-ho per mitjà d'una nena. El vent està a la mà i depenen de com pressionen mourà més el cos. Cal investigar per diferents parts del cos. Atent i vigila a aquest nen més mogut, intenta que entri en raó. Després demana que es separin i que recordin la seva dansa a nivell individual. També poden crear de nou.	Els què tenen clar el seu paper també tenen clar el moviment. Quan el moviment és bruscat n'adones de què no estan concentrats. Un mira i l'altre balla, com si el vent l'empenyés. El moviment és fluid, han interioritzat la sensació. Han començat a riure per la música que ha posat la Mònica.	Atent i corregeix. Mira i anomena els nens que han de buscar altres moviments no repetits anteriorment. Els reconduïx per a què no és desconcentrin.
La terra	Ella pica de peus a terra per agafar l'energia que li dóna la terra. Convida a què el grup la segueixi. Afegeix un ritme pausat. Llavors fa una estructura que s'assembla a la que fan els romans "d'Asterix i Obelix".	Es van alterant, és molt divertit. És com una paraula màgica han entès de seguida quina estructura	Participa com una alumne més.

	Explica com col·locar el cos. I que la veu ha de ser greu, ha de venir des de la pelvis.	vol. Criden massa.	
	Repàs de la sessió d'avui. Recorda que cadascun d'ells havia triat un element natural. A partir d'aquí fa grups i adjudica els moviments treballats.	S'agrupen per elements naturals, hi ha grups més nombrosos i d'altres que no.	S'asseu al seu costat i complementa les explicacions de la Mònica.
	S'asseuen al seu voltant. Explica la història dels noms dels indis americans. El seu origen ve d'un element de la naturalesa escollit. Com que ells han fet el mateix cal que s'imaginin l'ànima de l'element i que ho escriguin per no oblidar-ho. Això és el què treballaran a la pròxima sessió. Pregunta si estant il·lusionats amb la dansa.	Se'n recorden d'una pel·lícula: "Hermano Oso". Per unanimitat han dit que sí.	Vigila que tots escoltin en silenci el què diu la Mònica.

ABRIL. Última sessió. Cabrera de Mar: Ceip Plà de l'Avellà. [4rt de Primària](#). 16 alumnes. Tutor: Carles.

MÒNICA EXTREMIANA

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra- Carles
-----------------	------------------------------	----------	----------------

	Explica la feina que tenen. Els fa ser conscients de la importància i de la responsabilitat que suposa actuar en un teatre.	Atents	Al costat de la Mònica
Escalfament i consciència corporal.	Comenta que abans de fer la coreografia és important escalfar i preparar el cos. Els demana que s'estiren al terra per a començar el moviment de flotar. Primer els situa, els posa una música suau, i els porta mentalment a la platja. Dóna un ambient tranquil disposat a treballar. Quan hi ha nens que parlen diu : la veu és per a cadascú, no parlar.	N'hi ha que no poden estar quiets, escoltant. El moviment de flotar el tenen molt clar. Un nen ha dit que no es pot descalçar perquè està constipat la Mònica li ha donat el permís i ha avisat als altres.	Els anima i vigila qui no escolta.
Coreografia: els elements naturals.	Anima i dóna molt suport per a què comencin a ballar des de l'estima que els motiva. Explica com poden corregir mentre ballen, cal que facin cas de les correccions que ella vagi dient sense parar de ballar; diu que és	L'escolten i li pregunten amb tota llibertat. Es situen al seu lloc amb calma, tot i que potser els hi falta concentració. Hi ha un nen que s'ha col·locat	Repasa l'estructura de la coreografia, ho porta tot escrit fins i tot ho cronometra. Demana seriositat, l'han treballat varies vegades i avui és l'últim dia que la Mònica ho veurà.

	<p>així com ho fan els professionals. Hi ha temes que els va canviant i pregunta si ho van entenenent. També busca el suport del Carles. Explica que el més important és que es creïn el seu paper. No poden sortir a escena sense tenir clar el què van a dir. I si adopten una forma cal que l'aguantin i és per això que cal estar còmodes.</p> <p>Agafa situacions quotidianes per explicar perquè cal sortir a l'escenari amb una actitud i convèncer l'espectador.</p> <p>Avisa que el què explica cal que sigui integrat ràpidament.</p> <p>Quan veu que es dispersen els agrupa a tots a un lloc.</p> <p>S'ha après el noms de tots els nens i nenes i així pot atendre més individualment.</p> <p>Per ensenyar com s'ha d'interpretar primer ho fa ella per</p>	<p>d'esquenes al públic, un altre ha dit que no es pot fer. Els dos mestres han coincidit dient, que un sí però no tots.</p>	<p>Ajuda a què ho acabin d'entendre afegint que han de sentir i no esperar.</p> <p>Participa activament per ajudar a què el grup es centri.</p>
--	--	--	---

	<p>a què vegin la reacció que ha de tenir el públic. De tant en tant demana silenci.</p> <p>Vol que siguin seriosos amb el seu paper i que no es desconcentrin. Per això repassa allò que està difós d'una manera més concreta.</p> <p>Hi ha uns últims retocs que els explica confiant en què el Carles ho treballarà. Es preocupa de què estiguin atents i que si es perden tinguin la seva referència. Delega tranquil·lament la feina que queda.</p>	<p>Experimenten el què s'ha de sentir i ho tenen més clar alhora d'interpretar.</p> <p>Cadascun dels nens i nenes tenen un paper important i és responsabilitzen, fins i tot comencen a sortir el nervis.</p>	<p>També demana silenci. Estan molt coordinats.</p>
	<p>Al final de la coreografia pregunta que és el què tenen menys clar. Resumeix l'estructura i allò que és més important per a què es vegi un sentit de la coreografia.</p>	<p>Pregunten si el terra relliscarà.</p>	<p>El Carles s'ho apunta.</p>

SEBASTIAN GARCIA FERRO

Tema i concepte	Metodologia del coreògraf	Alumne/a	Mestra- Angelina
<p>5 pautes a utilitzar: caminar amb tres velocitats diferents, utilitzar la pausa dins d'un espai preestablert, sortir de l'espai.</p> <p>La visió perifèrica.</p> <p>Escollir quan vols començar</p>	<p>Vol que recordin el què han fet fins ara.</p> <p>Deixa que ho intenten sense marcar moltes pautes. A mesura que va veient com es comporten comencen les normes: no parlar, mans fora de les butxaques i no fem empentes.</p> <p>Afegeix l'explicació de la visió perifèrica per a no xocar. Cal estar alerta perquè quan diu canvi cal canviar de modalitat.</p> <p>També és important agafar la responsabilitat de començar dins l'espai o fora.</p> <p>Pregunta si ho entenen.</p> <p>Repeteix de varies maneres el què cal fer.</p> <p>S'assegura que tots estant escoltant.</p> <p>Veuen que hi ha nens que encara juguen. Afegeix una altra norma: <i>si</i></p>	<p>Ho recorden amb facilitat.</p> <p>No estant molt concentrats. Tenen les mans a les butxaques, és un lloc que fa fred. I l'actitud de moure's encara no la tenen.</p> <p>Ho entenen a la perfecció.</p> <p>Uns quants volen començar dins l'espai, els altres ho respecten.</p> <p>N'hi ha que escolten d'altres que no.</p> <p>Les mans segueixen amagades sota el</p>	<p>Asseguda a un costat de la sala, seguint la sessió.</p>

	<i>algú molesta algú aixeca la mà i vindré, no cal que tota la classe se n'adoni del què ha passat.</i>	jersei. N'hi ha que es molesten al mateix temps que estant caminant.	
Organitzar l'espai i desplaçar-se.	<p>Pregunta si saben el què és una diagonal i si ja han fet geometria. Mira a la mestra.</p> <p>Ho ensenya ell, camina fent una diagonal, en línia recta, en cercle...</p> <p>Demana que escullin què fer i amb quina precisió i recorda que poden utilitzar el què han fet abans. També recorda les normes.</p> <p>Pregunta si hi ha dubtes. Agraeix l'aportació dels alumnes.</p> <p>Explica que al final d'aquestes sessions faran un espectacle i també hi haurà una càmera.</p> <p>Mentre caminen es fixa amb la col·locació del nen/a i ressaltava la importància d'estar còmodes amb la pausa. Explica que la pausa no és un abandó, cal estar sempre presents.</p> <p>També es pot aprofitar el què fa el company es pot crear una relació.</p>	<p>Estant atents al lloc on han acabat amb la proposta anterior. També n'hi ha que ja s'han cansat.</p> <p>Aprofiten els espais buits dels companys per a passar sense tocar-se.</p> <p>Expressen els dubtes quan el Sebastián pregunta. Estant preocupats pel fet que els estigui gravant.</p> <p>Quan fan pausa a vegades es queden a sobre d'un peu.</p>	Li diu al Sebastián que sí.

	<p>Sempre afegeix conceptes nous per a fomentar la creativitat.</p> <p>Va a buscar aquells nens que es volen apartar més, que s'asseuen i no escolten tant.</p> <p>Quan introdueix la música explica el seu ritme per a què els hi sigui fàcil integrar-la.</p> <p>Corregeix la mirada abans de començar i crea un moment de concentració.</p> <p>Demana responsabilitat per a fer-ho bé.</p> <p>Vol que repeteixen el principi varies vegades ja que l'actitud no és la correcta.</p> <p>Explica la importància d'entrar a un escenari.</p> <p>Els anima. El principi i el final és important, fins que tots no estant preparats no comença.</p>	<p>Els què entren a l'espai primer van canviant.</p> <p>Li responen sense problemes.</p>	
<p>Qualitat de moviment.</p> <p>Moviments angulars</p>	<p>Utilitza les matemàtiques com a exemple amb la finalitat que entenguin que el què fan a l'espai ha de ser precís.</p>		

i circulars.	<p>Controla que tots estiguin amb la mateixa presència i fins i tot els persegueix.</p> <p>Remarca que cal pensar més amb el moviment. Per a fer-ho els dóna la possibilitat de moure's per una banda i caminar per una altra. No veu un moviment precís i canvia l'estratègia.</p> <p>Es posa ell com a director i compositor.</p> <p>Pregunta directament si volen treballar.</p>	Diuen que sí.	
	<p>Asseguts en cercle els fa reflexionar i s'assegura que fins ara tot està clar.</p> <p>Explica la importància de la qualitat de moviment que han estat treballant.</p>		Crida l'atenció d'un nen.
Seqüència de moviments.	<p>Recorda les parts importants de la frase: drets, cuclilles, 4 grapes i estirats i que cadascú ho pot combinar com vulgui. Utilitza les pauses. Explica que això formarà part de l'espectacle.</p> <p>Fa dos grups i explica que el grup que mira ha de donar suport als seus companys.</p> <p>Insisteix amb el principi, vol un silenci</p>	<p>Escolten i segueixen les indicacions.</p> <p>N'hi ha que es responsabilitzen de fer-ho i d'altres que copien.</p> <p>Tots saben que la frase s'ha de fer 4 vegades.</p> <p>Van incorporant les diferents velocitats i la consciència del cos per anar</p>	

	<p>grupal i una actitud d'escenari.</p> <p>Responsabilitat de la pausa i de la presència que significa.</p> <p>Mostra satisfacció perquè veu nens i nenes concentrats.</p> <p>Remarca que cal buscar diferents velocitats, com ja havien fet abans i no tenir cap pressa.</p>	<p>adequadament al terra.</p> <p>La presència del cos és notable.</p> <p>Quan acaben la seqüència es queden al seu lloc fins que el Sebastián dona la indicació per sortir.</p>	
El pèndul	<p>Pregunta si se'n recorden i ho repassa ràpidament.</p> <p>Desplaçar-se com si fossin estirats dels braços o des del cap. Cal travessar l'espai en línia horitzontal.</p>	El segueixen.	
Un cercle per a reflexionar.	<p>Ha definit això com un caos. Cal pensar primer amb els moviments i després en desplaçar-se, explica.</p> <p>No es pot perdre la direcció. Cal tenir respecte als demés.</p> <p>Escolta les aportacions i/o preocupacions dels alumnes.</p> <p>Anticipa el què faran la pròxima sessió.</p>	Expliquen els problemes que han tingut per a moure's.	No ha hagut d'intervenir per a res. Però ha estat vigilant que ningú és perdés el que deia el Sebastián.

SEBASTIAN GARCIA FERRO

Tema i concepte	Metodologia del coreògraf	Alumne/a	Mestra- Angelina
Xerrada	<p>Vol que l'escoltin atentament ja que és l'última classe fins i tot es posa més seriós. Repassen l'estructura de la dansa, el vestuari, l'hora que tenen l'assaig.... Vol que portin la roba de ballar a una bossa a part.</p> <p>Els hi explica com s'organitza "un passe de llums" i els consciencia del poc temps que tindran. Demana que durant tota la classe tinguin una actitud d'escenari. Sobretot els que encara no han entrat a escena els quals han de recolzar els que ballen.</p> <p>Insisteix que no vol "directors d'orquestra". Cadascú és responsable del seu paper i l'únic director és ell.</p> <p>Té un paper amb els grups establerts i pregunta si tots saben a quin grup van. No ha hagut de dir-ho.</p>	<p>En rotllana escoltant.</p> <p>Les noies estant preocupades per si no hi hauran vestuaris ja que s'hauran de canviar amb els nois.</p> <p>Cadascú s'ha posat al lloc que li pertoca.</p> <p>Una noia no va venir a classe i li pregunta al Sebastián a quin lloc va.</p>	<p>Les calma. Reitera que ella també ho va explicar a classe.</p> <p>L'Angelina em comenta que és una de les noies més responsables i serioses de classe.</p>

	Demana que no s'asseguin a les taules.		
Repàs de la dansa	Explica que faran "un passi italià" sense música. Quan no l'escolten xiula, diu que avui no cridarà. Explica que no cal enfadar-se si s'equivoquen, cal resoldre-ho tranquil·lament.	Ho entenen. Cadascú surt al torn que li pertoca. N'hi ha un que vol demostrar que ell també sap xiular.	
Frase de moviment	Ensenya la frase de moviment. Demana a la noia responsable que es posi davant i que la resta de classe la segueixi. Ensenya com saludar sense moure's del lloc.		
	Repeteix la frase de moviment vol que entenguin la dinàmica lenta del moviment, recorda al Taichí. Veu que hi ha un noi i noia massa junts i vol que es separin. Explica que cal anar alhora i els què estant a la fila de darrera han de seguir els què estant a davant. Veu que no fan atenció i intenta	Segueixen la noia. Els no veuen on és el problema, estant jugant. Els nois de l'última fila no estant atents i	Li pregunta al Sebastián si ho pot marcar una vegada més per la fila de

	<p>col·locar-los de manera que vegin la primera fila. No ho ha tornat a marcar. Explica els diferents accents del moviment per una banda i el caràcter lligat i fluït que té. Perquè sinó maten el sentit de tot.</p> <p>Es dirigeix molt seriosament als que estant a l'última fila. No tenen una bona actitud i això perjudica a tot el grup. Es veu que ho fan amb molt poques ganes.</p>	<p>no tenen l'actitud.</p> <p>N'hi ha un que no ho accepta i s'encara a l'explicació del Sebastián.</p>	<p>darrera.</p>
<p>Dansa</p>	<p>Una vegada s'ha acabat els fa asseure i parlar de les correccions.</p> <p>Remarca que cal trobar la velocitat grupal per la frase de moviment final. Ha de ser un acord entre tots.</p> <p>En el moment que entren i es creuen amb els companys cal que facin una qualitat de moviment, en la sessió anterior ho van treballar molt bé i aquí no s'ha vist res.</p> <p>Explica en quin moment de la música han d'entrar i s'assegura que la noia</p>	<p>La dansa en general se la saben. En els encreuaments no es mouen gaire estant vergonyosos.</p> <p>Es queixen perquè no tots poden seguir la frase de moviment dels de davant.</p> <p>La noia que surt primer ho té molt clar.</p>	<p>Demana que callin</p>

	que surt primer ho entengui. Accepta la correcció i ho agraeix.	Una noia ha vist que s'ha equivocat.	
	Repeteixen la dansa. Els hi demana més seriositat: mirada al públic, actitud, les sortides més àgils, ... Imita el què no s'ha de fer.	Li posen més energia. S'enriuen.	Està dreta al costat dels nois que no fan cas.
Qualitat de moviment més precisa.	Repassen la part de la qualitat de moviment. Fa indicacions mentre ballen: <i>ocupar tot l'espai, no sortir tots alhora...</i> Se n'adona que només a imitat a un grup i llavors imita a l'altre, els hi fa saber amb molta ironia, diu: <i>per a què no us sentiu malament.</i> Explica que en aquesta part hi ha unes llums que canviaran molt ràpid. Segueix fent bromes per a què vegin que les seves correccions són constructives. Vol que surtin amb energia i per això va cridant. Demana que ho repeteixen. Els anima i repassa altres correccions per a tornar-ho a fer una última vegada.	Posen una mica més de la seva part. S'enriuen i no s'ho prenen gens malament. Un noi diu que serà com una discoteca. No volen. Diuen: <i>ens has d'entendre,</i> amb cara de pena.	
	Torna a recordar com s'ha d'entrar a l'escenari, insisteix amb l'actitud.	Hi ha un noi que s'enfila a sobre la taula.	S'adreça a aquest noi per a què baixi

	<p>Reconeix que hi ha alguns que ho fan bé.</p> <p>Para la música i pregunta directament a aquests dos nois que els hi passa. Demana la intervenció de l'Angelina. Li pregunta a un altre noi si vol ballar però aquest vol participar d'un altra manera. No li deixa i li explica la raó. Accepta que no participin i demana dos voluntaris que ho vulguin fer.</p>	<p>Mentre fan la primera part hi ha dos nois que estant parlant. N'hi ha un que mira l'hora.</p> <p>Aquest noi vol fer una altra part de la dansa que és on estant els seu amics. No vol fer aquesta part.</p> <p>Hi ha dos nois que volen participar en aquesta part.</p>	<p>de la taula.</p> <p>Agafa el rellotge d'aquest noi.</p> <p>Va parlar amb aquests dos nois vol que entrin en raó.</p>
Dansa	<p>Els explica que com que falta una noia cal que deixin un temps musical i que s'imaginin que és quan ella entra.</p> <p>Torna a repetir que no vol que s'asseguin a la taula etc. Corregeix els que estant a fora de l'escenari ja que no poden parlar. Segueix cridant i demanant que no s'amuntonen.</p>	<p>En la primera part tots han entrat amb un actitud molt bona i han passat per les diferents posicions amb precisió.</p> <p>També han sabut ocupar tot l'espai i sortir amb l'energia adequada. En la part de moviment final s'han sabut escoltar.</p> <p>Han trobat un ritme grupal.</p>	
Xerrada	<p>Avaluació final. Corregeix les petites coses que queden de moviment i d'actitud. Pregunta qui no vol ballar i sense cap problema serà substituït.</p> <p>Expressa clarament que qui vingui el dissabte ha de venir amb ganes de</p>	<p>De seguida es senten atacats i es volen defensar.</p>	<p>Es posa amb els alumnes escoltant.</p>

	<p>ballar. Explica que l'experiència d'estar a l'escenari és molt interessant i única. A més compartiran l'experiència amb altres escoles. Demana per favor que al passi de llums estiguin molt atents ja que tindran poc temps. També remarca que durant l'actuació ni ell ni l'Angelina estaran a l'escenari, hi hauran dues noies que els ajudaran. Per acabar, pregunta si durant la setmana que queda ho podran repassar amb la mestra d'educació física.</p> <p>S'acomiada dient que si tenen algun dubte li preguntin a l'Angelina.</p>	<p>Amb les reaccions que tenen es veu clarament que no tenen una bona relació amb aquesta mestra.</p> <p>Veuen que la sessió s'ha acabat i aplaudeixen.</p>	<p>L'Angelina contesta que els alumnes no volen repassar-ho amb ella.</p>
--	--	---	---

TERESA NAVARRETE

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra- Àngels
<p>Consciència corporal.</p> <p>Divisió del temps</p> <p>L'espai.</p>	<p>Massatge individual pel cos ella va fent i explicant. Ja ha posat la música.</p> <p>Caminar i en 6 temps baixar al terra i rodolar. Cada vegada tenen menys temps per a fer aquesta seqüència. Hi ha una pausa que cal respectar.</p>	<p>Alumnes en cercle seguint-la.</p> <p>Es mouen tots pel mateix lloc.</p> <p>Respecten la seqüència de temps i la reparteixen en funció del seu cos.</p>	<p>Asseguda mirant la classe.</p> <p>Com que vigila dos grups alhora, a vegades no està a classe.</p>
<p>Descobrir les possibilitats de mobilitat de les diferents parts del cos.</p>	<p>Explica la col·locació del paral·lel.</p> <p>La Teresa fa de model. A mesura que van reconeixent les parts del cos han d'afegir més parts, de manera que cada vegada mouen més parts del cos al mateix temps.</p>	<p>Estan atents investigant individualment. No copien gaire el moviments de la Teresa.</p>	
<p>Caminar amb actituds diverses.</p>	<p>Mentre caminen ella va dient diferents actituds que cal prendre en la forma de caminar. Anima.</p>	<p>Participen amb el cos i amb la veu.</p> <p>Busquen al seu amic o amiga.</p> <p>Quan ha dit que el terra crema</p>	

		tots han pujat a les espatlles. Cada vegada criden més.	
Diferents desplaçaments	Demana fer grups. La Teresa s'allunya del grup quan veu que s'exalten més. Demana per favor silenci i fins i tot diu que no avançarà si segueixen així. Explica que la música no se sent si no estant callats.	Quan parla ella s'apropen per sentir-la. Estan molta estona fent els grups. Discuteixen i juguen. El grup de les noies intenta fer callar als companys. Entenen el funcionament del rodolar pel terra que la Teresa ha explicat. Però no s'ho prenen seriosament.	
Seguir el ritme de la música amb la part del cos que vulguin.	Introdueix un nou treball i avisa que necessita silenci abans de començar. Organitza grups per a què ballin al ritme de la música. És una comprovació per a veure si tenen alguna dificultat de seguir el ritme. Segueix intentant mentalitzar-los de la dificultat que és ensenyar amb aquest xivarri. Pregunta què volen fer.	Desconcentrats. Cada grup té el seu líder que proposa un moviment i els altres el copien. Busquen la complicitat. S'animen entre ells. Ballen mirant a la càmera. Les noies tenen més vergonya. Hi ha un grup que és mixt però no mostren cap relació, les noies estant a un costat i els nois a un altre.	Vigila i de tant en tant crida l'atenció d'aquell que no escolta i molesta.

		Li donen solucions per a què es senti més la música, n'hi ha que demanen silenci als altres.	
Escriure el nom amb el cap.	Demana que es reparteixin per l'espai per a fer-ho tots junts veu que parlen i canvia, ho faran d'un en un. Aprofita el fet que ho fan en majúscules i en minúscules i ho demana de les dues maneres. Segueix demanant silenci. Els atent personalment i els ajuda.	Van sortint. N'hi ha que ho fan en majúscules i d'altres en minúscules. Entenen que el què escriu és la cara i no aprofiten la mobilitat del cap. N'hi ha que es desplacen per l'espai. D'altres que fan participar tot el cos. Cadascú aporta alguna cosa al seu nom. Els què miren llegeixen el nom del què està escrivint. No aguanten tanta estona asseguts mirant, no respecten als companys que surten a ballar. No tenen problemes de sortir a escena.	S'aixeca per a parlar directament amb els què parlen i no escolten.
Coreografia final	Quan anuncia que comencen el ball es mostren molt motivats. Explica el moviment inicial amb la música. Després organitza com	Escolten amb atenció. Les noies sempre estant separades dels nois. Copien el què fa la Teresa sense problema.	

	<p>sortiran d'un en un. Avisa que cal recordar-se'n.</p> <p>Quan l'han fet una vegada corregeix i afegeix temes treballats.</p>	<p>Quan han aconseguit el què es pretenia es mostren satisfets.</p>	
--	---	---	--

FEBRER. 3era sessió. Masnou: IES Mediterrània. 1er ESO. 26 alumnes. Tutora: Àngels.

TERESA NAVARRETE

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra- Àngels
	<p>Els únics que sortiran malparats si no treballen són ells i ho deixa clar des del principi. També intenta fer la reflexió de què ella es lliure d'anar-se'n de la mateixa manera que ells són lliures d'estar a la seva classe, que ella no vigilarà qui treballa perquè no és aquesta la seva funció. Estableix un diàleg d'adults amb ells a veure si els consciencia.</p> <p>Intenta motivar-los explicant com</p>	<p>Han tingut una mica de respecte.</p>	<p>No hi és.</p> <p>El professor de l'altra classe a vegades entrar per veure si necessita alguna cosa.</p>

	va ser d'interessant la posada en escena de l'any passat.		
Moure's pel terra lentament. Construir la consciència del cos des del terra. Sentir el pes del cos al terra.	Els organitza per a què tots tinguin un espai al terra. Segueix avisant-los, començarà a treure gent de classe. Va repetint que no es poden tocar i cal moure's amb els ulls tancats.	Els costa molt trobar el seu lloc i fer atenció. Quan estan concentrats el cos es mou molt bé.	
	Demana parelles. Pregunta si interessa el treball perquè no veu la motivació. Si hi ha algú que no vol treballar que no ho faci però que no molesti. Pregunta si hi ha algun problema que un noi i una noia estiguin un al costat de l'altre. Busca una solució vol fer parelles mixtes.	Discuteixen perquè hi ha un noi i una noia que haurien d'anar junts i no volen i ningú del grup es vol canviar. Els nois i les noies mai estant junts a la classe. Es neguen rotundament.	
Exercici de confiança.	Explica l'activitat: un tanca ulls i l'altre el guia per l'espai. Agafa un nen per ensenyar-ho.	El problema d'ara és que s'han d'agafar de les mans. N'hi ha que xiulen. Després fan l'activitat i s'ho	

		<p>passen bé.</p> <p>La parella mixta s'han agafat de la samarreta la Teresa ha demanat de la mà. És la noia que no vol però a més el grup de noies no ajuda.</p>	
<p>Seguir el ritme de la música.</p>	<p>Insisteix que no vol contacte entre ells. Cadascú s'ha de moure en funció de la música.</p> <p>Escull ella els primers i després demana que surten altres tres.</p> <p>Insisteix en què surti algú més.</p> <p>Explica que si no poden sortir ara vol dir que no estant interessats i per tant no faran la coreografia final. No vol obligar però no vol perdre temps.</p>	<p>Quan ballen no van a buscar la mobilitat del seu cos. Estant pendents dels què miren i fan patrons preestablerts per a convertir-ho en un joc. És la solució fàcil davant d'una pressió.</p> <p>Com que han sortit dues noies cap noi vol sortir amb elles. Al mateix temps tot el grup es queixa perquè ningú surt però ningú té la iniciativa de sortir.</p>	<p>Entra un mestre per dir-li a la Teresa que a la meitat de la sessió cal fer una pausa, són les normes de l'escola.</p>
<p>Coreografia final</p>	<p>Agafa els 8 que han participat fins ara i modifica els temps de la coreografia.</p> <p>Afegeix lleugerament nous temes ja que el ritme de treball és més</p>	<p>Estant molt atents i fins i tot tenen la iniciativa de repassar tot sols el moviment.</p> <p>Participen en tot el què proposa la Teresa.</p>	

	<p>efectiu.</p> <p>Els anima i els corregeix positivament ja que veu una bona resposta.</p> <p>Explica com és el ritme de la música.</p> <p>Repassa un per un com ballen el seu nom a fi de poder-los ajudar.</p>	<p>Els altres estan de públic, n'hi ha que estant molt enfadats per no participar. D'altres que encara volen sabotejar el treball.</p>	
--	---	--	--

ABRIL. Última sessió. Masnou: IES Mediterrània. 1er ESO. 26 alumnes. Tutora: Àngels.

TERESA NAVARRETE

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra- Àngels
<p>Despertar el cos.</p> <p>Escalfament.</p>	<p>En rotllana ella ensenya com fer-se un massatge pel cos.</p> <p>Veu que la sala és freda i demana que es quedin amb les sabates posades.</p>	<p>La segueixen</p>	
<p>Retocs finals de la coreografia.</p>	<p>Pregunta si tots volen ballar, veu que hi ha alguns que van faltar</p>	<p>Per agafar el ritme miren al company que tenen al costat.</p>	<p>Anomena els noms dels alumnes que no escolten.</p>

	<p>l'última sessió i ara volen ballar, els accepta sense problemes. Però vol que es responsabilitzin. Els anima. Recorda allò que en altres sessions han fet millor i ho remarca per a què ho facin igual i fins i tot millor. Ho repeteixen diverses vegades. Es mostra pacient i positiva.</p>	<p>Tenen molt clar les pautes.</p> <p>Són conscients del treball i accepten repetir-ho diverses vegades.</p>	<p>Aporta la seva opinió.</p> <p>Els anima per a què es concentrin i s'ho aprenguin.</p>
<p>Seqüències de moviment coordinat amb la música.</p>	<p>Els ensenya els moviments i pregunta si ho tenen memoritzat per continuar. Demana disculpes perquè s'ha equivocat i per si s'han fet mal. Explica que l'escenari normalment és un terra més tou. Ha felicitat als nois de la fila de davant i quan la resta ha contestat que no pot tenir favoritismes. Ella ha dit que dóna la confiança als que han demostrat que respecten el seu treball.</p>	<p>Quan veuen que per motius d'espai no poden avançar ho manifesten.</p> <p>La situació de les files va en funció de qui s'ho sap. Tots han demostrat tenir molt clar la coreografia. Fins i tot li pregunten com contar la música perquè veuen que ho fan diferent. Ella conta a doble temps.</p>	

Córrer per l'espai en diferents velocitats.	Vol que ho facin sense cap mena d'ajuda. Entre una peça i l'altra demana silenci.	Ocupen els espais buits mentre van corrent. Respecten el seu lloc i fins i tot intenten no fer-se mal entre ells.	Em pregunta si li puc fer una còpia de la classe d'avui així repassaran. Està molt contenta del resultat.

MARÇ. 1era sessió. Arenys de Munt: IES La presentació. Setmana Cultural. 3er ESO. 47 alumnes. Tutora: Anna Xena.

PEPE HEVIA

Tema i concepte	Metodologia del coreògraf	Alumne/a	Mestra- Anna Xena
Connexió en l'espai.	Es presenta. Remarca que la preparació d'un ballari és molt important. Explica que han d'ocupar tot l'espai i està atents al que ell va dient. Va canviant les direccions.	Escolten poc. S'enriuen. Sembla que tinguin vergonya. Caminen tots junts. Es rodegen dels seus amics.	Crida l'atenció dels que no escolten.
Escalfament	Proposa moviments amb els braços, cames,... per a què el segueixen. Afegeix moviments d'anar al terra. Organitza aquests moviments un mica més ràpid. Se n'adona que només segueixen les	N'hi ha que segueixen altres que no. Aquests es posen a un costat. Tenen una actitud de vergonya molt accentuada. Més de la meitat del grup no ho han fet, ho veuen massa difícil. Es rendeixen molt ràpid. Les noies estan més a prop del Pepe	Vol que els nois també

	<p>noies i anima als nois. Canvia el front. Decideix tornar a canviar el front potser és veu que no cal obligar.</p>	<p>però n'hi ha que no fan res. Els nois es posen igualment a darrera de les noies. Estan desmotivats.</p>	<p>participin i llavors proposa que canviï el front. Crida: <i>ho heu de fer, qui no es posi ja sap el què li toca.</i> Els situa a l'espai un per un.</p>
Ritmes	<p>Pregunta qui toca la percussió. Demana que facin grups. Explica el ritme als percussionistes i als grups per separat. Per als grups pensa un moviment que faci servir el cos com una percussió més. Veu que no l'agafen i el canvia. Va estructurant els ritmes <i>in crescendo</i>.</p>	<p>Uns quants nois són els voluntaris per a tocar. Estant atents i van seguint el ritme.</p>	<p>Repeteix el què diu el Pepe i els organitza per l'espai. Agafa un dels grups de percussió corporal i els ensenya un ritme en relació al que toquen.</p>
Frase de moviment	<p>Pregunta si hi ha algú que vulgui aprendre una frase. Li explica a l'Anna. Ensenya la frase i demana silenci.</p>	<p>Surten unes noies. N'hi ha una que té vergonya i això fa que no es concentri. Segueixen sense problema. Hi ha dues noies que tenen molt d'interès i entenen la frase. El grup de percussió se'n anat a fora</p>	<p>Organitza als altres que no volen aprendre la frase.</p>

	<p>Introdueix aprofitant el so del pal de pluja moviments fluïts i lents.</p> <p>Veuen que hi ha un grup que fa acrobàcies de hip hop/funky i també ho aprofita. Deixa un espai dins la dansa per a què puguin ballar.</p>	<p>cadascú la desenvolupa a la seva manera. Abunden els moviments ondulants de tronc.</p> <p>És el grup que ha mostrat menys interès en la classe. Ara que tenen una responsabilitat la vergonya s'accentua. Quan han fet unes quantes acrobàcies han començat a animar-se i s'han posat davant del mirall.</p>	
Acabament	<p>Fan un cercle i explica que cal anar baixant de nivells.</p> <p>Marca el ritme amb un dels instruments.</p> <p>Se'n anat sense acomiadar-se.</p>	<p>No volen esforçar-se.</p> <p>N'hi ha que proposen moviments per a fer riure, d'altres que s'enriuen d'aquests, uns cansats, i els pocs que ho entenen es mouen enmig del xivarri.</p>	Vigila que tots estiguin perfectament ordenats.

MARÇ. Última sessió. Arenys de Munt: IES La presentació. Setmana Cultural. 3er ESO. 47 alumnes. Tutora: Anna Xena.

PEPE HEVIA

Tema i concepte	Metodologia del coreògraf	Alumne/a	Mestres que observen
Escalfament	<p>Vol que facin un cercle.</p> <p>Acaba fent flexions</p>	<p>Costa molt que es col·loquin. Un noi ja s'ha amagat per no participar, després altres dos.</p> <p>El segueixen i com més dur és l'exercici</p>	

Direcció i nivells	Caminar per l'espai canviant de direcció. Afegeix els nivells i proposant que els nois primer baixin i després noies.	més ganes tenen de fer-ho. Si és molt fàcil, com el caminar, es relaxen i parlen.	
<i>Contact</i>	Cada vegada que canvia l'activitat ho ha de repetir varies vegades. Espera en silenci que es col·loquin. Recorda el moviment que van fer ahir. Ha vist que hi ha alumnes que ahir no estaven.	Es dispersen molt fàcilment. Les noies més interessades intenten fer callar a la resta del grup. Els que no van estar ahir s'han espavilat per aprendre-ho. Els que estan a primera fila, busquen el mirall, cosa que el primer dia s'amagaven. Cadascú ha adoptat una manera per traspasar i agafar el pes del company.	Demana que estiguin en silenci.
Dansa per parts Ritmes	En cercle. Ha eliminat el tros de la frase de moviment que anaven al terra perquè les noies li van dir que no ho sabien fer.	Tot el grup toca. Després el grup de 3 noies i 3 nois ballen la frase de moviment que ja havien treballat al centre del cercle. Quan acaben s'aplaudeixen.	
Qualitats de moviment a sobre dels bancs	La tècnica per a què reaccionin és quedar-se callat. D'aquesta manera se n'adonen els alumnes. I els	Hi ha 10 músics asseguts a un banc. Els altres aniran entrant i fent figures als bancs.	

	mestres que estant observant intervenen.	Les figures cada vegada són més arriscades i personals. Els nois i noies estant més barrejats amb tot el que fan, el primer dia les noies i els nois estaven per separat. Estant més concentrats i llavors el cos els respon més ràpidament. El fet que els músics siguin els mateixos companys fa que segueixin més el ritme.	
<i>Contact</i>	Organitzar el treball que han fet abans per parelles.	N'hi ha que estant perduts, no troben el seu lloc amb els bancs al mig. D'altres que estant jugant.	
Frase de moviment	Demana que es posin per a fer la frase.	Cada part té uns músics. 3 nois i 3 noies ballen.	
Dansa	Vol fer l'ordre estricte de la coreografia. Deixa un moment de concentració abans de començar. Pregunta si fa mal estar de <i>cuclilles</i> , algú li diu que sí. Els inculca la responsabilitat d'entrar i sortir quan toca. Es posa seriós no potser que l'últim dia estiguin encara jugant. Els deixa una estona per discutir i tornen a	És un moment que fan silenci. Entren per posar-se en parelles i fer la frase de moviment amb músics. Entre ells intenten posar-se d'acord. Sembla que s'han responsabilitzat.	Hi ha una mestra que vigila a distància.

	<p>començar aquesta part. Pregunta si ho volen deixar. Al final ha sortit la motivació que és desitjava.</p>	<p>Discuteixen, tots tenen una grau d'implicació important i tenen ganes de què surti bé.</p>	
Acrobàcies	<p>Demana que tornin a repetir la coreografia.</p>	<p>No tenen cap problema de fer repeticions. S'organitzen per sortir d'un amb un i intenten no repetir figures. Aquests tenen molt clar els conceptes de traspasar el pes a les mans, mantenir la pelvis a l'aire, l'equilibri, coordinació i agilitat dels peus i cames, flexibilitat,... L'actitud és l'únic que no els acompanya.</p>	

ABRIL. Última sessió. Mataró: 20 alumnes. [2on de Primària](#). Tutora: Laura.

LIPI HERNÁNDEZ

Tema i concepte	Metodologia de la coreògrafa	Alumne/a	Mestra-
Escalfament	<p>Ha repartit pilotes petites i ha demanat que se la passin per diferents parts del cos. Primer ha deixat que ho practiquin lliurement i després han fet files</p>	<p>El fet que estiguin amb files fa</p>	<p>Segueix la classe i intervé per posar pau. Corregeix igual que la Lipi.</p>

	<p>per practicar-ho desplaçant-se. Afegeix desplaçaments cada vegada més difícils i va corregint a mesura que avancen. La pilota és el camí que han de recórrer. Intenta posar pau entre tanta baralla.</p>	<p>que es barallin molt. Hi ha un nen que ell sol es margina.</p>	<p>Intenta que faci el treball com els seus companys. Aprofita quan la Lipi explica per pregunta la raó de les baralles. Busca l'origen per intentar que estiguin més calms.</p>
Dansa	<p>Quan diu festa, els alumnes ja saben que han de fer. Pregunta si tenen clar la diferència entre ballar i saltar. Recorda que a classe ho han treballat.</p>	<p>Els són els què controlen les músiques. Saben la diferència entre ballar i saltar. Cadascú opina i balla en funció de com veuen que ho fan els seus pares. Els nois s'ajunten a un costat de la sala i les noies a un altre.</p>	
Presentació per parelles	<p>Repàs de les parelles. Recorda que els líders marquen el ritme i la resta de classe ha de seguir.</p>	<p>Se'n recorden amb qui van. Cada noi va amb una noia, surten com volen i s'agafen de les mans. Es desenganxen molt ràpid. Fan atenció quan els hi toca. Tenen clar el seu paper i es responsabilitzen.</p>	<p>Pregunta per assegurar-se si saben quan han de sortir. Repassa els punts febles.</p>

Moviments estàtics per grups.		Estant dividits en dos grups i respectant el seu torn avancen. Arriben a davant i adopten una postura estàtica, com una foto.	
Improvisació	Pregunta que ve ara? Es posa a ballar amb ells. Cada vegada que hi ha una part diferent, verifica si saben l'ordre i pregunta qui és el líder. Respecta que hi hagi nens o nenes que no volen ballar tant.	Tots responen la <i>Party</i> . Hi ha una nena que no vol ballar.	Es preocupa de què siguin conscients d'on estarà el públic per a què sàpiguen on han de mirar.
Moviment de noies	Les dirigeix. Demana que en un moment cridin. Per a ella aquesta és la dansa més abstracta. Organitza els alumnes per nombres per a què se'n vagin amb un ordre.	Discuteixen mentre ballen. S'han de col·locar amb un cercle i cadascuna busca la mà de la seva amiga. Segueixen les indicacions de la Lipi.	Apunta l'ordre.
Moviment de nois	<i>Rapers!</i> Repassa els moviments amb ells i recupera moments d'altres dies que van ser interessants.	S'arrisquen a fer acrobàcies. A vegades cauen al terra però ho tornen a intentar. Recorda als moviments propis dels <i>rappers</i> .	
Dansa	Decideix que la Laura posi la música. Abans de repetir la	Les noies estan ja preparades per començar a ballar.	Compara l'ordre i el silenci de les noies amb el dels nois. A

	<p>coreografia dóna uns últims consells.</p> <p>Els mentalitza de què ni ella ni Laura parlaran perquè el dia de la presentació tampoc podran parlar. Recorda que cadascú és responsable d'una part de la coreografia, i tots han de saber qui és en tot moment. El líder ha d'exercir com a tal.</p> <p>Cal tenir clar l'estructura i passar-ho molt bé.</p> <p>Anima.</p> <p>Explica que no cal amagar-se de contar. La dansa moltes vegades es conta per anar amb la música.</p>	<p>Els nois estan discutint.</p> <p>Quan parla la Lipi l'escolten.</p> <p>Reconeixen i accepten el líder.</p> <p>Quan la música para o canvia, ells saben el què han de fer.</p> <p>Quan arriba al final tots s'ajunten i contenen cridant fins a 20.</p>	<p>veure si se n'adonen de l'escàndol.</p> <p>Demana màxima concentració.</p>
Acomiadament	<p>Escolta la Laura, fa d'alumna més.</p> <p>També aporta títols.</p> <p>Li diu a la Laura que ja té el títol definitiu és el <i>Big Bang raper</i>. És una barreja de les aportacions</p>	<p>Participen emocionats.</p> <p>Tots han dit el què més els hi ha agradat.</p>	<p>Pregunta el títol que li posarien a la dansa. Grava les aportacions dels alumnes.</p> <p>Explica a la classe el títol per a què opinin.</p> <p>Vol que diguin una frase o una paraula del què ha suposat per a cadascú aquesta dansa.</p>

	<p>dels alumnes.</p> <p>Queda molt satisfeta d'aquestes dues aportacions ja que coincideix amb un dels seus objectius.</p>	<p>Una noia ha respost que la dansa és divertir-se. Una altra noia ha dit moure's sense pensar.</p> <p>L'experiència per a tots ha estat molt gratificant. Li han demanat a la Lipi que torni.</p>	<p>Vol que també expliquin què és la dansa. Veu que tenen una confusió, diferencien entre ball i dansa. Explica que és el mateix. Fa una reflexió sobre com s'ha comportat el grup.</p>
--	--	--	---

ELS ENCONTRES DE SUDANSA

Comentaris

Cançó a les fosques. A l'escenari no hi ha ningú i es senten uns nens que canten i fan sorollets, és un extracte de *Voici Voilà* del compositor Nicolas Frize. Els altres nens i nenes que estan preparats per sortir no entenen el què passa, no són ells i no veuen ningú a l'escenari. S'espanten i comencen a dir que són fantasmes.

NIT (p.3): Uns nens canten entre bambolines: *puff era un drac màgic que vivia al fons del llac.....* Mentrestant uns nens i nenes creuen l'escenari i desapareixen, només se'ls hi veu els peus i les mans. La llum ultraviolada fa que ressalti el blanc sobre els colors foscos. La seva dansa comença quan senten la seva cançó. Ensenyen les mans i els peus, juguen entre ells, reconeixen els guants dels altres, ballen en parelles, s'abracen, salten, experimenten,...És un caos preciós i tant alegre!

Quan acaben i veuen que són aplaudits se'n van a la vora de l'escenari i saluden. Els hi ha agradat molt la sensació dalt l'escenari.

NATURA (4rt de primària): van entrant a l'escenari d'un en un, estant volant. Una nena diu: *m'agrada el vent perquè m'aporta els cabells i m'aporta frescor els dies de calor. El vent m'acaricia el cos.* Un nen diu: *sóc el mar,* una noia diu: *vull ser foc perquè és màgic, escalfa, crema, vigila, vigila!* Un nena diu: *sóc la neu i sóc esponjosa.* Cada nen ha triat una element natural perquè li dóna una sensació, ens ho explica una veu en off. La veu és la senyal per a què els nens i nenes entren i surten de l'escenari creant paisatges amb els seus cossos. Són conscients del què diuen i el seu cos està present a l'escenari. La seva

mirada directa a l'espectador, provoca cert respecte amb el què estant confessant. Cada element natural té una qualitat de moviment, s'escolten i es miren per arribar a un diàleg. Hi ha elements que es relacionen, el foc es apagat per l'aigua, després de la terra ve una tempesta etc. Cada nen té molt clar el què és i defensa el seu lloc a l'escenari. Hi ha una compenetració grupal digne d'admirar.

El nens de p4 que ja estant preparats miren aquest grup embadalits. Reconeixen l'element natural que estant representant. Miren els colors, miren el moviments, i quan veuen que fan de pluja ells també la fan. S'afegeixen a la dansa des de les bambolines. Aquests nens, espectadors, han entès la dansa des del llenguatge propi de la dansa.

BALDUFA (p.4): entren a l'escenari amb un moviment assignat: el balanceig. A partir d'aquí experimenten: fan voltes, van al terra, a l'aire... De sobte des de l'altre costat de l'escenari un altre grup es desplaça a quatre grapes, alhora, ben junts. Envaeixen el territori i els altres s'aparten. És un diàleg entre dos grups! Uns entren sempre per la dreta i els altres entren per l'esquerra. Saben que quan un grup entra l'altre se n'ha d'anar. Es mouen i es mostren davant del públic. Les nenes porten faldilla i se la miren mentre volten, és màgic veure com volen! Quan senten el final de la música aixequen les mans i la mirada cap al cel. Han escoltat i ballat amb la música i si la dansa ja té un sentit per ella mateixa amb la música agafa un doble sentit.

2ON PAISATGE. UN SOLITARI VOLCÀ: la Mònica Extremiana és la intèrpret, o millor dit el volcà. I després d'explotar quan torna a la calma ha tingut un moment de tendresa cap als seus alumnes. Ha obert els seus braços com si els agafés i els ha acunat amb el seu moviment. Com si fossin ocells els ha acarolat per deixar-los volar després en llibertat.

UN INSÒLIT SILENCI, interpretat per Bàrbara: un violí que parla de la delicadesa i de la llibertat de tocar, no cal ni que l'escoltin, ni que la mirin.... Està entre el públic. A l'escenari una nena, la Gabriela que té dos anys, camina descalça.

ZERO (6è de primària): escenari amb llums tènues, s'intueix que hi ha uns nois que es mouen. A poc a poc la llum deixa entreveure uns cossos. No sé que és més interessant el seu moviment o la presència que tenen sense moure's. És impressionant el poder que ensenyen sense dir, ni fer res. Hi ha una responsabilitat i un respecte a l'escenari.

Els nois i les noies tenen un moviment definit, cadascú ha fet el seu treball personal i ha trobat la seva qualitat de moviment. Mouen els braços, rellisquen pel terra per torns i s'aixequen amb un ordre ocupant tot l'espai. Hi ha una mirada grupal i un ritme intern.

SOLAMENTE SOLO: un solo interpretat pel Sebastián. Els alumnes corren per veure el seu mestre-coreògraf estant molt contents de veure'l.

El grup que espera per actuar s'ha quedat impressionat veient la dansa del Sebastián. Uns opinen que és un ocell, els altres que és una àguila. Tots veuen que desplega unes ales i que després desapareixen. Quan acaba de ballar el Sebastián aquests nens aplaudeixen amb il·lusió.

BING BANG PARTY (2on de primària): entren a l'escenari i s'agafen per parelles, cadascú va disfressat. Tenen una actitud molt definida i això reforça el caràcter de la seva dansa. Estan de festa i s'ho passen molt bé. Es nota que tenen unes consignes, quan para la música es queden parats com si esperessin una fotografia. A cada part hi ha un encarregat que introdueix la pauta, el grup és conscient que aquest és el líder i que marca el ritme a seguir. Al final s'ajunten tots i conten en veu alta perquè al cap i a la fi la dansa també s'organitza per nombres.

NIT
Ana Eulate
3 anys

NATURA
Mònica
Extremiana
9anys.

BALDUF
Ana Eulate
3anvs.

Mònica
Extremiana

ZERO
Sebastián García
Ferro
12 anys

Sebastián García Ferro

BIG BANG
PARTY
Lipi Hernández
7 años

Col·laboracions i suports

Per l'elaboració d'aquest programa, Sudansa treballa en relació amb:

La Generalitat de Catalunya
Subdirecció general de l'ensenyament artístic
Barcelona

Teatre Mercat de les Flors
Francesc Casadesus - Director
Carrer Lleida, 59
08004 Barcelona

ODA - Oficina de Difusió Artística
Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona

La Caldera - Centre coreogràfic de Barcelona

L'Ajuntament d'Arenys de Munt
Àrea de Cultura.

Le lycée français de Barcelone

Danse au Coeur - Centre National des Cultures et des Ressources pour l'enfance et l'adolescence et Pôle National de Ressources artistiques et culturelles pour la danse

Marcelle Bonjour - Presidenta fundadora de Danse au Coeur i consellera en dansa per la Unió Europea

12, rue Saint Michel

28000 Chartres - França

Consell Nacional de la Cultura de Suècia

Cecilia Bjorklund Dalgrehen

Consultora nacional de dansa

Box 7843

10398 Stockholm - Suècia

Theater der Klänge

Jacqueline Fischer

Winkelsfelder Strasse 21

40477 Düsseldorf - Alemanya

Centre dramatique de Wallonie pour l'Enfance et la Jeunesse

Sarah Colasse - Directora

Laurence Chevallier - Artista associat

Rue des canadiens, 83
7110 Strépy-Bacquegnies - Bèlgica

Centre dramatique Jeunes Publics de Bruxelles
Jacques Thomaes - Director
Rue Royale, 236
B1210 Bruxelles - Bèlgica